

UJ KELELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP
ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: Dr. MARTON ERNŐ

5.50 FONT (értékelt adóval)

TEL-AVIV, 1977. DECEMBER 2., PÉNTEK

8938. szám

SZÁDÁT ELNÖK:

»KAIRÓBAN ALÁÍRTHATÓ A BÉKESZERZŐDÉS«

„Itt fog eldőlni a béke vagy a háború kérdése” — „Azok az igazi palesztinaiak, akikkel Jeruzsálemben találkoztam”

Párizs. (IFP). — Anuár Szádát elnök a Paris Match magazinnak adott nyilatkozatában közölte, hogy szándékában áll felhívással fordulni az öt nagyhatalomhoz, tehát Amerikához, a Szovjetunióhoz, Kínához, Angliához és Franciaországhoz, hogy vegyenek részt a közelkeleti béke-elrendezés garanciáiban, amennyiben a béke létrejön.

Az egyiptomi elnök felfedte, hogy amikor először foglalkozott a kairói konferencia összehívásának a gondolatával, eredetileg az 5 nagyhatalom meghívására gondolt, de aztán megváltoztatta álláspontját és csak a két szuperhatalmat — Amerikát és a Szovjetuniót — kérte fel a részvételre. „Ha azonban sikerrel jár a kairói konferen-

cia, valamennyi nagyhatalmat kérni fogom, vállaljon szerepet a béke garantálásában” — tette hozzá.

A továbbiakban Szádát utalt arra, hogy kétsége vonja a PFSz jogát a palesztinaiak exkluzív képviselőit. „Azok, akik Jeruzsálemben találkoztam, azok az igazi palesztinaiak és nem azok, akik egész életük-

SZÁDÁT ELNÖK: „Kabarekban dözsölnek”

A kairói konferenciáról szólva Szádát így fejezte ki magát: „Itt Kairóban fog eldőlni a béke vagy háború sorsa. Itt aláírható a békeszerződés. Ha azonban úgy vécik, hogy Genf kellemesebb hely, nem ellenzem, elmegyünk Genfbe is.”

„Nem tudok elképzelni olyan helyzetet, amelyben én egy ilyen látogatást tegyek Jeruzsálemben” — mondotta a király az újságíróknak, akik tudni akarták hajlandó-e magáévá tenni Be-

MA NYILIK TRIPOLIBAN A SZÁDÁT-ELLENES KONFERENCIA

George Chábás: „Szádát cselekedete bűn és árulás” — Ászád szíriai elnök: „Feladatunk megakadályozni a katasztrófát...”

Tripoli (UPI, IFP). — Ma, arab államoknak a konferenciájára, amelyek ellenzik Szádát elnök bekeverőfeszítéseit. Eredetileg

tegnap este tüzték ki a konferencia megnyitóját, de ezt mára halasztották, mert Dél-Jemen küldöttsége csak a késő esti órákban érkezett Tripoliába.

Cháfész el-Ászád szíriai elnök, aki délután szállt le a Tripoli melletti repülőtéren, ezt mondta: „Azért jöttem, hogy segítséget nyújtsak az arab népek katasztrófa megakadályozására. Mindent el kell követnünk, hogy az egyiptomi nép segítségére legyünk ezekben a sorsdöntő napokban.”

Ászád előtt érkezett Huári Boumedién algériai elnök, Jászszér Aráfát, a PFSz vezetője, valamint George Chábás, a Palesztinai Népfrent vezére és Irák háromtagú küldöttsége.

Amikor az újságírók azt kérdezték Ászádtól, hogy magáévá teszi-e Chábás kijelentését, hogy Szádát izraeli látogatása „bűn és árulás”, Szíria elnöke így tért ki: „Álláspontunk ismeretes, de még nem értékeltük ki teljességében a helyzetet...”

A Tripoliába érkezett Gádafi ezredes, Líbia diktátora fogadta.

Husszein király:

„NEM LÁTOGATOK JERUZSÁLEMBE”

Jordánia uralkodója szerint „nincsenek biztató jelek Izraelből” a béke tekintetében

Amman. (UPI, IFP). — Huszszajn jordániai király tegnap a leghatározottabban elvetette annak lehetőségét, hogy Szádát elnök példájára ő is ellátogasson Jeruzsálemba az izraeli vezetőkkel való tárgyalás végett.

„Nem tudok elképzelni olyan helyzetet, amelyben én egy ilyen látogatást tegyek Jeruzsálemben” — mondotta a király az újságíróknak, akik tudni akarták hajlandó-e magáévá tenni Be-

gin izraeli miniszterelnök neki is szóló meghívását.

Sajtófogadásán a jordániai király azt hangoztatta, hogy „hajlandó” ellátogatni Damaszkuszba és Kairóba az arab szolidaritás visszaállítására végett. „Hajlandó vagyok megpróbálni a lehetetlent is az arab testvériség érdekében” — tette hozzá.

Szádát elnök izraeli látogatásáról szólva Huszszajn dicsőítően említette az egyiptomi elnök bátorságát és megjegyezte, hogy „nem kell túlságosan bírálni Szádátot ezért...”

A jordán király szerint lehetséges ugyan, hogy Szádát látogatása hozzájárul a béke megteremtésének a folyamatához, de „a jövő még ködös” és különben is most az izraeliek kötelesek cselekedni.

„Sajnos, Izraelből nem lehet biztató jeleket felfedezni” — jegyezte meg a király.

(Vezércikkünk a 2. oldalon)

FEKETE LISTA

Az arab újságírók föderációja úgy döntött, hogy „fekete listára” teszi azokat az egyiptomi hírlapírókat, akik Szádát kíséretében ellátogattak Izraelbe. Kuveiti sajtójelentés szerint már kizárták ezeket az „áruló és hűtlen” újságírókat az arab újságíró-föderációból, egyébként elhatározták, hogy átmenetileg Kairóból Bagdadba teszik át székhelyét Szádát béke-kezdemenyezésére való reakciókét

A PFSz központi tanácsa szerda éjjel Damaszkuszban jóváhagyott egy olyan határozatot, amely felszólítja Egyiptom fegyveres erejét és népet, „szálljon szembe” Szádát terveivel és akadályozza meg az „imperialistáknak és cionistáknak való behódolást...”

ben a palesztinaiak ügyének szánt pénzeket pazarolják kabarekban a világ különböző részein.”

MOSE DAJÁN:

„AMERIKA KEZÉBEN A HELYZET KULCSA”

„A közelkeleti helyzet kulcsa az Egyesült Államok kezében van” — mondotta tegnap este az Uzemvezetési Központ tel-avivi konferenciáján elhangzott beszédében Mose Daján külügyminiszter.

„Mi köthetünk békét Szádátal, de nem tudjuk szolgáltatni számára azt, ami arra készítette,

hogy befejezze velünk a háborút — a gazdasági és országfejlesztési segítyt. Ezt csak az Egyesült Államok nyújthatja Egyiptomnak. Szádát meglehet Szíria, Jordánia vagy a PFSz támogatása nélkül, de nem nélkülözheti hosszabb ideig az Egyesült Államok segítségét” — hangoztatta a külügyminiszter.

Amerika kérésére

EGYIPTOM HOZZÁJÁRULT A KAIRÓI KONFERENCIA ELHALASZTÁSÁHOZ

December közepén lesz a megbeszélés

Kairó. (UPI, Reuter). — Butrisz Gali ügyvezető egyiptomi külügyminiszter kijelentette, hogy a kormány — amerikai kérésre — hozzájárult a kairói konferencia elhalasztásához december közepére. Hangoztatta, hogy a végleges időpontot még nem állapították meg.

Carter elnök, mint jelentettük, közölte, hogy nem vesz részt a kairói konferencián.

December 13-án nyílik Kairóban. A New York Times szerint Washington azért kérte a halasztást, hogy idő közben még alkalma legyen meggyőzni más államokat a kairói értekezleten való részvételre.

A Szovjetunió hivatalosan is közölte, hogy nem vesz részt a kairói konferencián.

Pieter Menten a tárgyaláson:

„ÁRTATLAN VAGYOK...”

December 14-én hirdetnek ítéletet a hollandiai multimilliomos háborús bűnperében

Pieter Menten, a 78 éves hollandiai multimilliomos náci tengerész, aki a háborús bűnperében december 14-én hirdetnek ítéletet.

„összejártam” kelet-európai „sztalinista” nyomozók-al, hogy hamistanuk révén őt belekeverjék kegyetlen háborús bűnökbe, amiket sohasem követtem el.

A többszáz galíciai zsidó meggyilkolásával vádolt Menten bűnperében december 14-én hirdetnek ítéletet.

Az ajánlatok, melyekről álmodott...

...ma és minden nap 8 lapban egyszerre kerülnek közlésre a „Luách 8 — Luách Mááriv”-ban. Autó? Lakás? Hűtőszekrény? Munka? Hatalmas választékot talál s olyan ajánlatokat is, amelyekre nem is gondolt. Azonnal tanulmányozza a „Luách 8 — Luách Mááriv”-ot. Izraelben nincs hasonló hirdetési eszköz.

חזרה לזמן הזה
חזרו והבנו ביתנו במדינה-כל מורה מתברמת בזה העיתון
(LÁSD 16-23. OLDALAINKAT)

Ehrlich pénzügyminiszter:

»MEG AKARJUK SZÜNTETNI AZ ÉRTÉKKAPCSOLÁSI RENDSZERT«

Az új költségvetési évben is 38 százalék lesz az infláció — „A kormány a gazdaságpolitika leegyszerűsítésére törekszik”

„A kormány meg akarja szüntetni az értékkapcsolási (háemadá) rendszert és ennek keretében a takarékosseggek értékkapcsolását is” — mondotta tegnap Szimcha Ehrlich pénzügyminiszter.

A miniszter rámutatott arra, hogy a kormány legalább 10 százalékkal akarta csökkenteni a költségvetési évben az inflációt, amely tavaly 38 százalékos volt. A miniszter elmondta, hogy a költségvetési évben az inflációt, amely tavaly 38 százalékos volt, csökkenteni lehet új gazdasági programhoz és számolni. Az állam belső tartalékai 120-140 milliárd fontot tesznek ki, a külső tartalékok összege pedig mintegy 10 milliárd dollárra rug. A miniszter szerint az értékkapcsolási rendszer elriasztotta a tőkebefektetéseket, ahelyett, hogy vonzotta volna.

A miniszter kiemelte, hogy a kormány tisztában van azzal, hogy bizonyos idő telik el, amíg az államgazdaság hozzászokik az új gazdasági programhoz és megmutatkoznak a valuta-ellenőrzés megszüntetésének eredményei.

Hangoztatta a miniszter, hogy a gazdaságpolitika leegyszerűsítésére törekszik és meg akar szüntetni bizonyos adókat azzal a céllal, hogy a két lényeges adó, a jövedelmi adó és az értékadó letadó legyen. A kormány másik törekvése az, hogy csökkentse az államapparátusban foglalkoztatottak számát, mert túl sok hivatalnok foglalkoztatása csak a bürokráciát növeli.

VIDIO-KOL 77 televízió szolgálat.
Javítások plusz évi biztosítás mindenféle televízióra.
Tel. 785289, Bné-Brák, Jabotinsky 33.

SZERETETT DRÁGÁNKNAK KOTH MOSE
Kirját Smuel — Haifa
70-İK SZÜLETÉSNAPIJÁRA
MÁZÁL TOVOT ÉS JÓ EGÉSZSÉGET 120-IG
FELESÉGE, FIA, LEÁNYA, MENYE, VEJE ÉS UNOKÁI
— AD 120! —
DRÁGA FÉRJEM

Czukermann Sanyi (Alex)
Nagyvárad — Jeruzsálem.
60-ik születésnapjára
SOK SZERENCSET ÉS EGÉSZSÉGET KIVÁN
szerető felesége: Helén, testvérei: Willi, Manyi, gyermekei és unokái — Detroit, Jóska, Mary gyermekei és az unoka — Jeruzsálem, sógora: Geller Feri és Kati, gyermekei és az unoka — Jeruzsálem, sógoróje: Irén gyermekei és unokái — Haifa, sógora: Maurics, Pepi és gyermekei — Belgium

LANDWER COFFEE
SUPREME IN QUALITY

OLCSÓBB LETT A „LANDWER” KÁVÉ
100 GRAMM AJANLOTT ÁRA A FOGYASZTÓNAK (inkluzív é. t. a.)

FAJTA	RÉGI ÁR	ÚJ ÁR
Rendes	15.35 IL	14.20
Eszpresszo	16.25 IL	15.—
De-Lux	18.50 IL	17.30
Super de Lux	19.40 IL	18.25

EZ A JÓ HIR A MAGÁÉ LESZ MEG OLCSÓBB IS A KÁVÉ

HUSSZEIN UJABB VESZEDELMESES PÓKER-JÁTSZMÁJA

Irta: SÁBTAJ HIMMELFARB

Az egyiptomi elnök jeruzsálemi látogatása heves villongást idézett elő az arab világban. Míg Jordánia, Száudia és Kuvait nem tiltakozott nyíltan a szádati lépés ellen, bár nem is támogatja azt, — addig Szíria és a többi szélsőséges arab állam vad Egyiptom-ellenes hadjáratot indított, ami az egyiptomi zászlók elégetéséig, sőt odáig fajult, hogy Szádatot árulónak kiáltották ki.

A Szádatot elítélők táborához csatlakozott természetesen a Szovjetunió is. Ezzel újlag leleplezte igazi arculatát.

Az egyiptomi elnök, — mint mondotta — nem retten meg az ellene indított rágalom-hadjáratról és lépéseit lendületében újabb kezdeményezésbe fogott: Kairóban, már a közeli napokban megtartandó értekezletre hívta meg az izraeli-arab viszályban érdekelt feleket azzal a céllal, hogy ott készítsék elő a genfi konferenciát nemcsak formális, hanem lényegi szempontból is.

Már Szádat elnök izraeli útja maga is behínyította ország-világ előtt, hogy Egyiptom és Izrael nemcsak ösztönben vágyik a békére, de hajlandó minden lehetséges és lehetetlen erőfeszítésre is annak érdekében, hogy a Szádat látogatása nyújtotta lehetőségek kárba ne vessenek, s a békevágy megvalósuljon, noha mindkét nép tisztában van azzal, hogy a békéhez vezető utat távolról sem rózsák szegélyezik, sokkal inkább aknákat teszik veszedelemmé.

Mindazoknak, akik ösztönként vágyanak a békére, azon kell munkálkodniuk, hogy az aknamezőt semlegesítsék, abban a reményben, hogy így végül is csak kizsákmány és biztonságosabbá válik a megkegyezéshez vezető út, és a békét nem bízzuk a távoli nemzedékekre, mint még nemrégiben hittük.

Csak az, aki nem óhajtja a békét, s aki arról csak üres szöveget puffogtat, csak az jön zavarba most, amikor Szádat elnök Kairóba hívta a viszályban érdekelt feleket a genfi konferencia előkészítéséjéül. A meghívás csak azokban támasztott kételyeket, akiknek minden béke-frázisa — mint épp ebből kiderül — eddig is csak üres szöveg volt, s ezek azért támadták most dühödtlenül Szádatot, mert már maga a meghívás arra kötelezte a viszályban álló feleket, hogy leüljenek egymással szemben és konkrét módon tárgyalják meg a békeszerződéshez vezető utakat. Ez a düh tette azt, hogy egyes államok, mint például Szíria és a Szovjetunió „felfedték” a kártyáikat s hevesen tiltakoztak nemcsak kairói részvételük, hanem az egész ottani konferencia ellen.

Egyiptom ellen indított propaganda-hadjáratában Szíria természetesen bevetette a terroristákat is, hiszen az arab államok a hatnapos háború óta ezen a lovon lovagolnak, s velük együtt indította meg az Egyiptom-ellenes hadjáratot, tüntetésekkel és gyászmunkákkal egybekötve, mindezzel azt mutatva a nagyvilág felé, hogy a békére irányuló kísérletet nem szabad örömmel fogadni, hiszen gyászos esemény az. A részvétel ellen tiltakozók számára ugyanis az a leggyászosabb, ha Izraellel békét kötnek, örömteljes és támogatandó esemény viszont minden újabb háború — ők eddig legalább is annak tartották.

Nem is csodálkozunk mi azon, hogy Szíria és a terroristák így reagáltak az eseményekre, de igenis azon, hogy Moszkva ismét így nyíltan leplezte le igazi arculatát és valószínű szándékait.

Aki viszont alaposabban ismeri a Szovjetuniót, azt nem lepte meg ez a magatartás, mert az mindig is tudta, hogy amikor Moszkva körzetünk békéjéről és nyugalmáról szól, az részéről frázis csupán, mint ahogy a bolsevik forradalom évfordulóin is csupa tartalmatlan jelszót láthatunk a felvonulók cínelte feliratokban. Mindaddig, amíg Moszkva ezt némileg leplezgette, kesztyűs kézzel művelte, addig elviseljük még annak a tudatában is, hogy az elvárás mögött a nyilatkozatokkal merőben ellentétes szándékok húzódnak meg. De ha a Szovjetunió akkor is így cselekszik, amikor társ-elnökként kellene szelnie Amerikával együtt a genfi értekezletet, akkor már muszáj feltennünk a kérdést, méltó-e erre egyáltalán, főképp pedig azt, hogy azok a körzetheli népek, amelyek a békét ösztönösen óhajtják, kötelesek-e tárgyalás-falhoz ülni a Szovjetunióval. Moszkvára az a kötelesség hárul, hogy felilemelkedjék minden szűk látókörű megfontolással s legalább is kifelé végigjárassa a ráosztott szerepet, ami abban áll, hogy támogasson minden olyan szót és tettet, amely a körzet békéjét közelebb hozhatja.

De hát a Szovjetunióról nem kell, de nem is lehet objektívítást, még ennek a látszatát sem elvárni, mert hiszen kezdetől fogva minden lépését csak szűk érdekei diktálták, márpedig, mint tudjuk, ezek az érdekek megkövetelték, hogy a körzetnek ne legyen nyugalma, sőt háborúk törjenek ki Izrael és az arabok között, mert a Szovjetunió csak ez

esetben képes valamelyes szerepet játszani a körzetben, persze nem az élelemmel, vagy más humanitáris szolgáltatással segítők szerepét, hanem a fegyverszállítást, mert e pusztító szárazmokkal bőven rendelkezik, amelyek csak feszültségek idején biztosítanak számára befolyást, de békétörévések idején nem.

Ami viszont megbökkent bennünket, az Huszsein jordán király hallgatása. Nem titok, hogy amióta a hatnapos háború leszűkítette királysága határát, Huszsein egy pillanattal sem adta fel az álmát, hogy bármilyen formában, de visszatér a Nyugati Partra. A jordán királyság mindmáig szoros kapcsolatokat tart fenn a területek lakosaival, akik közül nem kevesen élveznek tőle havi juttatásokat. Ha Huszseint már nem érdekelné ez az országrész, akkor bizonyára véget vetett volna ezeknek a kapcsolatoknak, főképp pedig nem költene rájuk annyi pénzt: a befektetéseknek ugyanis nyilvánvaló célja lassu tűzőn melengetni az összeköttetéseket mindaddig, amíg el nem válik, hogy van-e Huszseinnek módja a területekre visszatérni, vagy sem.

A rábáti konferencia óta, ahol határozatba ment, hogy Aráfiát terrorista-szervezete a területek arabságának a képviselője, nem pedig Huszsein, Jordánia király a látszólag elfogadta a döntést, és minden alkalommal tüntetőleg mutatta, hogy bíz benne, hogy a területek és a jordán királyság közötti kapcsolatok felrészítésének a lehetőségei, de mind ez csak látszat volt, mert hiszen köztudomású, hogy a területekkel felújítandó kapcsolat volt és marad Huszsein igazi nagy szerelme, hogy egyre csak arról álmodik, mikor tér vissza a hatnapos háború előtti állapot, mikor lesz Judea és Somron ismét a jordán királyság szerves része.

Judeával és Somronnal kapcsolatban Izrael álláspontja mindvégig az volt és marad, hogy ellene van az önálló pálestinai államnak, ellene a területek teljes bekebelezésének is a jordán királyságba, de lehetséges megoldást lát a Jordániával való valamelyes kapcsolatokban, mikoris a vezérfonal Izrael jövőbeni biztonságának a tökéletes szavatolása.

A Szádat kezdeményezte jeruzsálemi utat, majd utána a viszály által érintettek meghívása a kairói értekezletre, tulajdonképpen kapóra kellett volna, hogy jöjjen Huszseinnek, mert hiszen anélkül, hogy ő maga kezdeményezte volna, lehetősége nyílt közvetlen tárgyalásra Izraellel, méghozzá a terroristák, legnagyobb ellenségei távollétében, s olyan megbeszélésekre, amelyek során talán kialakíthatott volna egy kielégítő megoldást.

Huszsein azonban valamilyen okból előbb hallgatott, aztán pedig úgy határozott, hogy nem határoz, vagyis egyelőre nem megy Kairóba, ám hajlandó odamenni, ha ott minden más fél is megjelenik. Mivel azonban köztudomású, hogy a többiek, vagyis Szíria, a terroristák és a Szovjetunió nem mennek, világos, hogy Huszsein sem fogja Kairóba kitudni meghívottait. Ha Huszsein alaposabb számradást vezetett volna, eljutott volna ahhoz az egyszerű és egyszerű következtetéshez, hogy nem a terroristák, nem is Szíria, de legkevésbé a Szovjetunió az ő jóakaratja, s ha van valaki, aki a mai körülmények között olyan megoldást javasolhat, amely Huszsein érdekeit is szolgálja, az csak a kairói konferencián érhető el.

Huszsein azonban nem ezt az utat választotta. Ismét úgy döntött, hogy tovább játsza a pókért, és lehet, hogy ezáltal igen kockázatos játszmába fogott. Huszseinnek emlékezni kellene arra, hogy 10 évvel ezelőtt már belement egy ilyen hazárd partiba, amely azzal végződött, hogy elvesztette a területeket s jeruzsálemi uralmát is.

Még emlékeztet, hogy a hatnapos háború előtt, amikor Izrael és a nasszeri Egyiptom között tetőfokára hágott a feszültség, és nyilvánvaló lett, hogy bármely pillanatban kitörhet a háború, az is látható volt, hogy Huszsein igen tevékeny és a leletesebb szolidaritást akarja tanúsítani Egyiptom iránt. Emlékeztetünk Huszsein drámai repülőútjára Kairóba, ahol meg is állapodott, hogy csatlakozik Egyiptomnak Izrael ellen indítandó háborújához. Tudjuk, hogy akkor még Judea, Somron és Kelet-Jeruzsálem jordán kézen volt, s Jordánia még azt a kötelezettséget sem tartotta tiszteletben, hogy a zsidókat imádkozni engedje a színtén az Arab Légő kezén lévő Nyugati Falhoz. Izrael kormány ekkor drámai felhívással fordult Huszseinhez, s azt javasolta neki, ne avatkozzék bele a háborúba, biztosítsa őt, hogy ha Jordánia semleges marad, Izrael sem támadja meg.

Huszsein nem szívlelte meg az izraeli kormány felhívását, hanem csatlakozott Egyiptomhoz, aminek a következményei is

(Folytatás a 15-ik oldalon)

Rappaport Ottó:

N A P L Ó

(Szubjektív feljegyzések egy fordulatról)

A FORDULAT MÁR HOSSZABB IDEJE FORR, érik, a kul a történelem olvasztótégelyében. A felhalmozódott esemény-mennyiség minőségi ugráshoz vezetett. Amikor nem sokkal megválasztása után Bukarestbe invitálták Begint, nyilvánvaló volt, hogy a látogatásnak messzemenő céljai vannak. Különböző elképzelhetetlen, hogy Ceausescu oktanul provokálni akarta volna a tábor, amelyhez tartozik, egy „jobboldali” vezér sürgős meghívásával. A már-már sértően rideg fogadtatás is leplezni látszott a meghívás rejtett céljait. Nem kell elfelejteni, hogy az egyiptomi alelnök is Bukarestben tartózkodott. Nem telt el sok idő és Szádat Bukarestbe látogatott, onnan való visszatérése után pedig rögtön „elszólta” magát az egyiptomi parlamentben, hogy a béke érdekében akár a világ végéig, illetve a Kneszetbe is ellátogat.

Bukarest több ízben készített elő randevut izraeli és egyiptomi vezetők között, de az utóbbiak nem jöttek el. Miért jöttek el éppen most?

Egy: Szádatban megérett a felismerés, hogy az összes eszközök, amelyekkel az arabok Izraelt megadásra akarták kényszeríteni, nem vezettek eredményhez. A „győzelmi napok” ellenére, amelyeket Szádat a jom-kipuri háború óta fényes pompával ünnepelt meg — lelke mélyén nagyon jól tudja, hogy csak a szovjet fenyegetés mentette meg a harmadik armádiát a teljes kapitulációtól. Főlényes fellépése és higgadt kiegyensúlyozottsága mögött lelke mélyén valahol ott feszült a zavaró tudat, hogy az emberek, akik a repülőterén sorban állnak, hogy kezet fogjanak vele, négyezer egymástól megverték, legyőzték. S ezen a tényen a széles mosolyok, a szellemes megjegyzések jótányít sem változtatnak. Szádat meggyőződött arról, hogy a háború nem képes megoldani a közkeleti konfliktust, akár azért, mert Izraelt nem lehet fegyveres erővel legyőzni, akár azért, mert a nagyhatalmak „baráti” kötélességei miatt, a megfelelő időben mindig kénytelenek közbelépni. Azt is tudja, hogy az egyiptomi paraszt faekével szánt, de harminc milliárd dollárt költött már a háborúkra, és tízmilliárd dollárral még tartozik a Szovjetunióknak a fegyverekért, amelyeket nagyrészt elvesztett.

Kettő: Az olajszarolás, minden fenyegető ereje ellenére, hosszú távon elveszti hatékonyságát. Nemcsak azért, mert új energiaforrások felfedezésére, keresésére ösztönzi, sürgeti az érdekelt államokat, de azért is, és talán lesősorban, mert az olajembargó végesen alássa a tőkés világrendszer alapjait, és a nyomában keletkező munkanélküliséggel, inflációval, stb. olyan katasztrófális válságba sodorja, amely kéréhetetlenül megnyitja az utat a szovjet terjeszkedés, illetve a kommunista pártok uralomra jutása előtt.

Három: Az amerikai nyomás szorgalmazása, hogy engedelmessé kényszerítse Izraelt, végső elemzésben nem hozza meg a kívánt eredményt. Ellenkezőleg. Veszélyes következményekkel járhat mert tegyük fel, hogy Amerika elhatározza, minden áron rákényszeríti álláspontját Izraelre, amely azonban — természetesen — ellenáll, határozottan elutasítja az amerikai diktátumot. Az ellentétet a végsőkig kiéleződnek, s kenyértörésre kerül sor a kormányzat és az amerikai zsidóság között. A zsidó szavazatok elvesztésének veszélyét, tehát saját választási bukását,

sát, Carter radikális retorziókkal akarja majd elhárítani, ellen-súlyozni. Letiltja amerikai pénzeszközök átutalását, megszünteti a gazdasági támogatást és elrendeli a fegyverembargót. Egy-szóval, teljesen „eléri”, eladja Izraelt, amely számára — kétségteljesen elszigeteltségében — nem marad más kiút, mint — a Szovjetunió. Visszaáll a 29 évvel ezelőtti helyzet, amikor a Szovjetunió állt a zsidó állam mellett. Ha tehát eddig Amerika Izrael barátja volt, a Szovjetunió pedig az araboké, most fordítva lesz. A helyzet lényegében nem változik, csupán a protagonisták cserélnek szerepet. A Szovjetunió az övezetben marad, nem csökken a háborús veszély, a háborúval járó kiadások nyomásztó, fojtogató terhe.

A román külpolitika főiránya: megszüntetni, vagy legalábbis csökkenteni a két nagyhatalom monopól-helyzetű alternatíváját, amely óhatatlanul, elkerülhetetlenül szembeállítja a kis államokat; arra kényszeríti őket, hogy valamelyik nagyhatalom védő-szárnya alá csoportosuljanak. Ez a mozgató rugója a közvetlen arab-izraeli tárgyalások szorgalmazásának: csökkenteni a két nagyhatalom megosztó befolyását a térségben, amelynek helyzete Romániát is közvetlenül, vitálisan érinti. Amerika és a Szovjetunió lényegében Jaltában megkezdett politikájukat folytatják: továbbra is érdekszférákra akarják egymás között felosztani a földet, kényszerítve a kisállamokat, hogy feltétlenül valamelyik nagyhatalomhoz kössék sorsukat. Ennek a helyzetnek váltak áldozatává a kelet-európai államok, és ennek a helyzetnek vérző áldozata a Közel-Kelet is. A két nagyhatalom egyeduralmi vezető helyzete megszüntetésének elve sarkallta Romániát a kínai-amerikai találkozás közvetítésére is. A Nixon-Csu En-láj találkozás, noha nem eredményezte a diplomáciai kapcsolat felvételét, de behozta Kínát a harmadik tényezőnek a világpolitika sakktablójára, annak minden konzekvenciájával.

A KÖZELKELETI HELYZET TERMÉSZETESEN BONYOLULTABB, összetettebb és akutabb veszélyel jár a világbékére nézve. De az előzmények nyilvánvalóvá tették, hogy a megszkott diplomáciai rutininformák, tárgyalási módok hatástalannak. Ezt Kissinger, Waldheim és Vance közvetítéseinek kisebb-nagyobb sikertelensége, csődje is meggyőzően bizonyítja. Szádat felismerte, hogy ebben az esetben olyan drámai lépésre, „sokk-kezelésre” van szükség, amely átugorja a konvencionális szakaszokat, amely egyből áttöri az összes gátakat, korlátokat. Ezért folyamodott olyan lépéshez, amelyre a leggazdagabb fantáziájú emberek sem mertek gondolni.

Az amerikai kormányt is szemmel láthatóan meglepte Szádat elhatározása, hogy Izraelbe jöjjen, mert feltételezőnek számított, hogy a felek egyetlen lépéssel önállósítják magukat. Amikor már Szádat és Begin egy asztalnál ültek, akkor ment el Carter a templomba, hogy imádkozzon értük. (Vagy talán inkább magáért, hogy ne essen ki a buliból...) Izraelből történt visszatérése után az egyiptomi parlamentben mondott beszédében Szádat nem leplezte az alap gondolatot, amelyre egész kezdeményezése épül. Arra tudnillik, hogy az érdekelt felek ezentul minden külső beavatkozás, közvetítők és igénykölők „segítségére” nélkül, saját maguk végéig kézbe sorsuk irányítását, közvetlen tárgyalások útján oldják meg vitás kérdéseiket. A (Folytatás a 15-ik oldalon)

VALÓDI GYÉMÁNT INGYEN! HAIFA DIAMOND CENTRE AJÁNDÉKA CHANUKÁRA

Ez az ötödik év egyfolytában, amikor valódi, értékes gyémántot ajándékozunk minden 1.000.- IL összegű vásárlásra. Például, minden 4.000 IL összegű vásárlásnál 4 valódi csiszolt, fehér színű, 57 szögű gyémántot kap. Díszíthet vele jegygyűrűt, befoglalhatja fülbevalóba, karkötőbe és a tulajdonában lévő minden más ékszerbe. Kiállítási termékekben élvezheti eredeti különleges ékszerválasztékunkat és a vásárlása arányában szaporíthatja gyémántjait.

Gyűrűk, medálok, karkötők, fülbevalók, láncok és ezüstáru mind csodás tervezésben és kivitelezésben. Továbbá a nálunk eszközölt vásárlásnak további előnyei vannak. Megbízhatóság — minden vevő részleteket kap a vásárolt ékszer minőségéről, fajtájáról és súlyáról és garancia levelet — időkorlátozás nélkül — a munka minőségére. — Lehetőség minden nálunk vásárolt ékszer kicserélésére, 30 napon belül, vagy visszaadható és megkapja az érte fizetett összeget.

KELLEMES UNNEPEKET

Az akció 77.12.3, szombat estétől, 7-10-ig és chanuka minden napján

Nyitva minden nap megszaktítás nélkül 09.00-tól 19.00 óráig

HAIFA DIAMOND CENTRE LTD.

Kirját-Eliezer, Cáhál u. 10 • Telefon: 04 - 537285 — Haifa

CHANUKAI AKCIÓ

MEGLEPŐ ÁRAKON.

NŐI GYAPJU, SKAY STB. KABÁTOK,

KOSZTUMOK ÉS ZSAKATEK

ÓRIASI ÁRUSÍTÁSA

kitűnő minőségben és divatos szabásban, 52 számig.

CHIC PARIS

FRANCIA NŐI RUHAGYÁR

Tel-Aviv ● Náchlát Benjámín 16 (Rámbám sarok)

Nem szép,

de ápoló, reprezentatív megjelenésű

33 ÉVES ELVÁLT ASSZONY VAGYOK.

Érdekes egyéniségű, jó módú férfi ismeretséget keresem, aki sokra értékeli a családi melegséget, és a 3 éves Dávidnak is megértő apja lesz. Minden (fényképes?) levélre válaszolok, diszkrétció természetesen.

E. V. ARDA. POSTFACH 248, D - 8400 - REGENSBURG 11

JÖJJÖN EL ÉS ÉLVEZNI FOGJA A

BUDAPEST « ÉTTEREM

Tel-Aviv, Hájárdén-utca 9

KITŰNŐ KONYHÁJÁT.

(Hájárkon utca 56, sarok)

telefon: 58412.

Gazdag európai konyha ✕ Halak és grill ✕ Bel- és külföldi italok ✕ Változatos büfé ✕

— UDVARIAS KISZOLGÁLÁS —

J. FISCHMANN B.M.

STANCNI ÉS FORMA TERVEZÉS ÉS GYÁRTÁS

KERES:

★ FELELŐST A PRÉS-OSZTÁLYRA — gyakorlattal.

★ ESZTERGÁLYOSOKAT — stancnikhoz.

Jelentkezés telefonon — 04 - 740394/5,

8.00—15 óra közt,

vagy írásban — POB. 527, Haifa.

TEJ, TOJÁS, LEVEGŐ..

Irta: BARKAY ZEEV

Istenem, hol vannak azok a régi szép idők, amikor az egyetlen zavaró idegen anyag a tejen a külön hozzáadott víz volt? Amikor azt tanultuk: „A tej élet, erő, egészség, s a szegény embert azért sajnáltuk, mert csak lefőlőzött tehez juthatott, vagy egyáltalán nem jutott hozzá s a szociális intézmények ingyentejét osztogattak közöttük. Az iskolákban külön propagálták a tejfogyasztást, elő is lehetett fizetni heti hatvan fillérért napi két decimre s az ember a szünetben nagy buzgalommal szíva magába az egészséges jelképeként szolgáló fehér nedűt.

Persze, a mezőgazdasági termelés akkoriban — főleg Magyarországon — kevésbé volt racionális; igazán nem tudom, mit legeltek a magyar tehének, permetezték-e egyáltalán a takarmányul szolgáló növényeket, és ha igen, mivel? D.D.T.-vel biztos, hogy nem, mert azt akkor még nem ismerték.

Mindenesetre, a tej akkoriban feltételezhetően valóban jobb minőségű volt, ám, mint említettük, nehezebben elérhető a széles néptömegek számára.

A mezőgazdasági termelés fejlesztésével, a modern eszközök és anyagok alkalmazásával olcsóbb lett a tej, de le is zúllott, szegény, minőségileg, úgy gondolom, mindenütt a világon.

Mindenesetre a derék polgár megrád, amikor olvassa a fogyasztóvédelmi szervezet figyelmeztetését, mely szerint a tej a legveszélyesebb italok egyike, amennyiben rák okozó vegyianyagokat tartalmaz, melyek, ugyáztik, fellékerkednek az ugyancsak a tejen található tápanyagokon s a pasztörizálás sem segít. Megtudja az ember, hogy napi tejadagjában megtalálható az egész görög ábécé: Alfa-BHC, Béta-BHC, Gamma-Lindane s mindez azért, hogy szövetét rombolja...

Érdekes, mellesleg, hogy ezek a vegyianyagok csak az emberre károsak, a tehenekre nem. Arról ugyanis nem szól a jelentés, hogy maguk a tehének, amelyek a takarmány utján fogyasztják ezeket az anyagokat, rákot kaptak volna. Lehet hogy van bennük egy kis káröröm: „Ugy kell nekik, az embereknek, hiszen csak fejnek-fejnek bennünket időtlen-idők óta; mi meg teitelünk nekik — s mi van nekünk belőle? Most legalább megtanulják, hogy ezt sem lehet büntetlenül csinálni a végtelenségig...”

Dehát, persze, számunkra nem az a fontos, hogy mit gondolnak a tehének, hanem, hogy mit gondol az Egészségügyi Minisztérium. Az Egészségügyi Minisztérium, szerencsére, úgy gondolja, sőt, biztos benne, hogy a hazai tehenek és tejszárakban található, fentebb említett vegyianyagok mennyisége nem veszélyeztet az egészségüket; habár azért szükségesnek találja bizonyos mezőgazdasági rovarirtószerek használatának betiltását.

Ez mindenesetre megvitatható: hívevünk minisztériumunknak, amely egészségünk ügyét hivatott képviselni, annál is inkább, mert ha a fogyasztóvédelmi szervezet lehangoló figyelmeztetését teszi fenntartás nélkül magáévá az ember, az a csábító gondolata támad, hogy, ha így áll a helyzet, nem helyesebb-e áttérni a tejről az alkoholfogyasztásra, amely szintén elég romboló hatású ugyan, de legalább közben felelőti egy kicsit az ember bűnját-baját, szükség esetén még rákbetegségtől való félelmét is...

Igaz, nem ez volt az egyetlen táplálkozási problémánk ezen a héten. Bajok vannak a tojással is, kolesztrin-ügyben. Ezt ugyan már tudtuk régebben is, a dolognak az adott aktualitást, hogy rádióinkban naponta többször egy kotkodácsoló férfihang buzdítja fokozottabb tojásfogyasztásra Cion népet.

Általában, tojáskedvelő nép vagyunk: évente egymilliórd négy százmillió ilyen baromfi-termék fogy nálunk, ami azt jelenti, hogy Izráel lakosai naponta egy tojásnál többet esznek, ami az Egészségügyi Minisztérium szerint sok, a Baromfiértékesítő Tanács szerint viszont nem elegendő. Igaz, a minisztérium itt fordított szerepet töltött be, mint a tej esetében: itt ő figyelmeztetett a túlzott tojásfogyasztás veszélyeire.

„Minden napra egy tojás!” — írja elő a minisztérium, s az ember kissé zavarba jön, ha következtetés akar lenni, mondván, ha a tej-ügyben hisz a minisztériumnak, akkor miért ne higgyen a tojás-ügyben is? Tegyük fel, hogy be akarja tartani ezt a diétát; ami azt jelenti, hogy ha egy nap, mondjuk, megesszük három tojásból rántottát, akkor nem szabad megfélekednie erről, hogy utána két napig nem fogyaszthat semmilyen más formában sem tojást, beleértve, mondjuk, a tojásos nokkedlit, vagy rakott krumplit is: mely ételek tojástartalmának kiszámítása szintén nem egyszerű. Ilvenformán külön tojásfogyasztási nyilvántartást kellene vezetnie...

Hiába, no, életünk egyre komplikáltabbá válik. Minél jobban halad a tudomány, annál gyakrabban; annál több oldalról hangzik felénk a zord figyelmeztetés: mi mindentől kell óvakodnunk egészségünk megővése érdekében. S már nemcsak olyan szenvedéstartalmatlannak hitt, mindennapi életünkrolitólunkról is.

S nem akarom megijeszteni a hőleyolvásokat, de a fogyasztóvédelmi szervezet által rendezett sajtófőhadásán közölték azt is, hogy az országban több olyan kozmetikai cikk és gyógyszer is foralomban van, amely szintén okozhat rákveszélyt. Ez ugy lehetőséges, hogy az előadó szerint — e cikkek foralombahozatali engedélyt évekkel ezelőtt adták ki, amikor még valóban veszélyteleneknek tntek, közben azonban kiderült: rák, hogy veszélyesek, ám az illetékes hatóságok nem követték figyelemmel ezeket a fejleményeket...

Ki tudja, hogy a közeljövőben még mi lvekről van szó, mint dohányzás, alkohol, vagy énnésérel kábítószer, hanem eddig mindentől fornak eltanácsolni bennünket? Azt már tudjuk, hogy levegők szennyezett, habár még nem állanították meg teljes pontossággal, milyen mértékben szűti elő bizonyos betegségek — esetleg rák — kifejlődését szervezetünkben. De lehet, hogy egy szón napon körlük velünk, hogy túl sok levegőt foegasztunk: azt is esőlkenteni kell bizonyos meghatározott és kontrollált mennyiségre, mint az indiai fakirok, akik képesek élve eltemetni maunkat...

S ha aztán fokozatosan leszünk veszélyes étel-itálféleségeinkről, főlős levegőszűk-séletünkéről, miegyébről, s ovanok leszünk, mint a fentebb említett fakir — akkor talán rák- és kolesztrinmentesen sikerül sírba vonulnunk, ha előn az ideje...

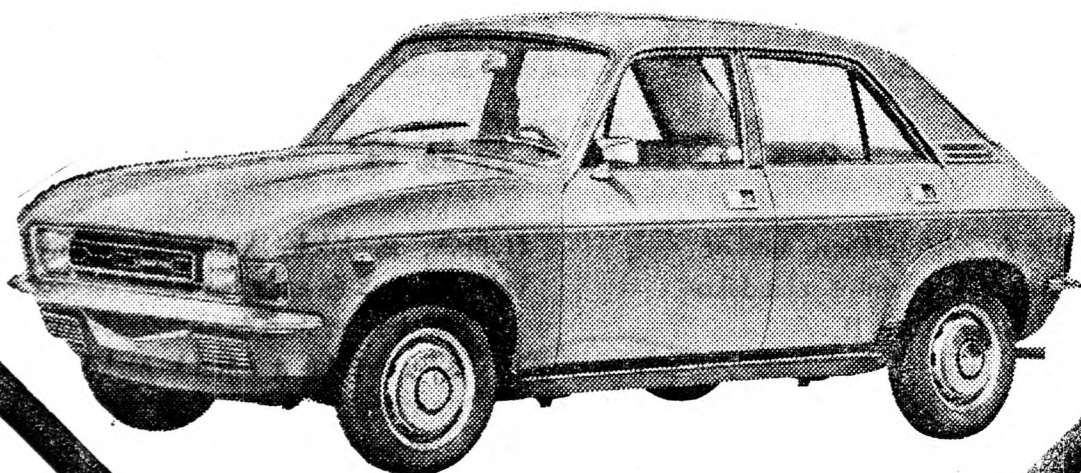
Austin

FELSZIVJA AZ ÁREMELKDÉSEKET HASZNÁLJA KI AZ ALKALMAT

- ✕ Az „AUSTIN” autók kitűnnek minőségükkel, szilárdak és biztonságosak az úton.
- ✕ Az „AUSTIN” autók motorja nagyerejű, működése megbízható és tartós — alacsony üzemanyag fogyasztással.
- ✕ Az „AUSTIN” modellek vastagabb bádogból készülnek, mint más autók és belső tervezésük kényelmes és tágas.
- ✕ Az „AUSTIN” MINI és ALLEGRO hosszú évekig megőrzik értéküket.

A nagy áremelkedések után elhatároztuk, hogy felszivjuk az áremelkedést és kitűnő autókat ajánlunk, más modellekhez viszonyítva alacsony árákon.

AJANLATUNK KORLÁTOZOTT IDŐRE SZOL

Allegro

CHEVRÁ JISZRAELIT L'MOVILIM B. M.

Allegro 1100	134,950 IL	Adómentesen 53,600 IL
Allegro 1300	139,950 IL	54,900 IL
Allegro 1500 autom.	169,950 IL	67,490 IL
Mini 1000	107,500 IL	42,150 IL
Kereskedelmi 1300	137,500 IL	54,515 IL

é. t. a. nélkül

TELAVIV: Hámászger u. 62, tel. 03-36537, 35882 HAIFA: Háne emánim u. 5—7, telefon: 04-510246. Alképviseltek: JERUZSÁLEM: Rechev Kredit, Jánáj u. 3, tel. 02-222550. RÁMÁT-GÁN: Méficéj Austin, Derech Jabotinsky 47 sz., tel. 732270. AFULA: Rechev Hámeck (Levy Bros), háráv Lévy u. tel. 065-22666, 065 22515. PETÁCH-TIKVA: Keren és Müller, Bár Kochba 39, tel. 911159. NOCRÁT: El Erez, tel. 065-54633. NAHARIA: Jerid Hámóchoniot, tel.: 04 - 921689. — HAIFA: S. Krevitz, Herzl u. 92, tel. 04-664885. NATANJA: Rechev Natanja, Áchád Háám 4, telefon 053-39987 BEÉR SÉVA: Moszách Málká, ipari negyed, Derech Chevron (a posta garázsa mellett), tel. 057-77412.

TELEKOMMUNIKÁCIÓS MINISZTERIUM

1977. december 1-én életbe léptek az új telefon- és telex-szolgáltatási díjszabások

A. TELEFON

Telefonfelszerelési díj	1.750.- IL
Átszerelés költsége	750.- IL
Önálló vonal havi használati díja a három nagyvárosban	55.- IL
Az ország többi részeiben	36.- IL
Iker-vonal használati díja a három nagyvárosban	52.- IL
Az ország többi részeiben	32.- IL
Egy helyi telefonbeszélgetés ára	—,64 ag.
A használati díjhoz és a beszélgetések árához további 20 százalékos biztonsági illeték számítható hozzá	
A telefonérme (ásziimon) ára nem változott	—,50 ag.

B. TELEX

A telex-vonal felszerelési díja	1.750.- IL
Telex-készülék felszerelési díja	600.- IL
A telex-vonal havi használati díja	55.- IL
A minisztérium tulajdonát képező telex készülék havi használati díja	980.- IL
Az előfizető tulajdonát képező készülék havi használati díja	190.- IL
Telex-vonal átszerelési költsége	750.- IL
Telex-készülék átszerelési költsége	600.- IL
Helyi telex-beszélgetés ára	—,32 ag.

A többi szolgáltatások árai is emelkedtek. Bővebb részleteket a telefon- és telex-szolgálat díjszabásairól a telefonszolgálat körzeti irodáiban és igazgatóságai hivatalaiban lehet kapni az ország minden részében. A telefon- és telex-tarifák mindegyikéhez az é. t. a. hozzászámítandó. —

KÖZVÉLEMÉNYKUTATÁS

Mit vár ön Anuár Szádát izraeli látogatásától?

KATZ SMUEL
FESTOMŰVESZ.
GAÁTON KIBUC TAGJA:

— Szádát látogatásának időpontjában Teheránban volt kiállítás, a „Niazi” galériában. Örömmel tapasztaltam, hogy a perzsa közvéleményt milyen mértékben villanyozta fel az esemény. Az egyik perzsa napilap ezzel a 8-hasábos címmel jelent meg: Sálom Szádát...

— Az eseményre való tekintettel a tévé megváltoztatta műsorát. Aznap volt a perzsa és a hongkongi labdarúgó válogatott mérkőzés, de nem azt közvetítették, hanem Szádát érkezését Izraelbe. A teheráni tévé első riportere vezette a helyszíni közvetítést Luddról, majd később Jeruzsálemből.

— Szádát Izraelből való elutazása napján érkezett hazra a sahé és a felesége Amerikából. Az eseményt egy 10 másodperces képsor reprezentálta a műsorban, de az egyiptomi elnök és Begin bucsuzkodását teljes egészében közvetítették.

— A perzsa közvélemény örült a fordultnak és szelében-hosszában beszéltek, hogy a sahé is azok közé tartozott, akik Szádátot az izraeliekkel való közvetlen kapcsolat megteremtésére bíztatták. Teheránban derült ki, hogy az izraeli fordulatot, s ez hozzájárult a saját esemény optimizmusom elmélyüléséhez.

— A teheráni utca emberek azt mondja, végre eljön az idő, amikor a körzet népei maguk intézik majd az ügyeket a saját érdekeik szerint, s nem úgy táncolnak, ahogy a nagyhatalmak fővárosaiban füttyölnek.

— Jómagam azt éreztem, hogy Izrael iránti általános rokonszenv a kiállításom is megnyilvánult. Eredetileg a kultuszminisztérium egyik főtitkárjának látogatása volt várható a kormányzat részéről, ezzel szemben a sahé felesége udvartartásának vezetője — miniszteri rangú személyiség — jelent meg, s a közönség úgy impenpette a festőt, mint ha része lett volna a Szádát-Begin találkozó előkészítésében...

— Sok szép élmény mellett a jövőbe vetett hitemet, optimizmusomat is magammal hoztam Teheránból.

EGY TEL-AVIVI
JARÁSBÍRÓ

(Beosztására való tekintettel arra kérte a sorok íróját, hogy nevének közlésétől tekintsen el)

— Különleges figyelmet érdemel a látogatás és annak minden következménye. Azt hiszem, sok mindent át kell értékelnünk a tudatvilágunkban és lehet, hogy új korszak hajnalhasadásának vagyunk tanúi. Nem szabad azonban elsietnünk a kö-

vetkeztetéseket. En úgy tanulmányozom az események rendjét, mint egy bonyolult peraktacsmódiát, de az ítélet megfogalmazását későbbre halasztom.

WEINBERGER NÁNDOR,
NYUGALMAZOTT
állami főtitkár, Jeruzsálem:

A közkeleti helyzet eddig holtpontra volt, most Szádát lépése által elmozdult onnan. A jelentősége ennél is több. Világszintre hozta a kérdést, amelynek megteremtette a reális kereteit.

— Nagy jelentőségének tartom azért is a történeteket, mert a tárgyalás ügyét pártsempontra emelte.

— Szádát úgy látszik, ki akar kerülni a nagyhatalmak gyámkodása alól és ez a törekvése, meggyőződésem szerint, a mi számunkra is hasznos.

CVI LIDSZKI TEL-AVIVI
ÜGYVED,
BÜNÜGYI VÉDŐ:

— Még nem döntöttem el, hogy az esztendő, vagy az évtized, esetleg az utóbbi évtizedek legnagyobb eseménye volt-e Szádát elnök izraeli látogatása. Örömmel konstatahatjuk, hogy a világ is megértette a szándékát és a jelentőségéhez mérten nagyra értékelt az eseményt. Most minden a folytatásról mulik. Remélem, a következő lépéseivel aranyfedezetet teremt Szádát a nagyszerű kezdeményezése számára.

— Sajnálatos, hogy az arab világ egyes vezetői még nem értik, mit akar Szádát, pontosabban azt, hogy az általa kezdeményezett béke elsősorban nekik, az araboknak jó. Az arab ügy elárulásával vádolják. Kollektív társaságában neves jogász barátom azt kérdezte tőlem, hogy ha az arab ügy elárulásának vádjával nemzetközi bíróság elé állítanák, vállalnám-e Szádát védelmét. Azt feleltem, hogy kitűnő megbízatásnak venném és remélem, az érveim alapján fel is mentenék a vád és annak következményei alól...

Dr. BERÁR LÁSZLÓ
TEL-AVIVI SZEMÉSZ
FŐORVOS:

— Történetesen Genfben voltam Szádát izraeli látogatásakor és tanuja lehettem annak, hogy a hívős svájciak sem maradtak ezáltal közömbösek, mert felismerték, hogy az egyiptomi elnök világméretű probléma megoldását kezdeményezte.

— Ami az ügy kimenetelét illeti, derüléssel itelem meg a helyzetet, mert új érdekközösség kialakulásának körvonalait látom. A józan arab vezetők is felmérték, hogy a PFSz nem partner. Nekünk sem, de nekik sem az, mert megegyezésre alkalmatlan emberek, ahányan vannak annyiféle huznak és elsősorban a teljes felelőtlenség jellemzi őket.

— Ugy látom, egy jó korszak kialakulásának kezdetét jelzi Szádát látogatása.

NASCHITZ FRIGYES,
IZLANDI FOKONZUL,
író:

— Az utóbbi hetek egymás sarkára lépő eseményeiből két

tanulást vonhatunk le. Az egyik, hogy nincs olyan megkövesedett ábránd, amelyet ne lehetne mindennapi használatra fellazítani, még akkor is, ha az utópiának tartott vágyálom megvalósíthatatlannak tűnik. A politikai feszültség a 101-es kilométeres barakkjában kötött csapatelválasztási egyezmény és az egyiptomi elnök 01. számú repülőgépeinek luddi szállása közötti időszakban engedett fel és ezzel a háború veszélye szerencsére elmúlt.

— A második tanulság, hogy a szólás, amely szerint minden csoda csak 3 napig tart, tévhitnek bizonyult, mert a történelmi látogatás hullámai még mindig nem ültek le.

— A béke előkészítése csak akkor lehet eredményes, ha a sorsintézők megszívlelik Franz Kafka intelmét, aki szerint az emberiség legnagyobb bűne türelmetlenség. Ezért ízték ki minket a paradicsomból és a türelmetlenség akadályozott meg minket, hogy oda viszszerjünk. A célt szentesítő törekvések humanizálásával karöltve feltételezhető, hogy az előítéleteket elvető kölcsönös bizalom meggyógyítja az első emberpár boldog élete színlelőnek kapuját, amely az önzönvél előtti ásatag időben itt zajlott le, a Szentföldön.

Dr. HERMANN DEZSÓ
TEL-AVIVI ÜGYVED:

— Valóságos jégtróvát tevékenység az, amire Szádát elnök szánta magát. Lépésével egyben „átjártotta a labdát” a mi térfelünkre és most mi következzünk.

— Nem értek egyet azokkal, akik szerint Begin nem volt elég rugalmas a Kneszetben elmondott beszédében. A Szádát-Begin szópárba tulajdonképpen egy tárgyalás kezdő lépése volt, márpedig tudnivaló, hogy a tárgyalásokon mindenki az alapálláspontját ismerteti, nem a végős álláspontját. Azért van a tárgyalás, hogy mindkét fél engedjen. Erre — gondolom — sor kerül majd.

— Milyen vonatkozásban kell nekünk engednünk? Merész elgondolást szeretnék felvetni. Szerintem ma már nem helyes annak a hangzatosítása, hogy a PFSz nekünk semmi körülmény között nem lehet tárgyalópartnerünk. A kormány módosíthatná az álláspontját, mondván, hogy ha a PFSz lemond a terror-módszerekről, — elismeri Izraelt és a BT 242. számú alapvető jelentőségű határozatát, akkor velük is lefolytunk.

— Ha a kormány így nyilatkozna, nagy vihart kavarna a terroristák körében, mert a mérsékelték hajlanának arra — gondolom —, hogy elfogadják, ellenben a szélsőségesek tüzzel-vassal küzdenének az elfogadás ellen. Ilyen módon egyetlen izraeli kormány-nyilatkozattal elérnénk, hogy ők civakodjanak — csak civakodjanak — viszont így egység uralkodik a

terroristák különböző áramlatait képviselő csoportok között, amíg mi folyton azt hajtogatjuk, hogy nem tárgyalunk velük.

Dr. GONDA LÁSZLÓ
TÖRTÉNÉSZ:

— Történelmi fordultnak vélem Szádát izraeli látogatását. Eddig beszélni sem akartak velünk az arab vezetők, a válságnak tehát pszichológiai vonatkozásai is voltak. A legyőzöttség tudata is akadályozta őket, hogy leüljenek velünk tárgyalni, mert az arabok nagyon büszke nép. A jom-kipuri háborút ők is győzelemnek könyvelik el, s ez fontos, mert ez a vitatható győzelem elégtelent nyújtott számukra. Beteges büszkeségük gyógyirhoz jutott. Az arabok elérték valamit, most ezt nem akarják veszélyeztetni. En most Ben Guriont idézem, aki azt mondta, hogy békés időkben nem fontos a háttér. Mi most béke előtt állunk, ezért lemondhatunk sok területről. Mert béke lesz.

— Arra is szeretnék utalni, hogy Kissinger bölcsessége is hozzájárult a jelenleg kialakulóban lévő helyzethez, mert ő volt az, aki elejtette az általam Szinájban bekerített 3-ik egyiptomi armádia elpusztítását. Ezzel tulajdonképpen előkészítette volt annak, hogy Szádát most Izraelbe repült. Az egyiptomi, illetve arab mentalitás ismeretében állítom, ha elpusztítottuk ezt a hadseregcsoporthoz, hogy évtized múlva sem válnék alkalmassá a pszichológiai atmoszféra a béke előkészítésére. Gondoljunk tehát legalább utólag egy kis elismeréssel Kissingerre.

JUNGREISZ ERVIN
PROFESSOR A
JERUZSÁLEMI
HEBER NYELVETEM
TANÁRJA

— Miután elolvastam John Barron történelmi tanulmányát, „A KGB” című munkát, világos volt a számomra, előbb-utóbb meg kell hogy induljon a közelkeleti földindulás. A könyv szerinti Nasser uralma alatt egy Számi Serif nevű KGB-ügynök irányította — 20 éven keresztül Egyiptom külpolitikáját. Nasser nevezte ki külpolitikai tanácsadójának. Számi Serif lefolytatása után világos irányváltás indult meg az egyiptomi külpolitikában. Ez persze nem jelenti, hogy most már szükség szerűen szimpatizálni fognak velünk, de nyilvánvaló, hogy a szovjet világhatalmi érdekekért nem viszik olyan könnyen vásárra a bőrüket.

— Szádát látogatásának rugóit jobban megértjük, ha arra gondolunk, hogy a 40 milliós Egyiptomnak és a 3 és fél milliós Izraelnek nagyjából ugyanannyi a bruttó nemzeti termelése és a londoni Stratégiai Intézet legutóbbi jelentése szerint Egyiptom fegyverkezési színvonalra 5 évvel maradt el Izrael mögött.

— Minden cáfolat ellenére én hiszek egy különbeke lehetőségben Izrael és Egyiptom között.

BENEDEK PÁL

AZ »ARAB NIR ECION«

Írta: RÖSSEL MORDECHAJ

Nem, szó sincs elirásról, vagy sajtóhibáról. Nir Ecion szövetkezeti falutól keletre, csodálatosan szép fenyőerdő közepén, amelyhez hasonló nincs talán az országban és amelyet a Keren Kájjetmet ültetett és ápol, mindmáig létezik egy kis arab falu, amely nincs feltüntetve az ország térképén. Miután municipális szempontból Nir Ecionhoz tartozik és tőle kapja szinte minden szolgáltatását, arab Nir Ecionnak nevezik.

IGY KEZDŐDÖTT

A függetlenségi háborúig létezett egy Éjn Hud nevű arab falu, amely mintegy nyolcszáz éves multat tekintett vissza. A háború vége felé volt a parti sáv egyetlen arab faluja, amely nem adta meg magát és továbbra is állt az országon száguldo járművekre. Retorzióként lebombázták házaikat és a falu népe elmenekült, nagyrészt Jordániába.

Két évvel a háború után jelentkezett a lebombázott falu sejkje, Ábu Hilmi, a közben megalakult Nir Ecion vezetőségénél, behivonyította, hogy nem menekült a határon túlra, hanem a szomszédos druz faluban, Dá-lában élt. Kérésre: engedjék meg, hogy kis családja, mintegy husz lélek, építsen magának barakkokat és vályogházakat a kibuc közelében lévő hegyen és ott éljen és dolgozzon.

A kibuc és az illetékes hatóságok beleegyeztek, mert a sejk egykori faluja közben Éjn Hod néven ismert műszfaluvá lett.

A KIBUC HATÁSA

Az új „település” és Nir Ecion között jó viszony fejlődött ki. Az arab család férfi tagjai a kibuchan dolgoztak, a kibucot kaptak vizet, annak orvosi ambulanciáján kezeltek magukat, tőle szereztek be legtöbb élelmiszereiket és ide kapták magán- és hivatalos postájukat: Ábu Hilmi, Nir Ecion.

Miután szorgalmas emberek voltak a Hilmi nemzetségi tagjai és a család fő kivételével mindenki dolgozott, viszonylagos jólétre tettek szert. Több száz tejelő kecskét vásároltak, amelyeket a család kiskoru gyermekei legeltettek a Kármel-hegy legelőiben gazdág lankáin.

Az izraeli társadalom — ez idő tájt — még csak halványan érezte hatását az arab társadalomban. Az Ábu Hilmi portán a patriarchális rendszer uralkodott és nem akadt családtag, aki óvatossá emelt volna az akkor hatvan esztendőes család fő abszolút uralma ellen.

Nir Ecion mintájára a legteljesebb kommunikációs közösségi rendszert vezetett be. Mindenki beadta fizetését a családi kasszába és a család fő látta el azokat szükségleteit. Így ment ez közel tizenöt esztendőig, amíg a gyerekek felnőttek.

Hálából Nir Ecion iránt, Ábu Hilmi és a család minden felnőtt tagja — a parlamenti választások idején — a Vallásos Nemzeti Párt-ra adta voksát. Megőrkítésre méltó kép volt, amint az egész család ünneplőbe öltözve megjelent az urna előtt. Szavazás után lekezeltek minden jelenlévő kibucossal és a mosolyok mintha azt mondták volna: Látjátok, érdemes volt felkarolni bennünket.

Az 1973-as választásokon „forradalom” tört ki a sejk családjában. Nemcsak felrúgták a közösségi rendszert és áttértek a „kapitalizmusra”, mindenki saját számlájára dolgozott, de politikai sikon is megszünt a család fő feyegelm. Nir Ecion urnájában 24 Rákách,

kommunista szavazatot volt. Kellemetlen valóság.

A VÁLTOZÁS

Ma mindössze egy Hilmi-ivadék dolgozik Nir Ecionban. A fiatalok szakmákat tanulnak, művelődnek, és a városban helyezkedtek el. Van közöttük mérnök, technikus, tanító, vállalkozó és ipari bér munkás. Földmunkával és állattenyésztéssel csak a család öreg és műveletlen tagjai foglalkoznak.

Feltételezhető, hogy a gazdasági feltételek megváltozása eredményezte a politikai páfordulást is. Az ősz családfő, kinek befolyása a nagy családra valamikor megingathatatlannak látszott — szegyei a fiatalok részéről tapasztalt magatartást és fájlatja, hogy szavának nincs többé súlya.

Évekkel ezelőtt, ha férfi látogató jelent meg a láthatáron, a család nőtagjai eltűntek, ma nemcsak a fátvot vetették le, meg a hagyományos arab öltözetet, de nadrágban járnak-kelnek. Nem szoknya alatt viselt nadrágban, hanem szoknya helyett.

Még nem is olyan régen, a vendégeket a falak körül elhelyezett párnákra ültették, ma modern fotelék, szelónok várják a hozzájuk látogató vendéget. A kunyhók és pléh-házak helyét is átvették a tervszerűen épített modern házak. Nemcsak gazdasági téren érezhető változás ez, hanem háttérforrás is a sok évszázados mohamedán hagyományok.

Csupán egyetlen dolog maradt szinte teljesen változatlan: a család tagjainak ragaszkodása lakóhelyükhöz. Csak nagyon kevesen és csak véso esetben hagyják el a falut.

EGY KIS DEMOGRAFIA

Huszonöt évvel ezelőtt mintegy husz lelkét számolt a Hilmi-család, ma, a házasságok miatt történt eltávzások után is — 150 lélek él Hilmi-falván. A nyolcvanon felüli család fő második feleséget is vett magának a hatnapos háború után, miután első felesége képtelen volt már gyermeket szülni. Még nincs két éve, hogy új, huszegyhárom esztendőes felesége ikreket szült neki.

— Jó erőben van még sejk? — kérdezem tőle.

— Báruh Hásém — mondja az öreg huncut mosollyal. Tizenegy gyermekem van, nyolcvan (nem tévedés) unokám és negyven dédunokám.

Egy idősebb unokája vitatja ugyan ezt a számot, erre elkezdnek számolgatni. „Lehet — mondja a sejk —, hogy tévedek egyvel, vagy kétfővel, de mindenesetre csak több lehet, nem kevesebb. Meg kell majd csinálnom a pontos számadást”.

Ha sebtiben elkezdem számolni a „zsidó” Nir Ecion-i arányokat, kissé elszomorodom. Itt ötven család él és kevesebb, mint száz gyermek. Az unokák száma harminc és negyven körül mozog. Bár a leicidősebb tag a nyuedji határán áll, nincsenek meg dédunokái. És mennyiben hagyták már el ezt a helyet az évek során!

A Hilmi-család tagjai és általában az izraeli arabok, sokminden — iót és rosszat — tanultak el tőlük, zsidóktól. Egyetlen dolgot nem sajátítottak el: nem akarták megtanulni a családtervezést.

Mi ezen a téren is élenjárók maradtunk.

ISKOLA ÉS MECSET

A térképen nem szereplő Hilmi-falvának saját, nyolcosztályos elemi iskolája van, amelyben két, kintről jött tanító látja el az oktatást. A tanítók fizetéséről és az iskola berendezéséről az állam gondoskodik. Csak közép- és főiskolába küldik gyermekeiket a városba, akárcsak a zsidó Nir Ecion. Évek óta mecsetje is van a falunak, amelyet a fiatalok ritkán, az idősebbek sűrűn látogatnak. Csak Ábu Hilmi, a patriarchális kinézésű család fő látogatja szorgalmasan, kétszer naponta az imaházat. Esténként, amikor Nir Ecion chávérjai minchá-imára gyűlnek össze és hajnalonként sácharitra, felhangzik Ábu Hilmi elnyújtott, muzulmán imára hívó hangja. Nála nem gyűl össze egy minjára való áhitatoskodó, legfőbbször csak néhány kiskoru gyerek válaszol a hívására.

A szél elhozza hozzánk Allah hívójének imafoszánvait és a hegyek két vallás imáinak dallamát visszhangozzák.

J. KAHÁN
szörművel
Tel-Aviv, Ben Jehuda 54
Tel. 286-701

**MOST VAN A KABÁT-
HOSSZABBÍTÁSOK IDJEJE**
J. SCHWARTZ
üzletében nagy választék
Tel-Aviv, Mohliver 49.
Telefon: 56867.

**KÁDAR BELA,
HERMAP LIPÓT,
NEUGRÁDI
ÉS MAS MÁRKAS
FESIMÉNYEK**
KLEIN ANDRAS
Tel-Aviv,
Rothschild 89,
TELEFON 23 159

A VÁTIKÉJ HÁSOMÉR
tel-avivi szíjfe 1977 dec. 4-én az első chanuka-gyertya meggyújtásának napján, vasárnap este 1/8-kor tartja kulturális programmal egybekötött
CHANUKA-ESTJÉT
a Független Liberális Párt, King George u. 48. sz. alatti helyiségében.
A vezetőség

OLEK, FIATAL PÁROK ÉS VATIK VEVOK
★ jelentékeny engedmény a hivatalos árakból és hitel-feltételek.
★ Amíg beköltöznek állandó lakásukba, díjmentesen megörizzük raktárunkban a vásárolt árukat.
Nálunk: trizsiderek, mosógépek, televízió, varrógép, „Philco” „Electra” és más légszabályozók, tüzhelyek, radiátorok, gázkályhák, gőzvelvók a konyhába, stb.
„TAAM CHAJIM” TEL-AVIV, ALLENBY 27
(utolsó üzlet az udvarban)
J. Hittensneider vezetése alatt.
Tel.: 29 70 88 • Nyitva 9.30 — déli 1-ig és 4.30 — este 7-ig

ELITE
SZÖRMŰVEL
ÉS RÖPKARÁT ÜZEM
HASZNÁLJA KI
AZ ALKALMAT!
Amíg nagy bőr- és szörmű-készletünk tart, a leértékelés előtti árakon árusítunk.
SZÖRMEBUNDÁK ÉS BÖRKARÁTOK
minden színben, készen és rendelésre.
Alakításokat és hosszabbításokat vállalunk.
TEL-AVIV, BEN JEHUDA 37, TELEFON: 55420
1977 XII. 2

Glück az ismert szakember
TAPÉTA, P.V.C. SZAKÜZLETE
RÁMÁT-GÁN KÖZPONTJÁBAN, HAROE 7,
a postával, Sekemmel szemben • Tel. 720807
Óriási választékban külföldi tapéták, linoleum,
modern csillárok, fogsok, telefonpolcok.
Nézz meg raktárunkat, vételkényszer nélkül.
Vállalunk munkát otthonában, garanciával.

A ZSIDÓK ÉS AZ OKTÓBERI FORRADALOM

EGY KUDARC TÖRTÉNETE

1917 november 7-én az orosz bolsevikok átvették a hatalmat. Ugyanazon a héten, pontosabban november 2-án, Lord Arthur James Balfour angol külügyminiszter ismert deklarációját leszögezte: az angol kormány helyesli egy „zsidó nemzeti otthon” létesítését Palesztinában. Így a történelem meglepő összjátékaként a zsidó népnek, amely akkor többségében Oroszországban élt, két menekülési formája kínálkozott az addigi megtorpanságból: a nemzeti jellegű emancipáció, vagy a szocialista nemzetköziség jegyében történő felszabadulás. Az ellentét nyilvánvaló volt, mert a bolsevik zsidók a cionizmust nemcsak utópiának, de reakciós mozgalomnak is tekintették. Hatvan esztendő múlva a cionista utópia valósággá vált, és erősen foglalkoztatja a világot. A kommunizmus állama pedig az utkeresés szakaszában van.

Max Nordau „Cionista íráskor” című munkájában a következő sorokat olvashatjuk, amelyek a szovjetek hatalomra jutása előtt íródtak. „A szocializmus ugyanolyan csalódásokat okoz majd, mint a reform mozgalom, a felvilágosodás kora, a politikai szabadságról küzdő mozgalmak. Ha elég hosszú ideig élünk majd ahhoz, hogy láthassuk a szocialista eszmét megvalósulásában, csodálkozni fogunk azon, hogy ebben az új rendben régi ismerőssel találkozzunk majd: az antiszemitizmussal. És semmit sem használ majd az, hogy Marx és Lassalle zsidók voltak. A kereszténység megalapítója is zsidó volt, de ezt a keresztények nem tekintik adósságnak. Nem kétkedem abban, hogy a szocializmus ideológusai örökké hűségesek maradnak elméletükhöz, nem válnak fajgyűlölőkké. A gyakorlati politikusoknak azonban számolniuk kell a valósággal. Az előrelátható jövőben a tömegek érzelmei antiszemita politikát diktálnak majd az államvezetőknek.”

Nordauk természetesen igaza volt. Leon Blumnak is, aki az új hatalom kezdetén felfedezte a diktatúra jeleit a nagy októberi forradalom arcán. S oly sok más nagy és kis gondolkodó, zseniális újságírók és ismeretlen hírközlők, a Gulág szigetvilágából kiszabadult foglyok, vagy távoli megfigyelők, lassan-lassan felnyitották a becsületlen emberek szemét. Addig azonban a „óriási árat kellett fizetni a moszkvai bálványoknak, s mint mindig, ezuttal is, legfőképpen a zsidók fizettek. Pedig sokan hitték közülük az új Báálban és hűségesen szolgálták.”

A REMÉNY ESZTENDEI

Már 1903-ban, a második orosz szocialdemokrata kongresszus után, számos zsidó a harc élvonalába került. Maxim Litvinov, Lev Kamenyev, Grigorij Zinovjev, valamint Kaganovics és Jaroszlavskij Lenin köré tömörültek és a bolsevik vezetés központját alkották.

A forradalom előtt számos más, később közismertté vált idealista csatlakozott hozzájuk: Trockij, Joffe, Rijázanov, és Karel Radek. Persze, ezek az emberek csupán származásukat tekintve zsidók, a valójában tette őket azaz, nem maguk vállalták. Asszimilált emberek, akiknek meggyőződésük volt, hogy ez az egyetlen járható út. Számukra a forradalom volt a zsidókérdés kizárólagos megoldási lehetősége. Ugy vélték, hogy a zsidóság a szocialista eszmék megvalósításával kerülhet arra a szintre, amelyet más, civilizáltabb világörökös népei éltek, s a forradalomban való részvételével egyben hozzájárulhat az antiszemitizmus végeleges felszámolásához.

Az antiszemitizmus kérdésében ugyanis a párt álláspontja világos, minden engedelményt elutasít. Eszerint a zsidógyűlölet a cárista, a reakciós erők érdekeit szolgáló ideológia, tehát ellentétes a forradalom érdekeivel. Ezért határozottan harcolni kell ellene a proletár szolidaritás és a tudományos ideológia útján. Lenin természetesen módon tisztelje magát a faji előítéleteken, annak ellenére, hogy ellenfelei, akikkel szüntelenül összeesap, gyakran zsidók. Számos más bolsevik vezetőnek erőfeszítést kell tennie ahhoz, hogy elítélhesse az antiszemitizmust, annál is inkább, mert maga Marx is sokszor nyilatkozott kedvezőtlenül a zsidókról. Lenin ugyan nem sokat tudott a zsidó nép történetéről és kulturájáról, de tisztelte „univerzális haladó erényeit”, és felhívta a zsidókat, hogy a zsidó kultúra örökségét megőrizve, a zsidó kultúra beállított forradalmárokól származtak. Ezek taktikai szempontból is javasoltak antiszemita jelszavakat, mert ez az érzés mélyen gyökerezett az orosz lélekben. Az 1905–1906-os pogromok után Lenin odáig ment, hogy zsidó önvédelmi csoportok létesítését javasolta. Mi sem természetesebb, mint hogy a zsidó értelmiségiek jól érezték magukat egy olyan párt soraiban, amely az orosz cárizmus körülményei között barátságos oázisnak tűnt. Természetes, hogy szolidarisáknak érezték magukat ezzel a világi messianizmussal, amely nagylelkűen egyenjogúságot ígért nekik, minden ember egyenlő jogainak a kivívásával párhuzamosan.

Mindezért, persze, magas árat kellett fizetni. A zsidóság, mint nemzet, kétségessé vált. Csak hogy az internacionalisták amugy is elítélték a nemzeti ideálokat, úgy vélték, burzsoá csökevény az, amelyet el kell seperni.

Sztálin már a forradalom előtt a nemzeti kérdés szakértőjeként lépett fel. 1913-ban egyszer és mindenkorra meghatározta a nemzet fogalmát: „A nemzet egy nyelvi területi, gazdasági, pszichikai közösség, amely a közös kultúrában nyilvánul meg”. Ez a meghatározás kizár minden lehetőséget arra, hogy a zsidókat „nemzetnek” tekinthessék. Nyilvánvaló, hogy nem jelentettek sem területi, sem gazdasági egységet élő közösséget. Ebből az elméletből kiindulva világos, hogy a kommunizmus számára a cionizmus veszedelmes utópia volt csupán, mi több, reakciós ideológia, amelynek az a célja, hogy eltérítse a zsidókat forradalmi feladataiktól. Ez a meghatározás a Bund felszámolását is feltételezte. A Bund nagy zsidó munkáspárt volt, ideológiáját tekintve anti-cionista ugyan, de az volt a célkitűzése, hogy a szocializmus keretében megőrizze a zsidó nemzeti és kulturális sajátosságokat. Plechánov ironikusan mondta róluk: „A bundisták olyan cionisták, akik félnék a tengeri betegségtől”. Még ennél is kínosabb volt a Poalé Cion szervezet szocialista cionistáinak a helyzete, akik össze akarták egyeztetni az összeegyeztethetlent. Az is igaz persze, hogy ebben a pillanatban szinte minden lehetségesnek tűnt.

A LELKESEDES KORSZAKA

A zsidók szerepe igen jelentős volt a forradalom előkészítő időszakban. Még jelentősebbé vált azonban a hatalom átvétele után. Az 1917 októberében megválasztott Politbüro hét tagja közül négy zsidó volt. A katonai forradalmi bizottság vezetője: Trockij. Az öt tag közül három zsidó. A bolsevik rendszer első intézkedései közé tartozik a zsidók azonnali és teljes jogegyenlőségének az elismerése. A kommisszárok tanácsa rendkívüli hatáskörrel (1918 július) az antiszemitizmust ellenforradalmi cselekedetté nyilvánította és törvényen kívül helyezte a pogromistákat. A határozatot maga Lenin írta alá, aztán széleskörű kampányt indít a zsidógyűlölet ellen (sok kellemetlensége származott belőle). A barrikád másik oldalán az ellenforradalom egyre több pogromot rendez, vad antiszemita kampányokat indít, nagy tömegsikerrel. Az ellentét szembeeszköz. Rövid idő alatt a zsidó tömegek a bolsevik táborba tömörülnek. A NEP-korszak, a Lenin által bevezetett „új gazdasági politika”, amelynek az volt a célja, hogy a polgárháború által tökrített gazdaságot lábra állítsa, hozzájárult a politikai emancipációhoz, lebontotta a gettó falait és mérhetetlen lehetőségeket nyitott meg a zsidó nép előtt.

Most már azt sem követelik tőle, hogy megtagadja zsidóságát. A forradalom előtt kidolgozott antinacionális elméleteket elejtik, az asszimilációt nem forszírozzák többé, ellenkezőleg, a zsidó nemzetiségi gondolatot támogatják. Ez az a pillanat, amikor a zsidó munkáspárt hajdani tagjai, a Bund és a koalíció hívei, belépnek a kommunista pártba és megpróbálnak zsidó közösségeket létrehozni. Ilyen volt a „Kombund” és a „Komfarband”. A párt zsidó kérdésekkel foglalkozó kommisszáriátusa megpróbálja fenntartani a zsidó munkáspárt forradalom előtti hagyományait: a zsidó tömegek átforgalmazását „produktív” elemekké, a jiddis kultúra terjesztését, és végülis a territorializmus eszméjét, egy zsidó élettel megalakítását. „Szocialista kulturát, amely formájában nemzeti” — ez az új jelszó.

A huszas évek végén ez a terv, ugy látzik, megvalósítható. Birobidzsán autonóm zsidó területtől jelölik ki, szibériai Palesztinává, ahol össze lehetne egyeztetni a nemzeti célkitűzéseket a szocializmus eszméjével. Az igazság az, hogy a szocialista eszme és a zsidó kultúra összeegyeztethetőségét igazolni látszott az a példátlan szellemi fellendülés, amely a tiz esztendő szocialista rendszert jellemezte. Perez Márkis, Dávid Bergerson, Méir Weiner, és más jiddis írók, drámaírók és költők alkotásai fémjelzik ezt a korszakot.

A CSALÓDÁSOK KORSZAKA
A birobidszáni akció teljes csóddal végződött. Nemcsak azért, mert a kiválasztott terület rendkívül nehéz klímájú. Elsősorban azért bukkott meg, mert össze akart egyeztetni egy nyílt ellentmondást; a nemzeti létet és annak tagadását. Nem úgy van az, hogy földet lehet cserélni: a cionizmust csak Cionban lehet felépíteni. Am a birobidszáni fiaskó csak egyik szimptomája a betegségnek, egyik a sok közül. 1929-ben Sztálin biztosítja a maga számára az egyeduralmat a Politbüroban, miután ellenfeleit, Trockijt és a Kámenyev — Zinovjev kettőt eltávolította. A forradalom halott, az internacionalizmus szintén, a sztálini diktatúra sötét leple borul Oroszországra. A zsidókra is, akár csak a többiekre, de a zsidókra inkább, mint a többiekre. Ismét napirendre kerül az asszimiláció erőszakolása. A legtöbb zsidó kulturális intézményt bezárták és Sztálin, aki maga is antiszemita volt, ismét az orosz nacionalizmusra fektette a hangsúlyt, amely természeténél fogva zsidóellenes. Ismét megjelenik a személyazonossági igazolványokban és egyéb dokumentumokban a „zsidó” bejegyzés, az iskolákban bevezetik, persze nem hivatalosan, a numerus clausus, különösen az egyetemeken. Aztán a harmincas esztendőben a nagy tisztogatások idején, egyre több zsidó hangzású név kerül a fekete listára. A kivégzettek és Szibériába deportáltak között rendkívül nagy arányban találhatók a zsidók. Hitler uralomra jutása után rövid időre véget érnek az antiszemita jelenségek, mi több, a diktátor Sztálin odáig megy cinizmusában, hogy „testvéri érzelmeit küldi a zsidó népeknek”. Ez az időszak azonban nagyon rövid, és nyomtalanul véget ér.

Aztán Sztálinék Hitlerrel szöveteznek és a mézeshegy idején a szovjet sajtó alig említi a náci zsidóüldözések kampányait. A háború ismét szünetet jelent a zsidóellenes bujtogatásban. Mindenre szükség van, beleértve a Nyugat zsidóságát is, s ennek megfelelően antifaszista bizottságot létesítenek Moszkvában, amely az amerikai zsidóság támogatását kéri a harcoló Szovjetunió számára.

A háború után ismét fordul a szélkapas: az oroszok jó lehetőséget látnak arra, hogy Palesztinában nehézségeket okozzanak az angoloknak, és erre egy látszik a cionizmus alkalmasabb, mint az arab nemzeti mozgalom. 1947 májusában az örökké szomorú Gromikó meg-hatós szavakkal esetelí a zsidó népet ös-

házájához fűző hagyományos kapcsolatokat. De csak a palesztinai zsidóknak van hasznuk ebből a politikai manőverből. Az Oroszországban élő testvéreik továbbra sem nyilváníthatják nemzeti érzelmeiket. Számukra még hátra van a fekete leveles...

A KÉTSÉGBEESÉS ÉS A REMÉNY KORSZAKA

1948 szeptember 3-án érkezett Moszkvába Izrael Szovjetunió-beli nagykövete, Golda Méir. (Ezen a napon temették a rossz emléktű Zsdánovot, a „szocialista realizmus” bajnokát, a hidegháború ideológusát). Néhány héttel később Ilja Ehrenburg hosszú cikket közöl a Pravdában, amely alig álcázott figyelmeztetés a moszkvai zsidók számára. „A népek atyja nélkül — írta lényegében — sohasem valószínű volna meg a zsidó állam. Csak-hogy Izraelnek semmi köze a Szovjetunió zsidóságához — folytatta cikket Ehrenburg —, mert nálunk nincs zsidó probléma, ezért zsidó államra sincs szükség. Izrael a kapitalizmusban élő zsidók számára fontos, mert ezekben az országokban szükségserűen terjed az antiszemitizmus. Nem lehet beszélni zsidó népi sajátosság-ról, zsidó nemzetről. Ez éppen olyan nevesítés lenne, mintha azt mondanánk, hogy mindenki, aki vöröshajú és görbeorru, egyazon néphez tartozik”.

A moszkvai zsidók csattanós cáfolatot adtak Ehrenburg állításaira. Ros hátsánc-kor a moszkvai nagy zsinagóga udvarán ötvenezer (!) zsidó gyűlt össze és ünnepele-t Goldát „sálom, sálom” és „nász Golda” kiáltásokkal. Harminc év „forradalmi” zsidó politika után, az erőszakos asszimilációs kampányok után, egy ilyen tüntetés a szovjet törekvések nyilvánvaló csődjét jelentette.

Mindez persze, nem tetszett a Kremel urainak. A diktátor ökle ismét lesújtott a zsidó közösségre. Az 1948-as—1953-as esztendő, a „fekete évek”, amikor Sztálin szabadjára engedte vérengző gyűlöletét,

megveszekedett antiszemitizmusát. Meg-indult a kampány a „hontalan kozmopoliták” és „imperalista cionisták” ellen. Meggyilkolták Mikhoelst és az ugynevezett antifaszista bizottság többi tagját, szisztematikusan lerombolták a zsidó kultúra utolsó maradványait. A gyilkosságok sorozata lassan, de feltartóztatlanul terjedt, mint a rákfene és elérte a csatlós országokat is: Magyarországot, Romániát, Csehszlovákiát, ahol a Slansky-perrel érte el csúcspontját. Oroszországban a „fehér köpenyes pere” jelzete, hogy hová jutott örültekben a diktátor. Azt mondják, készen állt egy tömeges deportálási terv is, amelynek a végrehajtását csak a zsarnok halála akadályozta meg.

Sztálin központi szerepet játszott a zsidók elleni üldözésben, akárcsak a rendszer egyéb vad megnyilvánulásában. Utódjai megpróbálták megmagyarázni Sztálin magatartását. Elméletük szerint a személyi kultusz okozta „tévedésekről, elhallgatásokról” van szó, amelyek átmeneti jellegűek voltak és egyetlen ember pszichikai elváltozásainak a következményei. Ma már kevesen hisznek az ilyen magyarázatokban. A tények megcáfolják a dogmákat. Nem szándékunk e helyen megmagyarázni, hogyan váltak az októberi forradalom ideáljai szomorú karikatúrákká. De megállapíthatjuk, hogy Sztálin halála nem forradalmasította a rendszert, legfeljebb megszabadította a leborzalmasabb megnyilvánulásainak egynehányától. A zsidók számára a különbség nem túlságosan nagy. Chruscsov idején, 1963-ban jelent meg Kisko könyve: „A judaizmus álarca nélkül”. Ez a vad antiszemita könyv csak egy epizód a hivatalos antiszemita propaganda szovjet történetében. Ami pedig Brezsnyevet illeti...

Ami új a Szovjetunióban, az a rendszerrel szembeni ellenállás kialakulása. A rendszer anticionizmusára a zsidó nemzeti öntudat ébredése a válasz. Nordauk volt igaza: A cionizmus az egyetlen „izmus” a huszadik században, amely megvalósította előirányzatait. Valószínűleg azért, mert nem az volt a célkitűzése, hogy boldogá tegye az emberiséget, még a zsidó népet sem. Sokkal szerényebb enné. Felajánlotta ennek a népek, hogy maga terekedjen sorsa kialakítására, hogy tiszteletet vívhasson ki önmaga iránt abban a világban, amely olyan amilyen azokkal az emberekkel, akikkel lehet. Az olyan emberek számára, akik szeretnének mellénk állni, de nem tudnak, az az ország a reményt jelenti. Ezek számára, akik idejöhötnének, de nem akarnak, lehetséges menedéket jelent rosszabb idők-re, amikor nem lesz választásuk.

E. BARNÁVI

● ÜZLETI UT? ● ÜDÜLÉS?
● TURISZTIKA? ● ROKONLATOGATÁS?
Csomagoljon! A többivel mi történünk!
BÁRMILYEN UTÁZÁSI TERVVEL
FORDULJON BIZALOMMAL

CITOUR

UTÁZÁSI IRODAHOZ
T. A., BRENNER 2.,
(Allenby-sarok)

Telefon: 28-59-59 28-17-55
Egyéni és csoportos repülőutazások kedvezményes áron

Kisérje figyelemmel ajánlatainkat:
1. 27 napos kirándulás Távolkeletre: 27.125 font.
2. 15 nap: Amsterdam, London, Párizs, Zürich: 6460 font plusz 231 dollár.
3. 15 nap Portugália és Spanyolország: 4995 font plusz 365 dollár.
4. 15 nap Madeira-szigetek, Portugália és Spanyolország: 11.850 font.
5. 8 nap Ciprus: 3790 font.
6. Sí-kirándulások Ausztriába és Svájcba.

MAGYARUL BESZELÜNK

HOTEL EDEN TIBÉRIÁS
Tel. 067-22461, 067-22450 * POB. 565

ALAPOS TATAROZÁS UTÁN

A SZÁLLÓ NYITVA EGÉSZ ÉVBEN

DIJMENTES UTÁZÁS A GYÓGYFÜRDŐBE ÉS VISSZA * KITŰNŐ KÖSER KONYHA, A RABBINÁTUS FELÜGYELET ALATT * SZOBÁK LÉGSZBÁLYOZÓVAL * UDVARIAS KISZOLGÁLÁS

CSILLÁROK
közvetlen árusítás a gyártól — gyári áron.
Szalon-csillárok, álló-, fali és asztali lámpák nagy kiállításra.
Jöjjen el kötelezettség nélkül.
Bné-Brák, ipari negyed, Hájárkon utca 65, III. em., telefon: 79 06 95.
A kiállítás nyitva: szombat este 6—11-ig, vasárnap, kedden és csütörtökön este 7-ig. Hétfőn és szerdán délután 4-ig, pénteken déli 1 óráig.

ה'ל"ה
JOLIE
ג'רמניה

VEGYEN MAGÁNAK ÉS SZERETTEINEK SZÉP ÉS A MAGA NEMÉBEN EGYEDULÁLLÓ AJÁNDEKOT!

Az exkluzív „JOLIE” üzletben az eredeti ajándékok csodás választékát találja, ajándékokat, amelyek örömet okoznak szépségükkel.

• Művészi kerámika, kristályok, külföldi étkezőeszközök és kávék szervizek svéd étkezősarkok, olasz csillárok, muráni dísz tárgyak és finn üvegek.

shahar adv./studio dp

HAIFA, NORDAU 7 חיפה, נורדאו 7

Fagyas Mária:

A HADNAGY ÉS A BIRÓ

49.

Stoklasca és Heinrich felálltak és válszoltak a köszönésre. Kunze bólintott csupán. Dorfrichter multja úgy hatott rá, mintha hirtelen eltűnt volna az oxigén a levegőből. Kunze nehezen lélegzett. Egy kézmozdulattal elbocsátotta az öröket, majd a detektívhez fordult: — Schiff ur, legyen szíves lépjen közelebb és mondja meg, látta-e valaha a főhadnagy urat?

Az a Dorfrichter belépett a szobába, Schiff sem vette le róla a szemét: — Igenis, kapitány ur, már láttam a főhadnagy urat. — Arról az emberről van szó, — kérdezte Kunze —, aki ön Linzben látott szeptember 21.-én a kikötőben, amint egy Mitzi Haverda nevű hölgyt fogadott a később a „Hotel zum Herrenhaus“ ban bérelt szobába vitte?

— Igen, kapitány ur, ő az. — Köszönöm Schiff ur. Elmehet. A detektív mezeven meghajolt Kunze és Stoklasca kezét fogta vele, Heinrich pedig kikísérte a szobából. A küszöbön a detektív visszafordult s bucsupillantást vetett Dorfrichter felé, aki azonban másfelé nézett.

Amikor az ajtó bezárult, Dorfrichter megjátszott könnyedséggel mondta: — Mi az ördögért tett ilyet? Rendben van, bevallom, lefektettem azzal a lánnyal. Ez talán azt bizonyítja, hogy meggyilkoltam Matert?

Kunze várakozóan nézett Dorfrichter hangvétele. Így a bajtársak beszélnék egymással, nem pedig a gyanúsított a vizsgálóbírójával. Nyugtalanítóbb volt ez a hang, mint a nyílt ellenségeskedés.

— Az ördögbe is, Dorfrichter, ön Linzbe csalt egy gyantalan fiatal lányt, egyenesen a szállodába vitte azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy elcsábítsa. Ez magának semmi?

— Hát aztán? Ön ahhoz szokott, hogy az ilyen lányokkal sakkozunk a szállodában? Ami pedig azt illeti, hogy félrevezető hirdetéssel Linzbe csaltam volna, ez csak ennek a trotli detektívnek tűnt úgy. A képen, amelyet beküldött, már látszott, hogy miéle lányról van szó; nem munkára teremt. Meg is írta, hogy nem tisztít ablakot és nem surol, s hogy eddig kizárólag aglegényeknél és özevegyeknél szolgált. Ezért a feleségem azonnal úgy döntött, hogy lemond a szolgálatairól. A feleségem ugyanis a hatodik hónapban volt.

Az orvos utasításának megfelelően távollattam magam tőle, míhelyt kiderült, hogy állapotos. A lány rendkívül szépnek látszott a fényképről itélve és gondoltam, megkockáztatnom ezt az ügyet. Megérkezett és egyáltalán nem tiltakozott, amikor a szállodába vittem. Nagyon jól éreztük magunkat, amikor betoppant a detektív és a téparancsnokságra hurcolt. A lány elutazott s azt hittem, hogy ennek a históriának vége. Másnap kaptam azonban egy levelet, amelyben azt kérdezte, hogy ne jöjjön-e vissza Linzbe. Persze, kétkézzel kaptam utána, mindenki így tett volna. Be kell látnia, kapitány ur, hogy minden összevéve, nem vagyok egy jellemtelen szoknyavadász. Különbön sem volt szűz, — hogyha ez a gondolat foglalkoztatja, — úgyhogy semmiféle jóvátehetetlen kár nem érte.

Kunze nem tudta elnyomni a nevetését: — Ön minden hájjal megkent ember, Dorfrichter. — Kunze egyszerűen nem tudta magát kivonni ennek a szemtelen embernek a vonzóerejéből. Hosszasan vizsgálta tekintetével. Dorfrichter rendkívül szép fiatal ember volt, a bőre mint Tiepolo angyalkéi, értelmes, meleg tekintetű szeméi akár egy vadaskutyá pillantása, vastag ajkai a spanyol Bourbonok szexualitására árulkodtak.

— A felesége tudott Haverda Mitzi-ről? — Nem, persze, hogy nem. Kérdezhetek valamit, kapitány ur? — Parancsoljon. — Ön nő?

— Nem, természetesen nem. Dorfrichter mosolygott: — Gondolhatam volna! Ha nő lenne, tudná, hogy a házasságtörés csak akkor bűn, ha a feleség megtudja. Addig ártatlan mulatság. De ha rajtakapják az embert, halálos bűnné változik és az ember szerencsésnek érezheti magát, ha életfogytiglani szemrehányásokkal megúsza. Remélem, hogy a saját nem fogja megtudni az esetet. A feleségemnek sok gondja van, itt a gyermek, én meg bőrtömben vagyok. Nem fogja megérteni, mennyire jelentéktelen dologról van szó, milyen keveset jelentett számomra az a lány. Kapitány ur, ön férfi, ön előtt nem kell védekeznie. A nők azonban nem ilyenek. Nem törődnek a tényekkel. Az enyém különösen nem. Megsebeztem az a hír, és amúgyis sokat szenved. Az emberi szenvedés elviselhetőségének is van határa.

— Erre szeptemberben kellett volna gondolnia. — Igaza van, kapitány ur. Szeptemberben azonban minden más volt. Mintha egy más

életben történt volna. Akkor házastársak voltunk, mint annyian mások. Most pedig szörnyű helyzet alakult ki. Azelőtt sohasem csaltam meg a feleségemet, és sohasem vált volna megszokássá számomra. Honnan tudhatom volna, hogy alig néhány hónap múlva az ország sajtója rólam fog írni. Kapitány ur, a kezében vagyok, és csak öntől függ, hogy ebből az irodából valami ne szivárogjon ki. Tisztelettel kérem, tartsa titokban a sajtó előtt a Haverda-ügyet. Nem rólam van szó, hanem a feleségemről. Takarítsuk meg neki ezt a fájdalmat.

Letartóztatása óta Dorfrichter először látott sebezhetőnek. Mint minden embernek, neki is volt egy Achilles-sarka. A felesége, úgy látszik, elhatárolódott rajta. Vajon miből áll a hatalma? Bizonyára nem a szexuális vonzóerejében — gondolta Kunze —, mert akkor Dorfrichter nem vetette volna rá magát Mitzi Haverdára, mint egy falusi kandur.

Azt se lehet mondani, hogy az asszony különösen okos, vagy hangulatos lenne. Talán azért tartja hatalmában Dorfrichtert, mert fiut szült neki? Nem, a férfi most is jobban aggódik a nő miatt, mint a gyerekért. Bárhogya is legyen, nyilvánvaló, hogy a feleség az egyetlen tényező, amely felboríthatja Dorfrichter lelki egyensúlyát.

— Semmit sem ígérhetek — mondta Kunze. — A ház előtt mindig sétál néhány riportert. Ha megismerték a detektívet, akkor könnyen kiszédhették belőle, hogy mit keresett itt.

Dorfrichter arckifejezése megkeményedett: — Képzem, hogy amilyen igazságszerető, biztosan már nagy élvezettel elmesélte nekik!

— Ezen igazán nem változtathatok. A magam részéről a lehető legkevesebb adatot szolgáltatok a riportereknek. Meg is támadtak ezért a sajtóban, sőt a parlamentben is bírálókat hangzottak el. Azzal valódon, hogy nem működök együtt velük. Ön csodálkozna, ha megmondanám, hogy miket vetettek a szememre.

— Ugy látszik, velem tartanak — mondta Dorfrichter. — Nem kérdés volt, hanem állítás. Kunze bólintott. — Ugy látszik, igen.

— Örülni fognak, hogyha ön végül kénytelen lesz engem szabadon bocsátani! — Dorfrichter mosolygott. — Persze, ez zavarná az ön örnagyi előléptetését.

— Nem azért dolgozom, hogy előléptessek — mondta volna Kunze, de lemondott róla. Hogyan magyarázhatta volna meg a saját motivációit egy olyan embernek, aki lehet, hogy tíz bajtársát akarta megölni előléptetése érdekében? Vagy talán mégsem bűnös? Lehet, hogy ő, Kunze, az egyetlen ember, aki ennnyire makacsul hisz a fogoly bűnösségében? Hiszen mindenki, aki kapcsolatba került az ügyvel, előbb-utóbb kétkedélni kezdett Dorfrichter bűnösségében. Két munkatárs. Stoklasca és Heinrich szemében is gyakran felcsillant a kétkedés fénye. Mennyre szeretett volna Dorfrichter gondolataiban olvasni!

— Ön rendkívül makacs ember, Dorfrichter — állapította meg Kunze. — Nem akarja bevallani, hogy elvesztette a jászmatát!

— Lehet, hogy egy-két menetet elveszték, — mondta Dorfrichter —, de nem veszítem el a mérközést. A legnagyobb megbecsüléssel viseltek az ön élelémfűtésére iránt, kapitány ur, de az a gyanum, hogy kissé elavult nézeteket vall. Joseph de Maistre mondta: „Elvesztett csata az, amelyet elvesztesztek tekintetnek, mert fizikailag lehetetlen elveszteni egy csatát!” Ön megrökönyöl a reortéri az én harci szellememet, ennek érdekében magánzárkába csukat, felidézti a multban kiborogó szellemi, jelentéktelen szerelmi történeteket hoz napvilágra. Ez a fajta hadviselés Napoleon idejében volt időszerű. Ma azonban a Skoda-Művek 305 milliméteres aknavetőit, Kruppék 420 milliméteres ásvut gyártaának. Ha ezredelmekedni akar feletem, be kell vetnie a nagyágyút. Bizonyítsa be, hogy ciankálai volt a birtokomban, hogy körleveleket irtam és feladtam azokat a címzeteknek. Enélkül, kapitány ur, nincsenek esélve a győzelemre. S most, hogy mindent tisztáztuk, talán leülhetnék, kapitány ur?

— Természetesen —. Kunze kévemtelmentlenül érezte magát. Hogy ennyi ideig állni hagyta a foglyot. Feléje nyitotta a cigarettá tárcáját. — Parancsol? — kérdezte.

Mitűn Dorfrichter kivett egy cigarettát. Kunze Stoklasca felé nyitotta a tárcát. A hadnaey is kivett egy cigarettát, gyufát gyújtott és mindenkinek tüzet adott.

Három cigarettát megegyújtani egyetlen gyufával szerencsétlenséget hoz — mondta Dorfrichter. — Persze, ez rá nem vonatkozhat. En már igen mélyre kerültem. Számomra már csak jobb idők következhetnek.

(Folytatása jövő pénteki számunkban)

BENAMY SÁNDOR:

AMIKOR TÁLISZBAN IMÁDKOZTAK A NÉMET ZSIDÓK NÉMETORSZÁG GYŐZELMÉÉRT

„Az Északi Sark zsidója”: — két foka?!

A baseli Kunsthausban egy nagy terem valamennyi festménye — absztrakt. Nézőik szédelegve dőlnek a pihentető kevertet. Ném kában, képcimként olvasta az egyik keret alján: „Mit einem Sonderkredit der Baseler Regierung erworben”. Vagyis: „A baseli kormány különhitelével megvásárolva”. És kereste a vásznak az ennek megfelelő tartalmat: a kormányt, a hitelt...

„Sanyaru falat kenyér, ha az embert arra fogadják fel, hogy a világ diszharmoniját harmoniává alakítsa át”, mondta Goethe. Nos hát, az absztraktok nem ették ezt a keserű kenyert. Ellenkezőleg. A világ kevéske harmoniját is diszharmoniává torzították.

Gauguin és Van Gogh sem volt az a normális! Utóbbi nemhiába nyisszantotta le saját fület. Mégis, mily kifejezőek, lélegzet-elállítók! Itt újra szemlélhettem őket. Szegény Van Gogh! „Mutasd néhány képedet” — mondta egyik nagymű kartsárának, „szeretném tudni: a tied miért kelnek el, és és miért nem kelnek senkinek az enyéim?” „A tehetség, pajtás, a tehetség különös adomány”, mondta a nagymű, „vagy megvan valakiben, vagy nincs. Nem tudom megmondani neked, mi az, de, látod, nálam megy a festés, mint a parancsolat!”

Basel félezeréves házikó-soraiban mintha most sem lenne élet: keskeny kapujuk, zsugorodó csukva. Mily furcsa ellentét e csenddel, a megkövesedett multtal a falakra ragasztott, frissen nyomott jelmondat-szalag: „Ideje, hogy beszéljünk ki-nem-mondott dolgokról!”

A Meztelbasok Terének mellvédjén, mint falusi kerítéseken a tyukok, hípi kotlanak. Néhányan hason fekszenek, akár egy titkos szekta tagjai, olykor halk szót váltanak. Ők tudják, miről. Mások, lábukat lógatva, a semmibe merednek. Mióta birtokba vették, a józanabb helybeliek csak libabogóknak hívják a teret: lányok, fiúk ugyanis egyaránt lottakot viselnek hajjukban és... hullatják. Kettőjüköt le akartam fényképezni. „Nem a rendőrség?” — kérdezték gunyos-bizalmatlanul. Uglátszik, szemeltartják őket.

(Ezek az elhanyagolt nagyhajuk juttatják eszembe: Egy világjáró betéved egy őserdei vendéglőbe és kéri az étlapot. Olvassa: „Néger gyerek Chateaubriand-módra: 5 dollár. Angol misszionárius Dubarry-módra: 10 dollár. Hípi: 20 dollár”. Hívja a vendéglőt: — Uram, miért ez a nagy árkülönbség: néger gyerek 5 dollár, misszionárius 10 dollár, hípi 20 dollár? — Tisztított ön már hípit, Uram? — feleli a vendéglős.)

A svájci áruházak intím kapcsolatokat tartanak állandó vendőkkel. Hetente bőven illusztrált háziújságot juttatnak el hozzájuk. Ha valamelyik vevőjük családi eseményt — esküvőt, születésnapot, házassági évfordulót, keresztelőt — ünnepel, vagy nyugdíjba megy, vagy magasabb állásba nevezik ki, vagy kitüntetés kap, vagy sportversenyt nyer, ilyenkor áruválasztékukból megajándékozzák. Halálesetnél „Sterbegeld”-del enyhítik fájdalmát.

Reklámjuk is bizalmas, szinte cinkos jellegű. Svájcban nincs fényűzési adó és aránylag olcsó a gyémánt és a kirokidil-börtáska. Ezeket így hirdetik: „Ha olcsóbb gyémántot akar, mint amit mi árulunk, ássa ki maga; ha olcsóbb kirokidil akar, löjje maga!”

Bankjaik bejáratán tábla: „Tözsdeüzletek? Kérdezzem meg bennünket! Ön helyett is minden nap ott vagyunk a tözsden”. — Nahát, ez megnyugtató — mondom nőmnek — halod? — ott vannak.

A házszázéves, hatalmas városkapunál, a Spalentornál (círads kútjának domborművét még Holbein tervezte) van a Zsidó Múzeum.

Evezredünk elejétől élnek zsidók Svájcban, de 1348-ban az akkori pesitársaság bűnbakjaikként menekülni voltak kénytelenek. Egy évtized multán visszaengedték ugyan őket, de nyugalmuk alig száz évig tartott, a XV. század végén újabb elűzetek. Két évszázadon át kóboroltak a világon és csak a XVIII. században telepedhettek le végleg. 1848-tól lettek teljesjogúak.

Ma már itt is törölték a keresztény hittankönyvekben az antiszemita kitételeket, így a „perfid héber”-t, ugyancsak kihagyták a Trienti Simonról szóló vérvadásmet, megtiltva szentként-tiszteletét. A pészachi ünnepi vacsorán végre vörösbort is ihattak a zsidó családok, már nem híresztelték, hogy az kiontott keresztény vér.

A múzeum értékes relikviái között van egy Perziából származó gyönyörű imaszőnye, beleszőve Estzer és Ahavserus története... egy pergamentekeres Észak-Afrikából... Velencében 1565-ben nyomott hitcikkely-gyűjtemény... imakönyv az 1870-71-es német-francia háborúból, németzsidó katonák imádkoztak benne a fronton, a harc szüneteiben. Németország győzelméért...

Zürichbe érve, Thomas Mann nyomait kerestem. Közvetlenül szállásunk mögött a Zürichbergen felfedeztem a Schönberg Gasse 15-a számú házat, amelynek egykori tulajdonosa, Jakob Bodmer svájci író, 1775-ben vendégül látta Goethét, és ugyanitt rendezkedett be emigrációjakor Thomas Mann. Megpihenve a közeli parkban, feketeruhás, idősebb, helybeli hölgy mellé kerülünk, aki még jól emlékezett Thomas Mannra, 1934 és 37 között sokszor látta idefent üldögélni, sőt hallgatta előadásait is az egyetemen. Thomas Mann rajongott Zürichért: „Világváros ez” írta „nem nagysága, de helyzete és feladata folytán: barátságosan fogad minden európai avantgarde-mérsékséget; és ezt teszi, remélhetőleg, a jövőben is”. Így van. Dürrenmatt és Max Frisch él itt a közelben és először Zürichben mutatják be darabjaikat.

Lefelémeket a hegyről, betérünk az itteni Kunsthausba is. Chagall Mióta önéletrajzát és felesége önéletrajzát is olvastam, még jobban vonzodom képeikhez. Itt óriási, háborus víziója látható: Krisztus értetlenül tárja szét karját: „Mi történik itt?!” — egy menekülő nő, rémületében, az ujjába harap. Annál furcsább gondolat a szürrealista Max Ernst-től: „Az Északi Sark zsidója” — két foka.

Viszolygás fogott el az öreg absztraktok, Arp, Kupka, látán. (Arp 79, Kupka 86 éves korában halt meg.) A talán még ma is élő Venton Gerloi „alkotása” — a „Vonalak viszony” — hat vonás. Szerintem, egy pók ugyanígy meghuzza.

— Joggal kérdezik — berzeng nőm is — megtanulható-e a

művészet, vagy tehetség kell hozzá? Nos, úgy van ez valahogy, ahogy Eötvös József mondta: Ezek során az egérfogást is megtanulhatja az ember, de egy hathetes macska jobban csinálja. Kisdíaklány-koromban, ha egy üveg tintát véletlenül felborítottam, a pacák voltak ilyenek, mint ezek a képek.

Nekem a goethei mondas jut róluk eszembe: „Ahol hiányzik a gondolat, oda idejében betolakszik egy szó.” Dehát, mundus vult decipi, ergo decipiat. A világ azt akarja, hogy becsapják, hát — csapják be!

A városban ugyanaz a családiasság, mint mindenütt Svájcban. A Seidengassen kora reggel — még nem nyitottak az üzletek — ezt a táblát láttuk egy rádióüzlet ajtaján: „A betérő urakhoz! Kirakatainkat ujabban kétszeresen megerősítettük és biztosítottuk. Villanycsengő jelez minden betérési kísérletet. Méggyeszer már kilátástalan az Önök próbálkozása. Az üzletvezetőség.”

A monstrum Landesmuseum kapualjában: egy régi Gott-hard-postaköcsi, amely 1849-től 18882-ig a hegyzoroson át közlekedett. Ki mindenki, híresség, utazhatott benne! Beljebb: festmények, „Átkozottak pokolánc”, köztük egy tiarás püspök, nőügyben. „Haláltánc” 42 figurával, egyikük hevesen viatkozik a Halállal, amiért az nem kimélly gyogott, rangot. És egy nemkevésbé szörnyű „Kerékbetérés”. Jól jegyezte meg nőm: A régiék szenvedésében most mint művészetben gyönyörködünk.

Még egy látogatás itt, a „Schweizerische Verkehrszentrale”-nál, a svájci turisztika agyánál. Küszöbönálló Jungfrau-túrának a következő figyelmeztetéseket kapjuk: jó idő várható másnapra, ha az előző este hűvös, ha nappal völgyirányba és nem hegyirányba fúj a szél, ha a felhők részre oszlanak és a csucson friss hó esett. Nem indulni, ha a hegyek sötétkékre színeződtek, ha az erdők fekete színűvé váltak, ha előzőleg napokig pompás az idő. Utóbbi bármily meglepő, ilyenkor zuhan legváratlanabban és legmélyebbre a barométer, forgószél kerekedhet, zivatart csapódhat le. De még egyetlen esetben se merészkedjünk felfelé, ilyenkor nehéz a sziklaplatón járni. Villámlásnál lapos helyen hasrafeküdni! Végül az étkezés: Keveset! Kávét, könnyű biskvit, csokoládé, néhány szem gyümölcs, aszalt szilva, a magját jó sokáig a száiban tartani! (Vajon miért? Resteltük megkérdezn.)

Luzernben elmentünk a Bruch-Strasse-i zsinagógába és héber prédikációt hallgattunk. Nagy kultusza van itt a mindenfajta templomoknak. Még Mikulásnépző Intézet is van. A Szent Mikulás Társaság tartja fenn. Négyhetes tanfolyam. Minden évben, tél kezdetén, százával képezik ki a Mikulásokat. A kosztümei az intézet adja.

Zuhog az eső a Vierwaldstaetter-tóra, amikor elindulunk a „Winkelried” hajóval. A szalonból, asztal mellől, látjuk a 2130 méter magas Pílatust. A legenda szerint a feldühödött itteni nép a hegyecsucs feneketlen tengerszemébe dobta a Jeruzsálemből eme, ugyancsak római tartományba visszavonult Pontius Pílatust. Most aztán moshatja a kezét az idők végezetéig.

Mutatják a parti kisközség Hartenstein, ahonnan 1921-ben a magyar trón visszafoglalására indult IV. Károly, az utolsó Habsburg- király. Egyszerre mindenki a hajóablakokhoz lép: fent az egyik hegyen, valahol Gessler várának romjai sejlének; a kápolná-jába vezető uton lőtte agyon Tell Vilmos a gyűlölt Habsburg-helytartót. Közélről csupán a sziklafalra tapaszott Schillersteint láthatjuk. Schiller figyelmét Goethe hívta fel a nem is új, nem is sajátosan svájci témára. (A dán Kékfogó Harald ugyancsak lelőtte agyalmát a fia fejéről.) Schiller, mielőtt hozzákészült „Tell Vilmos”-drámájához, térképért kért a Cotta-cégtől, figyelmesen tanulmányozta. A weimari ősbemutató a darabot megelőző „Huldigung der Künste” című előjátékában — Károly Frigyes weimari uralkodó herceg orosz származású neje, Maria Pavlova nagyhercegnő, az előadás fenséges védnöknője esetleges érzékenységére tekintettel — Schiller megalkuvásra kényszerült: eredeti sorait „es macht den Sklaven frei und menschlich selbst die Wilden”, vagyis, hogy a művészetek felszabadítják a rabszolgákat és megszeliidítik a vadakat is — jobbnak vélte így megváltoztatni: „erkölcsös népet terem meg a vadakból is”... hiszen ez idő tájt Oroszországban még éltek emberek rabszolgasorban... márpedig Maria Pavlova, a cári család tagja volt. Így hát a „rabszolga” kifejezés — ahogy ma mondják: — „ugrott”.

A tó tulsó végén — félnapos ut után — Flüelenben kiszállva, igyekeztünk tovább Altdorfba: a háromszögletű falusi téren máris lábunknál magasított Tell Vilmos hatalmas szoboralakja — itt lőtte le fia fejéről az ominózus almát — hősies pózban feszít, míg fia büszkén felnéz rá. Altdorf lakói évente eljászták előtte Schiller drámáját. Hatszáz évvel és még mindig komoly, idegenforgalmi jövedelem.

Schaffhausenben már messziről hallottuk a Rheinfall — a híres schaffhauseni rainai vizesés — dübörgését. Hetezereve süketit. Monstrum-sziklákon bukfencöz, nyargaló viz-állat! Szikrázó habja ötven méter magasra felporzik. Folyton mozgó élőlény. A nép „futóbolond”-nak hívja.

Az itteni múzeumban állati prémben ősberek ülnék tüz körül, élethű nagyságban, vagyis inkább kicsinyességben: Schaffhausen egykori lakói. Igen, igen. Kisebves, pygmeus törzs élt errefelé, amilyen csak a messzi Afrikában Még 1915-ben is kerültek elő csontvázai.

Egésznap csatangolás után este a „Kökos” étteremben egyfene-lendülettel tivornyáznai óhajtottam: — Kérek himlőt mustárral!

A raviolit összetévesztetem a rubeolával.

Hölgyeim!

KIFOGASTALAN SZABASU ELEGANS SZOKNYA
BINDER KONFEKCIO
TEL-AMV • Náchist Bonjánim utca-21, tel. 623081
RENDELÉSEKET MÉRÉUTAN VÁLLALUNK

A HETI SZIDRA

— VÁJÉSEV —

Es Jákob lakott atya tartózkodásának országában, Kanaán földjén. Ezek Jákob nemzetsége, József tizenhét éves korában legeltette testvéreivel a juhokat, bojtár volt Bilha és Zilpa, atya feleségeinek fiaival, és József rossz híreket hozott felőlük atyjához. Izráel jobban szerette Józsefet, mint többi fiait, mert öregségének gyermeke volt és csináltatott neki egy tarka köntöst. Mikor testvérei látták, hogy atyjuk őt jobban szereti, mint többi testvéreit, meggyűlölték és nem tudtak vele barátságosan beszélni.

(Berésit 37, 1—4)

A szidra nyitányából a magyarázók kiolvassák, hogy Jákob ösata nyugalomba vonult. Késztelen, hogy ilyen hányatott élet, annyi baj és viszontagság után rászolgált a pihenésre. Ha mérleget csinál, nyilván rájött arra, hogy ebben a ráziban rendben van a szénája: a Padánból való kivonulás

„ISMERD MEG, VAJON FIAD KÖNTÖSE-E”

(Rembrandt műve)

— Lában gyilkos tervei ellenére — szépen sikerült, kimentette nagy családját s hatalmas vagyonát. Később megbirkózott az Égi Lénnel és az összecsapásból győztesként került ki. Nagy kö esett le a szivéről, amikor Ézsau kibékült vele, sőt más országba ment és ott vetette meg a lábát. Közben megszabadult a sechemi vérfürdő következményeitől, s „teljes létszámmal” érkezett vissza a szülői házába. Együtt volt a 12 törzs és velük volt huguk, Dina is. Legkisebb fia, Binjamin, kilenc év körül járt, legidősebb fia, Reuvén, 23 éves volt, míg ő maga már a 108-ik élet taposta. Akkor határozta el, hogy nyugalomba vonul, vagy a Midrás szavai szerint: ezentúl békességben („b'sálva”) fog élni.

Nem tudjuk, Jákob Avinu idejében mit jelentett a nyugalmány, tény, hogy az ösata úgy érezte: válaszúthoz érkezett. Nem akarja törni magát, nem akar több vagyont szerezni. Lakhelyül a családi fészket, Chevront választotta, és nyilván úgy tervezte, hogy hátralévő éveit istenes dolgokkal tölti majd. Első teendője volt, hogy a gazdaság vezetését, illetve a nyáj legeltetését átadta fiainak. Minthogy Chevront kopár vidék, ahol nem terem meg a fű, bizony a fiuk kénytelenek voltak nyájukat északi irányba, Dotán völgyébe terelni.

Ekkor lépett a színe József, akinek drámai élete, csodálatos karrierje mind a mai napig lebilincseli az olvasót.

Vájécé-Vájislách-Vájésév: három egymásután következő szidra címe. Az elsőben az ösata „megy” (vájécé). A másodikban „küld” (vájislách), míg a harmadikban „ül” (vájésév). Egy modern kommentátor szerint a három címben mély szimbólum rejlik. Mert lám, míg az ösata aktív volt, amíg ment és küldött és intézkedett, — ura volt a saját életének és sorsának: mihelyt azonban kiadta a gyeplőt a kezéből, — rászakadt a szerencsétlenség, megszületett az első bűneset Izráel házában.

A József-dráma irigységéből fakadt. Az Irás tanúsága szerint „Izráel jobban szerette Józsefet, mint többi fiait”. Hogyan reagált erre József? Bár előkelő család okos gyermeke,

abszoltd tapasztalatlan ahhoz, hogy eltítolja magasabbrendűségét. Az embernek az az érzése, hogy tudatosan bosszantja testvéreit, tervszerűen fokozza a szívükben rejlő rosszindulatot és haragot. De olvassuk végig József álmát:

„Es József álmot álmodott és elmondta testvéreinek; ekkor még inkább gyűlölték. És szólt hozzájuk: „Halljátok csak azt az álmot, amelyet álmodtam. Mi kévét kötöttünk a mezőn és ime felkelt az én kévém és meg is állt, a ti kévéitek pedig körülvették és leborultak az én kévém előtt”. Erre azt mondták neki testvéreit: „Igazán, király akarsz lenni feletünk, vagy uralkodni akarsz rajtunk?” Ekkor még inkább gyűlölték álmaiért és beszédeieit. Ezután még egy másik álmot álmodott és elbeszélte azt is testvéreinek, és így szólt: „Ime, még egy álmot álmodtam; a nap, a hold és 11 csillag leborult előttem.”

„Es testvérei irigykedtek reá” — tanúsítja az Irás. A magyarázók szerint az álom ismétlése megmutatta nekik, hogy az több volt közönséges álomnál. Az irigység folytán olyan lelkiállapotba kerültek, hogy készek voltak ellene erőszakosan fellépni.

*

Tudjuk, hogy a testvérek eredetileg úgy tervezték, hogy megölik Józsefet, de Reuvén, majd később Jehuda ejtett jó szót érdekében. Ezek az intervenciók megmentették az életét. A vége az lett, hogy egy arra haladó karavánnak eladták husz ezüstpért, „ezek pedig elvitték Józsefet Egyiptomba”.

Modern szidra-magyarázók úgy vélik, hogy az eset elbírálásánál csak a tényeket kell figyelembe vennünk — nem pedig a lelki indítékokat. Ebből a szempontból érdektelen az eset által elindított történelmi folyamat is.

„Hejjonot Mikrá” című szidra-gyűjteményében Jisráel Eldád a következőket írja:

A lelki motívumokat illetően, tudjuk, hogy a testvéreknek épp elég okuk volt arra, hogy nehezteljenek Józsefere. Viszont csak mapjainkban keverték össze a pszichológiát az erkölccsel és az igazságszolgáltatással. Nincs olyan elvete-mült bűnöző, akinek védői ne kérnék ki pszichiaterek véleményét. tudott dolog pedig, hogy az elme- és kedélybetegségek azokhoz a nyavalyákhoz tartoznak, amelyeket épp csak hogy kutatni kell — mert bizonyan felszínre kerülnek. Maga az erkölcs lényege pedig, hogy megbírkózik a pszichológiai tényezőkkel, hiszen ellenkező esetben nemcsak az erkölcs párologna el, de a törvénynek, a jognak és az igazságszolgáltatásnak sem maradna híre-hamva. Nem vitás, a testvérek nem ok nélkül adták el Józsefet, de az ok még nem jelent igazolást. Ep elmélet pedig el sem tudunk képzelni olyan bűnöket, amelyek igazolják a testvér idegeneknek való kiszolgáltatását. Hát még, ha olyan gyerekes csacsiságokról van szó, mint amilyeneket az elkényeztetett József művelt.

Eldád ezután így folytatja:

A testvér eljárást nem igazolja az ebből fakadó későbbi „előny” sem. Maga József adta meg erre az eklatás válaszát, amikor apja halála után kijelentette: „Hát Isten helyen vagyok-e én? Igaz ugyan, hogy ti rosszat gondoltatok ellenem, de Isten jóra gondolt”. Ezért ne akarja senki se menteni a testvéreket, mondván, hogy bármit is tettek, akaratlanul a Gondviselés parancsát teljesítették. Hát Isten helyen van-e az illető?

Érdekes fejtegetését Jisráel Eldád így fejezi be:

„Valóban olyan bűnesettel állunk szemben, amelyre nem találunk enyhítő körülményt. Ha pedig szabályként fogadjuk el, hogy „az atyák cselekedetei utjelzőül szolgálnak a fiak számára”, nyugodtan hozzáfűzhetjük: a fiuk cselekedetei utjelzőül szolgálnak az unokáknak, a késői, nagyon késői leszármazottaknak. De az atyák cselekedetei nagyon voltak és többségükben jók voltak. Milyen jó, hogy József eladását megelőzte a sechemi akció, mert jaj volna nekünk, ha Jákob fiainak valamennyi ténykedése közül csak azokat kapjuk volna örökségül, amelyek a heti szidrában fordulnak elő: az egyik oldalon a testvérek beárulása az apánál és a nyegle magatartás, a másik oldalon pedig a testvér áruba bocsátása és idegeneknek való kiszolgáltatása.

*

Az egyiptomi békeoffenzíva körül folyó vitához nem várt oldalról kaptunk a héten hozzáállást és véleményt. Ráv Zevin, a Legfelsőbb Rabbtanács tagja és a Talmudikus Enciklopédia szerkesztője, halachikus döntvényt (pszák háláchá) készített, amelynek értelmében tilos visszaadni területeket a nyugati partvidéken. A halachikus döntvényt már eljuttatták Menáchem Begin miniszterelnöknek.

Ráv Zevin nagy befolyással rendelkező, általában elismert tekintély, az izráeli rabbi-kar doyenje, akinek szakvéleményét fenntartás nélkül elfogadják az izráeli, mint a külföldi rabbiok.

Az említett döntvényt a nyomaték kedvéért — Ráv Zevin mellett — további 13 izráeli rabbi írta alá. Szószertint fordításban a döntvényt a következőket mondja:

Minthogy biztonsági szakértők egyöntetű véleménye szerint amennyiben Isten ments és őrizz Erec Jisráel területéből akárcsak egy tapodtat is visszaadunk, halálos veszélybe sodorjuk a népet és az országot — szükségesnek tartjuk ki nyilatkoztatni véleményünket, nevezetesen: hogy a Tóra törvénye szerint tilos Erec Jisráel (Judea és Somron) területéből akárcsak egy tapodtat is visszaadni. Szentül hisszük, amennyiben népünk szilárdan kitart a Tóra eme parancsa mellett, elhárul felőlünk a veszély és valóra válik a szent Tórában foglalt ígért: „Es békét adok az országban és biztonságban laktok országokban”.

A miniszterelnökhöz intézett levelet Ráv Zevin jókívánságokkal fejezi be: „Fohászodunk az Örökkévalóhoz, adjon Neked erőt és bátorságot, hogy méltósággal tudjál helytállni, s terjessze a Mindenható a béke sátrát fölénk és egész Izráel fölé”.

Előre kell hocsátanunk: Feltétlen tisztelettel adozunk Ráv Zevin személyének és ragyogó tudásának. Több mint husz év óta örömmel idézzük rovatunkban szidrához fűzött, chaszid veleitésu magyarázatait. Annál inkább sajnáljuk, hogy a Tóra nevében és a Halachára való hivatkozással beleavatkozott a küszöbön álló tárgyalásokba és vallási tilalommal („iszur”) akarja megkötni Begin miniszterelnök kezét.

Említett döntvényében Ráv Zevin biztonsági szakértőkre („mumché bitáchon”) hivatkozik és eifelejt, hogy a kormányban őt — nem is akármilyen! — tábornok ül. Kettő közülik hosszú éveken át a vezérkar élén állott. A harmadik a katonai hírszerző osztályt vezette. A negyedik a légihaderő kiépítése és modernizálása terén szerzett hervedhatatlan érdemeket. Az ötödik a legendás hős, aki a Szezi csatornán átkelve katonáival mintegy 100 kilométernyire közelítette meg Kairót. Nem véletlen, hogy utban Izráel felé. Szádát egyiptomi elnök már a repülőgépen érdeklődött, vajon a rá várakozó izráeli előkelőségek között ott lesz-e ez a tábornok is?

Amennyiben a harminc éve folyó zsidó-arab konfliktust nagyobb mértékben hasonlítjuk, orvosi konzilium céljából izráeli részről alig képzelhetünk el ennél avatottabb grémiomot. Persze, a Tóra képviselőit sem akarjuk féltenségre ítélni: ostromolniuk kell az égi kapukat! Imádkozniuk kell azért, hogy a kormány erőfeszítéseit siker koronázza, hogy honvédelmünk veszélyeztetése nélkül végrevalahára helyreálljon az áhitott béke Izráel meg arab szomszédai között és szülőiknek — nagyszülőiknek ne legyen többé okuk aggódniuk gyermekeik — unokáik élete miatt.

Mondanom sem kell, szabad országban élünk, így a rabbinak is — mint minden polgárnak — joga van kifejeznie véleményét ebben a kérdésben. Teheti ezt szűkebb körben, de ha kedve van — választhat szélesebb pártfórumot. Csak éppen a Háláchát hagyja ki a játékból!

Nem szoktuk felhánytorgatni a multat, de amikor élő-nalbeli izráeli rabbiok a Háláchára hivatkozva azt mondják „áf sáál!” (Egy tapodtat sem!), eszünkbe jutnak azok az idők, amikor a magyar nyelvterületek ortodox rabbi-kara a Tórára való hivatkozással iszur-ral, egyházi áttokkal, a kiközösítés módszerével harcolt a cionista mozgalom, az országépítési mű és a nemzeti alapok ellen. Ma már nyilvánvaló, hogy ezek a derék tudósok nemcsak a Háláchát magyarázták tévesen, de nem látták meg az eseményekben megnyilatkozó isteni akaratot sem. Nem egyszer gondolunk arra: Istenem, milyen más képe volna Izráel államának, ha a Balfour-deklaráció után — amikor tágra nyitlak Erec Jisráel kapui — az ortodox rabbi-kar szívvel-lelélekkel csatlakozott volna a mozgalomhoz és hivatásának megfelelően az élenjárva serkentette volna a népet az alijjára. Hányan kerültek volna el az auschwitzit sorsot, mennyire más volna ma Izráel erkölcsi és társadalmi arculata...

Vagy beszéljünk a javíthatatlanokról... Arról a chaszid irányzatról, amely ma is — noha már Szádát is elismeri Izráel állam létjogosultságát — csak gyűlölködve beszél a cionista államról. Ennek az irányzatnak Williamsburgban élő szellemi vezére hatalmas, 500 oldalas könyvben halachikus alapon „kimutatta”, hogy a cionizmus Isten ellen való bűn, de ebbe kiáltó vétek a zsidó állam megalakítása, az izráeli hadsereg megszervezése is. Még a héber nyelv mindennapi használatá is szentségtörés, kegyeletlenség, istenkáromlás.

A fenti két momentum is bizonyítja, hogy éppen a mi korunkban csunyan visszaélték a Háláchával. Eppen ezért kérjük a rabbiokat: most, amikor zsidó nemzedékek életéről, sorsáról és jövőjéről kell döntenie, bízzák ezt a döntést az izráeli nép demokratikusan megválasztott parlamentjére. Ne hivatkozzanak a Háláchára, mert ezt a legujabb merész, történelmi jelentőségű fordulatot sem mi, a kortársak, sem a Háláchá nem látta előre.

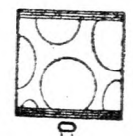
Amikor pedig — Isten segítségével — létrejön a béke, örömmel vesszük majd, ha a szerződésre a rabbiok és a bölcsök — a nagyobb nyomaték kedvéért — rányomják a Háláchá pecsétjét is.

Általános gyógy- és sportmasszázs kurzusok indulnak
1977. 12. 11-én
G. GOLDMANN
vezetése alatt,
Tel-Aviv, Lasalle utca 10,
tel 246405, d. e. 9—13 közt

CHANUKAI AKCIÓ
Dús választékban eredeti alkotások, kiegészítő bútorzat a hallba, a garderobba, exkluzív csillárok, telefon-sarkok, hintaszékek, zsúrcsok, stb.
Mindent, ami lakását szebbé, lenyűgözőbbé, különlegesebbé teszi, megtalál a lakáskultúragalériában:

EICHLER
Tel-Aviv, Dizengoff 75,
(a Dizengoff Centernél),
telefon: 29 01 38

UJ CHOLONBAN!
CHOLON KÖZPONTJÁBAN FELVAGOTTÁRU ÜZLET NYILT NAGY VÁLASZTEKBAN SZALAMIK ÉS FÜSTÖLTHUSOK.
Friss és fagyasztott hús, nagyban árakon.
Naponta kapható hamburger, kábab és kolbász.

* * *

KIKÁR WEIZMAN 19,
CHOLON
Nyitva 8.00—14.00-ig és 16.00—19.00-ig

תשלומים ללא ריבית! 8

אכן יש קרה דבריה 8 תשלומים ללא ריבית—מבצע חדש דצמבר ואיד קרה תסס פשוט, שער הקניה נמד ואנחנו הצלחנו תגפסו "יום טוב" והשגנו את משילוח הרהיטים האחריו שלנו (תמילה האחרונה האופנת הרהיטו המודרני באירופה). במחיר נוח ביותר.

כל על יום מתרחשים ניסים. בא תהנה מנס מנוקה אמיני. קח לך היום מערכת רהיטים מואתרת ועלם עבודה בשמחה משלמים נוחים—ללא ריבית! לרהיטים נשמח לתתאים את השתיים. תילוולת והתקלולית המתאימים צמי לקונו. המבצע רק בחודש דצמבר.

דירה חיפה
נוה שאנו, בנין קולוננו ד"ר
229238.טל
מגרש חניה כרטיס אצמד

מגם mindig magyarul olvas?
Itt ideje hogy héberül olvasson!
CHANUKAI CSODA DIRANNÁL!
8 RÉSZLET KAMATMENTESEN.
Valóban csoda történt Diránál!
8 részlet kamatmentesen — december havi akció.
Es hogy történt a csoda? Egyszerű, a font árfolyama lebegő és sikerült kifognunk egy „jónapot” és megszerezni legutóbbi bútorszállítmányunkat (amely utolsó szó a modern, európai bútor terén), a legkedvezőbb áran.
Nem minden nap történnek csodák. — Jöjjön, élvezze az igazi chanukai csodát. Vásároljon elegáns szobabútorot és fizessen nyolc kényelmes részletben — kamatmentesen! — Örömmel illesztjük hozzá a bútorhoz a megfelelő szőnyeget, függönyt és dekorációt. ● ÉRDEMES IGYEKEZNI AZ AKCIÓ CSAK DECEMBER HÓNAPBAN.
a modern bútor-dívatás.
DIRAN, Saját, csatolt parkolóhely.
Haifa, „Ziv” moziépület, tel. 229238

AZ IZRÁELI OPERA TÖRTÉNETE

— Az Izraeli Nemzeti Opera 30 éves jubileuma alkalmából —

Az első izraeli opera tizenhárom évvel ezelőtt meg a Huberman által alapított zenekar születését. Nagy pionírja, Mordechaj Golonkin, a pétervári Marinszkaja Színház karmestere, mint fanatikus cionista rögtön az orosz forradalom kitörése után, 1917-ben írta meg, telve fantazmagóriákkal, de lángoló lelkesedéssel „A művészet citadellája Palesztinában” című röpiratát. Ebben a zsidó művészet minden ágának számára hatalmas várkastély építését vetette fel, melyben a zenének vezető szerepet kellett játszania. Tervének megvalósításához anyagi lehetőségeket igyekezett teremteni és az orosz-zsidó zene-szerzők tekintélyes csoportjával körötte diszhangversenyt adott Pétervárt (Leningradban), melyhez palákiái orosz és ivrit nyelven jelentek meg a mai napig is az antiszemitizmus fellegetőjének számító ország fővárosában. A nagy énekes, Fjodor Saljapin héberül énekelte el a Hatikvát a koncerten, melyen Golonkin zsidó szerző műveit mutatta be. 1923 májusában látogatott el először az országba s röviddel utána véglegesen letelepedett Tel-Avivban. Óriási energiával és lelkesedéssel alapította meg az „Opera Erec Iszraelit”-et, melyet 1923 szeptemberében, nyomoruságos anyagi körülmények között, a „Traviata” előadásával nyitott meg. Ezt követte „Aida”, „A hugenották”, — „Otello”, „Trubadur”, — Gounod „Romeo és Juliá”-ja, „Russalka”, „Carmen”, „Fra Diavolo”, „Rigoletto”, „A zsidónő”, „Sámson és Delila”, a „Sevillai borbély” és mások. A zenekar a „Sulamit” Konzervatórium növendékeiből állott. A zavaros politikai viszonyok nagy nehézségeket támasztottak, melyekhez anyagiak is lényegesen hozzájárultak. Golonkin propaganda-körútra indul Amerikába, hogy operájának fennmaradását biztosítsa. Kénytelen volt beszüntetni működését.

Kovits Sándor, zeneszerző, az Ohel Sémben Offenbach „Hoffmann meséi”-vel mutatkozott be, mint karmester. Főképp a Hisztadrut rendezésében és támogatásával számos alkalmi opera-együttes alakult, vezető énekesek, Buday Mária, Josefa Schocken, Garay Ernő, Szücs István, dr. Reich, Robert Stein és mások közreműködésével, rozoga zongorák kíséretével mutatva be országszerte, főképp kibucokban, opera-részleteket, vagy egész operákat. Haluci munka volt, hiszen az állandó zavarások miatt nagy nehézségekbe ütközött a telavivi Opera látogatása.

Még az „Opera amamit” működése alatt sorsdöntő fordulatot jelentett 1946-ban egy Amerikából alijázott operanékesnő, Edis de Philippe első fellépte a Mograbi kistermben, „La traviata” csak 2. és 4. felvonásának előadásában Violetta szerepében. A su-

Edis de Philippe

lyos anyagi gondokkal küzdő együttes számára nagy nyereséget jelentett közreműködése, melyet a „Bohémélet”-ben Mimi szerepe követett. Hatalmas energiával ragadta magához kitűnő összeköttetése segítségével a vezető szerepet Edis de Philippe, első tevékenységeként a feloszlásban lévő Opera amamit díszleteit és kosztümjait véve át, majd átvette Golonkintól az „Opera Erec Iszraelit”-címét és ezen a néven új társulatot alapított, harminc évvel ezelőtt, 1947 november 29-én kezdve meg működését.

AZ IZRÁELI NEMZETI OPERA

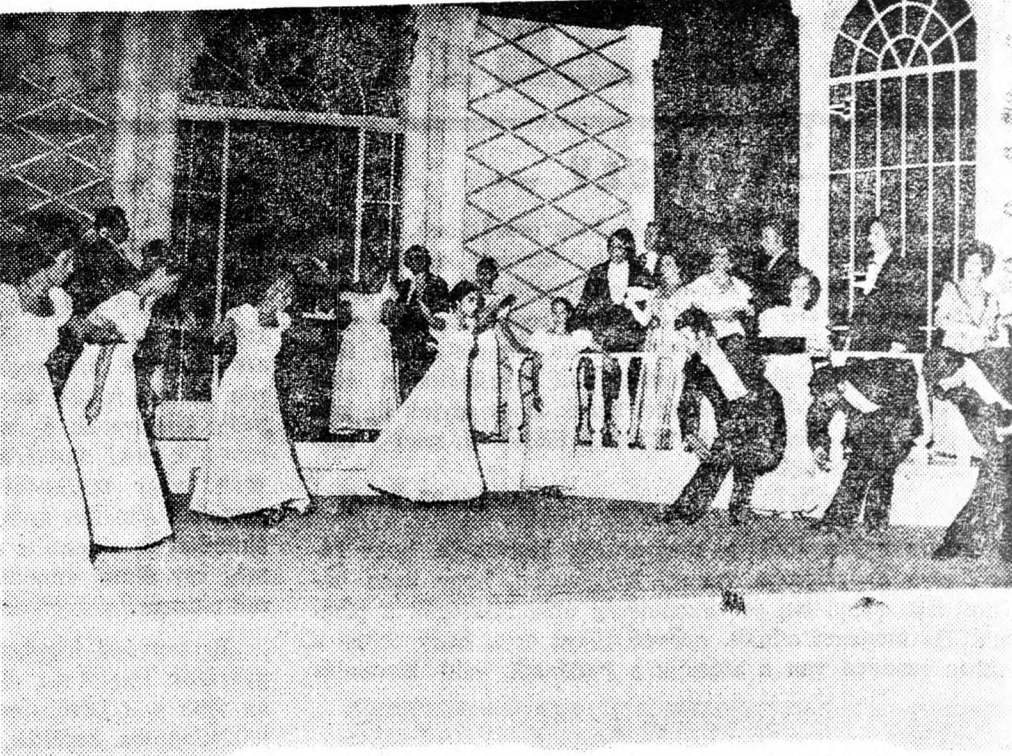
Világszerte a legnagyobb fényűzés—egy opera fenntartása. A szőlisták mellett zene és énekkart, balett-kart fizetni és emellett díszletekről, kosztümökről, olykor szerzői jogdíjakról gondoskodni, — hatalmas összegeket követel meg, hogy oly csekély állami és városi szubvenció mellett hogyan tudta Edis de Philippe és igazgató-férje, Even-Zohár immár 30-ik éve fenntartani az üzemet, számátlan akadály, nehézség, gazdasági és politikai krízis közepette... Csak 1958-ban költözött mai otthonába, a Kneszet egykori székékháza, az Allenby-uton, miután a „Habimá”-ból kiköltöztetve, évekig szünetelni volt kénytelen. A mai Nyugat-Berlinnek, 3 millió lakosával egyetlen operaháza van, mely nem minden nap tart előadást, Amsterdamban operaháza állandó nehézségekkel küzd, sőt a világ legnagyobb dalszínháza, a newyorki Metropolitan,

alig néhányhónapos évadja alatt krónikus anyagi gondok közepette csak mecénások áldozatkészségének köszönheti fennmaradását, — állami szubvenció hiányában.

Mindezek előrebocsátásával és sok komoly fenntartásunk ellenére, mely a művészi irányítást illeti,—legnagyobb elismerés illeti Operaházunk vezetőjét, hogy ilyen körülmények között olykor 250 előadást volt képes tartani egy szezonjában. Erős bírálat illette az intézetet, prominens hazai énekesek mellette miatt, Netania Davrat, Stella Richmond, Judith Lazarovits, Herdán Tibor kiválása komoly veszteséget jelentett. Seholy operanékeseknek nincs oly nehéz helyzete, mint nálunk, hol teljesen ki vannak szolgáltatva az egyetlen dalszínháznak. — Hazai utánpótlást nem látunk Operaházunkban, holott Akadémiánk énekesakoztályáról állandóan fiatal, rátermett énekesek kerülnek ki. Erős kifogás tárgyát képezi a rendező rendezetlen kérdése: ez azonban, Operaházunk menségére mondvá, főképp anyagi kérdés. Mert értékes külföldi, sőt belföldi rendezőt képtelen az intézet megfizetni, bármily égetően fontos is volna számára korszerűbb színpadi játék, az olykor bizony elavult rendezés helyett. A példák viszont azt mutatják, hogy gyakran a rendező a primadonnája a színpadi előadásoknak, aki egymagában hatalmas vonzerőt gyakorolhat a közönségre. Bármily áldozatot is követel tehát meg, ezt a kérdést érdemes volna rendeznie Operaházunknak.

Számos külföldi vendégeket szerepelt 30 év alatt Operaházunkban, több huzamosabb időre szerződött, mások néhány előadásra. Placido Domingo hároméves itteni működése alatt megismerkedhetett az opera-irodalom számos szerepével, s a ma a világnak egyik leginimpelebb tenoristájaként —hálán gondol nevelő-intézetére... A neves külföldi vendégek között szerepel Rafael Arie, Jean Madera, Patricia Bird neve, — számos más ismert énekes mellett.

A legkimagaslóbb művészi produkciók Georg Singer, ma a bécsi Volksoper állandó vendég-karmesterének nevéhez fűződnek: egy nagyszabású „Nabucco” — Turandot, Otello, Tosca, Carmen, „A gyöngyházak” mellett —szülőhazájából magávalhozva „Az eladott menyasszony”-t. — Placido Domingo közreműködésével adta elő „Onegin Eugen”-t, „A bohémélet” és „Gianni Schicchi”-t. — Singer mutatta be az Operaház egyetlen izraeli dalművét, Menáchem Ávidom „Ale-

„EUGENE ONEGIN” — Jelenet az előadásból

xandra, a hasmonai”-t —nagy sikerrel. — Évekig volt karnagya az intézetnek Franklin Choset (Kanada),—akinek kiválása után Singer mellett Alexander Tarszki, Arje Levanon s legújabbban Thomas Creagh-Fuller vezénylik felváltva az előadásokat.

A 900 ülőhelyes nézőtér ritkán telik meg, annál bámulatosabb, hogy az Operaház vezetősége évi egyhónapos szünettel nemcsak Tel-Avivban, de Haifán és Jeruzsálemben is képes megszakítás nélkül megtartani heti több előadását. Hálás közönsége többször is meglátogat egy-egy operát, operettet, vagy balett-előadást, —de érdekes módon, a fiatalság, sőt a fiatalabb generációk kevésbé érdeklődnek az opera műfaja iránt. — Legközelebbi premierjét decemberben tartja az Izraeli Operaház Lehár Ferenc „A vig özvegy” című klasszikus operettjével. Mellest, egykor politikai aggályok merültek fel szerzőjével szemben, melyek azonban időközben teljesen tisztázódtak. Kisebb politikai vihart váltott ki Carl Orff német zeneszerző „Carmina burana”-jának előadása, melyet annak idején a sajtó képviselői bojkottáltak. De hogy Wagner operái hiányoznak a gazdag és változatos repertoár-ból, annak távolról sem csak politikai okai vannak... Századunk zenéje alig van képviselve, s ha mégis, csak is balettekkel. Így valóban időszerű volna Nemzeti Operánkat nagyvárosi művészi igényeket kielégítően, szélesebb alapokra fektetni. Ehhez nagyon radikális anyagi és átszervezési beavatkozásra volna szükség, hogy a népszerű intézet a Filharmonikus Zenekar nemzetközi színvonalára emelkedhessen. Ez idő szerint tagadatlatlanul az utóbbi szol-

gáltatja— összehasonlíthatatlanul kedvezőbb anyagi viszonyai mellett— legattraktívabb opera-előadásokat. Ezekről azonban, — nem akarván a 30-éves jubileum alkalmával ünneprontó lenni,— még az izraeli opera rövid történetének keretében sem szándékozik megemlékezni, —holott annak fénypontjait képezi...

Edis de Philippe nagy energiával, kitartással, fanatizmussal vezeti intézetét. Csaknem minden esti előadás megjelenik, miután a délelőtti próbál kimerítő munkáját irányította. Az operatársulat legsúlyosabb válságai közepette is talált megoldást, kiutat, mely intézménye fennállását biztosította. Amilyen mértékben óhajtuk Operaházunk korszerűsítését, művészi téren színvonalát lényegesen emeltesse, oly ósztinte vágyunk, hogy megkapja azt a nagyszabású támogatást, mely herikus munkáját teljes mértékben megilleti...

A jubilaris díszelőadásról legközelebb számolok be. — S ugyancsak a következő „Zeneletre” kell halasztanom a Filharmonikus koncertjeit Paul Pray vezetésével. — a Kamarazenekart, Kentner Lajos felléptét, számos Múzeum-koncert beszámolóival együtt. — Időközben csak annyit, hogy Kodály Psalmus Hungaricus — utolsó előadás vezénylését Igor Markevits helyett Georg Singer vette át, egyetlen rövid próba után sikerrel.

PATAKI LÁSZLÓ

A játékhoz való jogunk

— Tünődések Weiss Árje műtermében —

Homo ludens. Szentszótörésnek hangzik, de nagyon valószínű, hogy a homo ludens, „a játszó ember” megelőzte a homo sapiens-t, a gondolkodó embert. Vagyis a játék hamarabb játszott közre a fáról leereszkedett ősök minőségű átalakulásában, mint a munka, amely széles körben elfogadott elmélet szerint meghatározta emberre válásunkat. Csak hogy a munka a kísérletezési hajlamunkból született, a kísérletezés pedig játék. Játék, amelynek a lényege a megfített titkok érvényességének a tagadása, hogy ilymódon ürügyet teremtsünk az új rejtélyek megoldásával járó játékra.

Általában hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy a művészi alkotás mint új kifejezési formákra irányuló kísérletezés, közelebb áll a játék fogalmához, mint például az atomfizikus utkeresései. Pedig nem így van. Mindannyian a homo ludens, „a játszó ember” családjához tartozunk, egyesek Einstein és Chagall szintjén, mások a mindennapi hobbyjaik színvonalán, a gyermekneveléstől a családhatatlan halászcátek kikísérletezéséig.

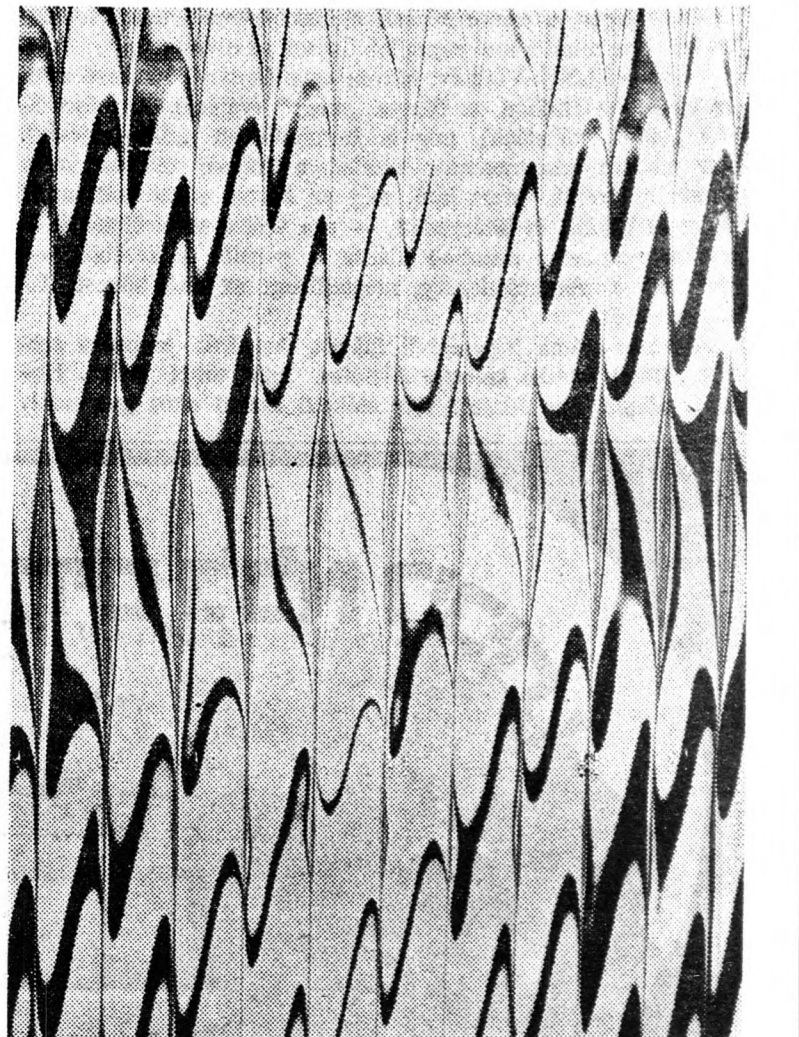
Weiss Árje kísérleteinek egyik figyelemre méltó eredménye az, hogy módot nyújt a képet szemlélő embernek a művész játékának a továbbjátszására. A Weiss által optikinetikának nevezett technika ugyanis a nézőszög megváltoztatásával a látvány módosítását eredményezi. Ha a néző akár egy milliméterrel is elmozdítja a fejét, már más képet lát.

Az üveghegerek segítségével létrehozott megoldás műszaki ismertetése lényegtelen: a fontos az, hogy a néző tulajdonképpen maga komponálhat tetszése szerint, elméletileg számtalan látványt, izlésétől és fantáziájától függően. A művész, mint játszó ember, alkalmat nyújt a közönségnek arra, hogy a művet az alkotás örömeit megközelítő játékkal fokozhassa. Csak hogy ez olyan lehetőség, amely egycsapásra szinte felmérhetetlen felelősséget hárít a művészre. A rajz vagy az olajfestmény, tehát a változathatatlann kép mindenkori felmérhető bizonyíték az alkotó elbírálásához. Viszont, a néző által szinte önkényesen változtatható mű, a művészi látásmódot, a komponálós készséget nélkülöző néző kénye-kedvére bízva izlésbelileg a legkétségesebb látványokat is előidézhetheti.

Ennek a veszélye a dekoratív megoldású, a színes foltokból komponált képeknél a legnagyobb. Valószínűleg ennek a tudatában ragaszkodik Weiss Árje sokkal inkább a mértani vonalakból alkotott fekete-fehér „optikinetikához”, amely nemcsak a váltakozó vonalak, hanem az alumínium keretbe foglalt képek, mint tárgynak a szépségével is hat. Ezek a képek művésziileg védettebbek az avatatlannal azonos képzelőerejének izlésbeli torzításaitól. Kétségtelen azonban, hogy a közönség elsősorban azokban lel majd leginkább örömet, amelyek szinte korlátlanul biztosítják számára a „tovább alkotást”. Vagyis a játék öröme.

Weiss Árje technikájának az újszerűsége pedig éppen a pillanatonként létrehozható térbontás és újáépítés lehetőségében rejlik. Ennek a lehetőségnek a leszűkítését nem indokolja az az aggodalom, amelyet a néző fantáziájának a szabadjára engedése okoz. Senki sem biztosíthatja magát találmányának sorsa ellen. Az atomfizikus sem, a művész sem. Ezért érzem néha túlzásnak Weiss Árje szinte kegyetlen törekvését a formai rigurozításra.

TABAK LÁSZLÓ

HULLÁMZÓ MOZGÁS

Weiss Árje kiállítása december 3-án, délelőtt 11 órakor nyílik a Sulamit Galériában Jaffo, Jafet utca 15. szám. A kollektív kiállítás másik művésze Mirjam Bát Jozsef

RÉGI ÁRAK MEG A KÉZLETT TART

PVC padlók, linoleum

INALTERA

Szép otthon akarsz? Vegyél tapétát apukámnál!

Strasser Tapetim

TEL-AVIV • SHENKIN UTCA 28
Telefon: 28 15 54, 28 23 39, 28 69 69
NYITVA EGYFOLYTÁBAN 8—19JG

APOLÓNÓ

vállal kis, meleg otthonában, sok türelemmel, szeretettel, 24 órás felügyelettel, idős embereket gondozásra, orvosi felügyelet alatt. Beszél angolul, németül, románul, magyarul és jiddisül.

RÁMAT-GAN.

Máské Hásáchar 7.
tel. 770556

(Katznelson—Modiin sarok)

Unnapi ajándék

LEMEZEK és tape-tekercek

Teljes garancia és tanácsadás

RADIO-UNION

116 DIZENGOFF ST.
TELAVIV Tel. 248526

**KIZÁRÓLAG
LOGIKUSAN GONDOLKODÓKNAK**

Nagyon szereti az embereket. Rögtön önmaga után következnek nála.

Aki beteg kollégáját meglátogatja, ne konyakot vigyen magával, de egy-két jó munkahelyi pletykát.

Nem az a fontos, hogy mennyit tudsz, hanem hogy amit tudsz, az mindig a kellő pillanatban jusson az eszedbe.

Némelyik cikk atól válik névtelenné, hogy alá van írva.

SZERELMI TÖRTÉNET

A szülők kétségbeesetten látják, hogy szemükfényre, egyetlen fiuk, egy elvált asszonynak udvarol. Kettőjük kapcsolata az elmélyülés jeleit mutatja, szinte gyorsvonalú sebességgel rohan a házasság felé. Ettől akarják a fiút a szülei visszatartani.

Akciójuk lényege: azt magyarázzák a fiatal embernek, hogy a nő számító, valójában nem is szereti.

A fiu ezt hallván kifakad: — Hogy nem szeret? Ezt meritek mondani? Nos, nekem bizonyíték van a kezemben, hogy szeret.

— Mi a bizonyíték? — kérdi az apja.

— Itt van ez a szőke hajfürt. Az új parókájából vágta le, hogy nekem adhassa.

VESEKEDÉS

Férj és feleség veszekszik. Végül a férj be akarja fejezni a víját és nagyon hangosan rászól az asszonynak.

— Többé egy szót se halljak.

Azán egy pillanattal gondolkodik rájón, hogy lehetetlen kért és folytatja:

— Vagy ha mégis, egész röviden...

FILOZÓFIA A MELLÉNYZSEBEN

Mi az anekdota? Gyenge vicc, történelmi szereplőkkel.

Okos orvosi tanács. Kikapcsolódnak nem akkor kell, amikor ráérünk, hanem, mikor nincs rá idő.

Aki türelmetlen, kétszer annyi ideig várakozik.

VAJDA ALBERT:

VILÁGPOLITIKA VICCEK BEN

Vezércikket könnyű írni, viccet nehéz — mondta valamikor Voltaire, vagy ha nem mondta, nyugodtan mondhatta volna. Már csak azért is így van ez, mert az írónak mindig is szem előtt kell tartania azt az örökigazságot, hogy a viccet mindenki elolvassa, a vezércikket csak kevesen.

A világpolitikát, szerény megítélésem szerint, mindennél jobban kifejezi az a budapesti vicc, amely vagy két évtizeddel ezelőtt született és máig is aktuális maradt. A pesti polgár elmegy a jósóhoz, az megnézi a tenyerét és azt mondja: „Menjen haza, magának nem jósok!” A pesti polgár fogai összekoccannak: „Olyan... olyan rettenetesen látott a jövőmben?” A jósó int, hogy menjen el. „Mi lesz velem?” — kérdi a pesti polgár. „Meghalok?” A jósó azt mondja: „Rosszabb!” — „Összeomlik felettem a ház?” — „Rosszabb!” — „Elsüllyed az egész kerület, ahol lakunk?” — „Annál is rosszabb!” A pesti polgár könyörgésre fogja a dolgot: „Ne tegye ezt velem, mondja meg mi fog történni!” Mire a jósó: „Mindén marad a régtiben!”

Amelyhez csak annyit fűzhetek hozzá ma, 1977-ben, hogy egyetlen jósó sem lát a jövőbe és gyakran fordult elő a multban, hogy a jövőbelátók gyakran tévedtek. Adja Isten, hogy énnél a viccnél is így legyen. A világgazdasági helyzet jellemzésére szintén kéznél van két vicces történetem, amelyek többet mondanak, mint tucatnyi vezércikk. Az amerikai gazdasági helyzetre jellemző a következők. Egy vidéki orvos megáll a körzetéhez tartozó városkában. Kiszáll az autójából, amely nem éppen a legújabb modell, hanem éppen ellenkezőleg, egy 1954-es Ford. Amint lefékez, néhány kisgyerek odafut hozzá és kórusban kiáltja: „Ilyen öreg

tragaes? Hogy lehet ilyen ócskaságon járni, Doc?” Az orvos néhány pillanattal szótlanul nézi a gyerekeket, aztán ezt mondja: „Idefigyeljétek! Ez a kocsi ki van fizetve.” Majd pedig sorban rámutat a gyerekekre: „De te nem... és te sem... és te sem. A születek ugyanis még mindig fizetik a szülési költségek részleteit...”

A nyugati világ valóban a részletvásárlás világa. De mi a helyzet az élenjáró társadalom keleti birodalmával? A vezércikkéből — úgy értem, a keleti lapok vezércikkéből — jól tudjuk, hogy milyen tejjel-mézszelbőséggel folyó életet élnek a Szovjetunió lakói. A vonatkozó vicc még élesebb képet fest erről a féktelenül gazdag életéről. A szovjet televízió találós kérdése következnek:

Egy moszkvai géplakatos otthonában vagyunk. Tíz szoba, márvány oszlopok, belső szökőkút, a villa körül hatalmas park. A ház ura mahagóni íróasztala mögött ül, selyem házikabátban és olvas. Egyszer csak nyílik a faragott ajtó és belép hat éves kislfia, Iván. „Apám elvtárs — mondja a gyerek —, unom magam.”

„Akkor menj át a kék szalomba és játsszál azzal az atommeghajtásos villanyvonattal, amelyet most hozott forgalomba az élenjáró szovjet játékipar!” — mondja a papa.

„Nem akarok vonatostit játszani!”

„Akkor menj és nézd a színes, háromdimenziós, szagos televíziót!”

Ez az ötlet tetszik a gyerekeknek. Megfordul és elindul a sarokban álló ébentáblól készült, drágakövekkel kirakott hatalmas televíziós készülék felé. Ebben a pillanatban megbotlik.

Kérdés: miben botlott meg a kis Iván? Felelet: a spárgában, amivel a kecske oda volt kötve a mahagóni íróasztal lábához.

BÖRTÖN UTÁN

A betörő kitölti a négy évi börtönbüntetést és kijön a börtönből. Annak kapujánál hü felesége várja. Kezében egy 8 hónapos kisbaba.

A betörő szigorú hangon fordul az asszonyára:

— Kie ez a gyerek?

A feleség élesen válaszol:

— Ha rendszeren viselt volna magad, akár a tiéd is lehetne.

AUTÓS MESE

I. A sebesen száguldó autó elüt egy embert. A sofőr látja, hogy az illető szörnyű állapotban fetreng. Kidobja neki a kocsiból az orvosságokat és kötszereket tartalmazó ládikát, s mielőtt továbbrobogna, még odakiált:

— De aztán egy szót se a rendőrségen, hogy cserbenhagytam.

II. Manapság bizony elég drága mulatság az autótartás. Ezzel kapcsolatos az alábbi történet.

A rendőr valami szabálytalanság miatt megállítja a kocsit és ráfordmed az urvezetőre: — Azonnal szálljon ki. — Sajnos, nem tehetem, drága biztos ur.

— Miért nem?

— Mert nadrágra már nem telik...

GYEREKSZAJ

A tanító bácsi felteszi a kérdést a gyerekeknek:

— Ki tudná nekem megmondani, hogy mi az aranyhal?

Móricka jelentkezik.

— Én tudom, tanító bácsi!

— Halljuk, Móricka.

— Az aranyhal egy meggazdagodott szardínia.

HOH • BEÉR-SÉVA

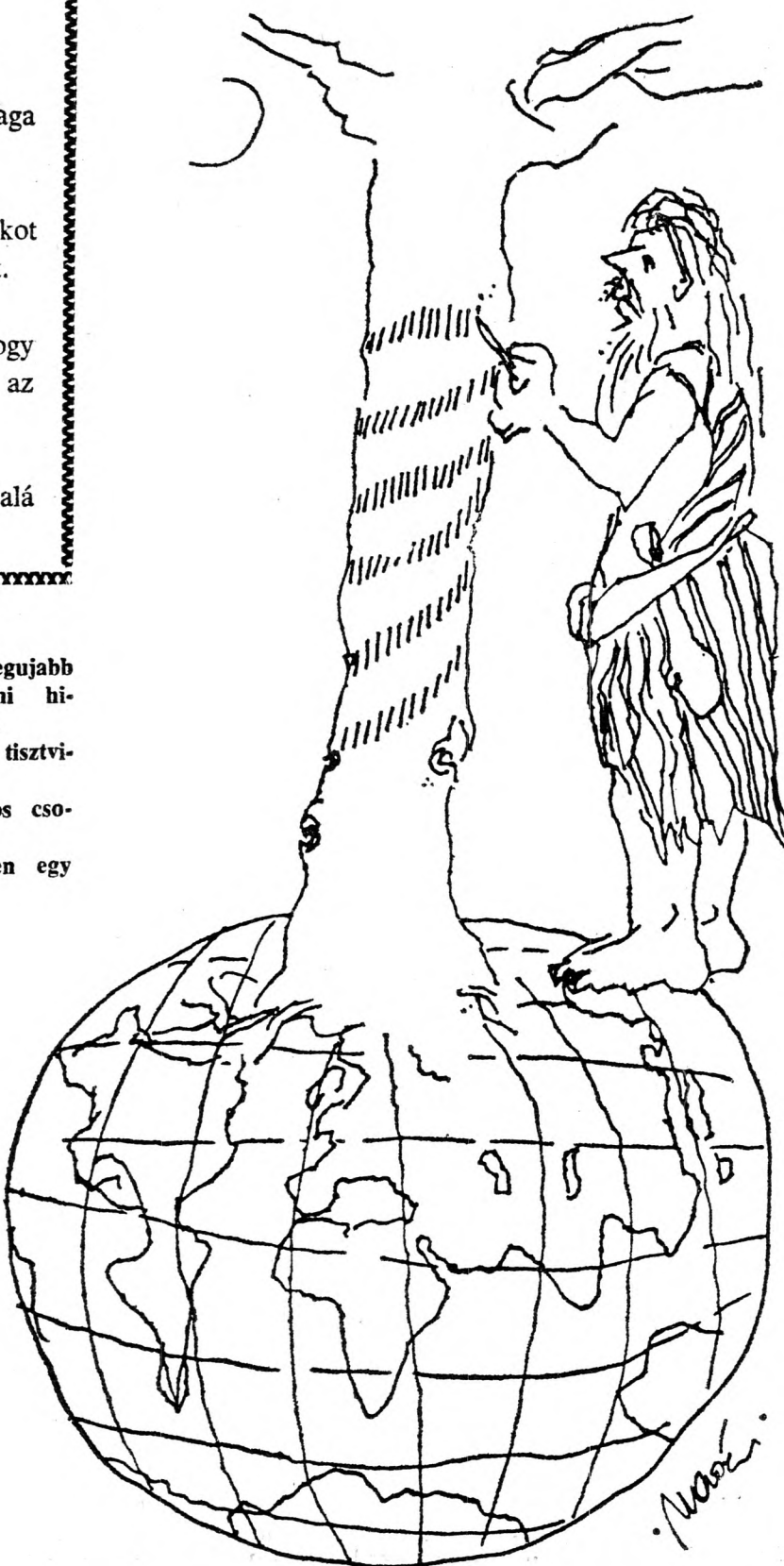
December 5-én (chanuka hétfőjén), pontosan 7.30-kor (vége 9.30-kor) a Nánási kultúrteremben, zenés

CHANUKA-ESTET

rendezünk a Thália Színház művészeinek fellépéssel:

Peer Emi
Leichtner Eli
Reményi József
Sz. Berger Duci
Tejjesen új műsor!

Terembér-hozzájárulás 25 IL. Jegyek már válthatók Weisz Palinál és Turi papírüzletben.

DÁN DALMÁT:

ANUÁR NOVEMBERBEN

Természetesen kicsiny családom se tudta függetleníteni magát a hazánkban eluralkodó szadatizációtól. Hívtetem példátlan rendet csinált a lakásban, hátha hozzánk is betoppan az illusztris vendég, leánygyermekem pedig példátlan rendetlenséget csinált, midőn széthányta az összes szekrényt, egyiptomi zászlók után kutatva. Amikor pedig nem találta a kívánt lobogókat, elkezdett bömbölni, mondván:

— Soha semmi sincs ebben a házban! Nejem megpróbált racionális magyarázatot találni a meglepő fejleményekre:

— Talán az egész móka csak az agyfűrt Ehrlich trükkje, aki így akarja elterelni a nagyközönség figyelmét az új gazdaságpolitikáról.

— Épp ellenkezőleg — kapcsolódtam bele fejtegetéseibe. — Szádnak csak most lett érdemes idejönnie, mert a hotelben már az új árfolyamon tudja beváltani a dollárjait. De az is lehetséges — fűztem hozzá, — hogy holmi közvetítés húzódik meg a háttérben, mármint hogy Szádnát megpróbálja közelebb hozni egymáshoz Izrael és az USA álláspontját a közkeleti kérdésben és most Kissinger módjára, utazó-diplomáciába kezdett Washington és Jeruzsálem között.

Azonban nem mindenki volt ilyen fogékony a magas politika iránt, mint mi. Ama történelmi estén megkérdeztem feleségem barátnőjét, Rivka Schlesswig-Holsteint, aki átugrott hozzánk, hogy megmutassa a vadonutj kalapját:

— Nu, Rivkele, mit szóls hozzá, hogy eljő Szádná?

— Miféle Szádná?

— Hát az egyiptomi elnök, aki most itt tartózkodik Izraelben!

— Na bumm, és akkor mi van?! ...

Mellesleg Rivkele nem hatódott meg különösebben a televízió maratoni programjától se, amelyet az egyiptomi kiüllótság ünneplés fozadtatásáról sugároztak:

— Biztos azért mutatják folyton Szádnát, mert már nincs pénzük Columbóra! Megfigyeltem, hogy az egyiptomi államfő megkülönböztetett figyelmet szentelt Árik Sárónnak. Ez érthető ugyebár, hiszen Árik annak idején több hónapig goseni lakos volt ...

Hallván a híreket, kislányunk megkérdezte, hogy az oroszok miért ellenzik annyira ezt a látogatást, hiszen ők mindig azt mondták, hogy szeretnék, ha békét kötne nekünk a Közel-Keleten?

— Ez csakugyan így van — válaszoltam. — de számukra a tartós és igazságos béke abszolút elképzelhetetlen a Vörös Hadsereg, vagy legalábbis a kubai zsoldosok jelenléte nélkül ...

— Igazán elérkezett az ideje, hogy rendezzük végre közös dolgainkat nagy déli szomszédunkkal — összegezte a történeteket hitvesem, — pokolian megdöbbentek a repülőgépek feláthá, így legalább majd elugorhatok vikkendezni a piramisokhoz! ...

HAZASSÁGTÖRÉS

A feleségnek udvarol valaki. Nagyon rámenős férfi, végül sikerül elcsábítania. Felhívja vele egy hotelbe. Már vagy egy órája vannak fenn, amikor valaki kopog.

Az asszonyka megijed, aztán gyorsan a paplan alá bujtatja a csábítót, ő maga ponygolába bujik és résnyre kinyitja az ajtót.

— Ki az?

A folyosón egy boy áll.

— Tessék. Hozott valamit? — kérdi tőle az asszony.

— Egy szobeli üzenetet hoztam, asszonyom. Átadhatom?

— Ki küldte?

— A kedves férje.

— Halljuk az üzenetet.

— „Mindent tudok, Jenő”.

A FILMGYÁRMBAN TÖRTÉNET

Merész témájú filmet forgatnak. Az egyik jelenet arról szól, hogy a közömbös férfi már alszik, de a nő, aki szerelmes belé, éjnek idején belopakodik a szobájába, levetkőzik, hálóinget ölt és bebujik a férfi mellé az ágyba.

A jelenetet úgy forgatják, hogy a vetkőzésen van a hangsúly. A színésznő képességei javát beleygűri a jelenetbe. Megmutatja a talentumát és minden egyebet, ami csak megmutatható.

A felvétel után néhány órával egy barátjának meséli a színesről az élményeit. A barátó „civil” és így álmélkodik:

— Hát nem volt kellemetlen ennyi filmes előtt csak úgy egyszerűen levetkőzni?

— Miért lett volna kellemetlen? Elvégre azok is csak férfiak ...

HAZASSÁG, 1977

Hazajön a férj a hivatalból. Felesége átöleli, megcsókolja, a hógyléte felől érdeklődik, átnyújtja a postát, levezi a cipőjét, hozza a papucsot, alátolja a fotelt, s azt mondja, fiacskám, nem akarsz vacsora előtt meginni egy jó kávét?

A férj rágyújt, maga elé bámul és mikor a felesége az esttilapot is odahozza, így szól végül:

— Hát ebből elég volt fiám, most mutasd meg nekem az új kalapodat, amelyet ma

vettél.

BÖRTÖN SZTORI

Az igazságügyminiszter ellátogat az ország legnagyobb börtönébe, ahol természetesen az igazgató kalauzolja.

Az egyik cella előtt kihuzza magát a direktor és így szól:

— Miniszter ur, ebben a cellában ül a büszkeségünk.

— Ki az illető?

— Régi vendég nálunk. De amikor először ült itt, akkor fegyveres rablás címén itéltek el és irni-olvasni csak a börtön iskolájában tanult. Később egyre fejlődött. Ma már közokirathamisításért ül.

EGY KUPICA BÖLCSESSÉG

A nagy takarékoságra való tekintettel a vitában csak egyetlen érv hangzott el.

— Sokan szeretik a primitív szélhámosokat, mert azok egyszerű, közérthető módon csapják be őket.

— A legtöbb író egy gondolat fűti írás közben. —

Hátha nem sikerül és esetleg vissza kell adni az előleget.

BIRÓSÁGON

— Maga látta a gyilkosságot?

— Nem láttam bíró ur, de nagyon sok gyanus körülményt észleltem.

— Például.

— Láttam, hogy a vádlott elővette a revolverét. Láttam, hogy célzott. Láttam, hogy az a szegény szerencsétlen áldozat összeesett. Aztán láttam, hogy jött az orvos, percekkel később mentők. Láttam, hogy a vádlott menekülni akart, de a járőrök elfogták.

— És maga azt mondja, hogy a gyilkosságot nem látta?

— Egyebet nem láttam, bíró ur. De amit láttam, az nekem nagyon gyanus volt ...

תמיד לידך

DIVA

The Best Hand Cream

Kezére mindig... DIVA a legjobb kézkrém

Chug Jocéj Hungária

Jeruzsálem, Agrippas 8.
HAGYOMÁNYOS CHANUKAI TEA-ESTÜNKET
 december 11-én, vasárnap este 6.45-kor tartjuk.
 Résztvesznek: hárv
Lebovits Mordecháj 76rabbi,
Rappaport Ottó újságíró,
Lendner Jehuda főkántor, zenekísérettel.
A VEZETŐSÉG

Különleges alkalom. Idős nő keres

Társalkodónőt, vagy ozeretet

nappalra, vagy éjszakára, vagy állandó lakásra. Feltételek: jó fizetés, lakás, teljes ellátás. Részletek telefonon, délután 3-ig 821113, és este 888484

Pedikür szakmabeli pedikűrősnő által
35.— IL SZALON * PIERRE
 Tel-Aviv, Balfour utca 11 (Allenbynél)

HOH • BÁT-JAM CHANUKA-EST.

1977 dec 10-én, szombat este 1/28 órai kezdettel, Sd. Há-ácsmút 53 sz. alatt. Gyertyagyújtás:

Cziment Mose a Vallási Tanács tagja. Ünnepi beszéd:
Dr. Meron Menáchem középiskolai igazgató. Művészi műsor: a THALIA színház művészei:
Peér Emmv, Leichtner Éli, Reményi József, Sz. Berger Duci teljesen új műsorral.

Költséghozzájárulás: 15.- IL. Részletek a HOH rovatban.

ARANYKOR - KLUB (Ben Ami u. 12 — Beilinson utca 9, sarkán)

December 6-án, kedden este, pontosan 7.30-kor (vége 9.30-kor!) nagyszabású műsoros, zenés

CHANUKAEST.

Közreműködnek:
Dr. Berg József főrabbi,
S. Sándor György operaénekes,
Peér Emmi énekművész,
A Vogel művészcsofád,
Ánati és Számi ének és zongoraatrakciók,
Sz. Berger Duci zongoraművész.
 Bevezeti
Dr. Antal László Konferál:
Leichtner Éli

Vidám TOMBOLA - értékes nyereményekkel! * Részletes műsor rovatunkban! Terembérhozzájárulás: tagjainknak 10.- vendégeknek 15.- IL. Csak 120 ülőhelyet adunk ki. * A pénztár 5.30-kor nyit!

Postai előfizetőkink figyelembe!

1977 nov. 1-től 1 havi előfizetés az UJ KELET-re **78.50 IL** értékű bilet-adóval. Kérjük előfizetőkinket, hogy az esedékes összeget az új áron fizessék be. A kiadóhivatal

A tervezési és építési helyi tanács, Rámát Gán KÖZLEMÉNY

az 1965 évi tervezési és építkezési törvény 149-ik szakasza értelmében

Közöljük ezennel a fenti törvény 149-ik szakasza értelmében, hogy a Rámát-gáni helyi tervezési és építkezési tanács (a továbbiakban — helyi tanács) kérést intéztek könnyítések megadására a következő ingatlanban. 6210 blokk, 16 telek. Achi Méir utca 12 sz., Rámát Gán. Édemben: A beépített területnek 25 százalékkal való kiterjesztése, valamint könnyítés az épületszárnyakban 10 százalék erejéig. Az érdekeltek, akiket ezek az engedmények megkárosítanak, tanulmányozhatják a tervet és részletesen indokolt tiltakozást nyújthatnak be a tiltakozást a helyi tanácshoz kell eljuttatni a városi mérnöki hivatalban, Rechov Há-máágál 26, Rámát Gán. e közlemény megjelenésétől számított két héten belül.

Tisztelettel:
Dr. J. PELED polgármester, a helyi tervezési és építkezési tanács elnöke, — Rámát Gán

HOH • JERUZSALEM

A jeruzsálemi HOH december 5-én, hétfőn este, 5 órai kezdettel, a Roth kultúrotthon helyiségében — Jaffa út 84.

CHANUKA-ESTET

rendez.
 Gyertyagyújtás:
Rosenberg Náftáli
 Ünnepi beszéd:
Elkay Ábrahám

TEA, KAVÉ, FRISS PÁNK. Háziasszonyok:
BRAUN LILY, ROSENBERG MACA, GÖCZL RÓZSI

Költséghozzájárulás 10.— IL. Uj oléknak díjtalan. Uj olé barátainkat figyelmes szeretettel várjuk.

Keresünk

ELADÓT/NŐT

csemege-, felvágott-, húsféle- és halüzletbe. Haifa, Jaffa u. 142, telefon: 04 - 526152

SPECIALIS ÁRUSÍTÁS EXPORT FELESLEGEKBŐL.

Jersey kosztümök és ruhák divatos és sportszerű modellekben. Minden méret, különösen nagy méret. **Tel-Aviv, Allenby 76 (középső emelet).** Nyitva reggel 9-től este 6-ig egyfolytában, pénteken — déli 12-ig.

BEÉR-SEVA ★ 5.12

HÉTFŐN, DECEMBER 5-ÉN, A „KEREN” TEREMBEN, ESTE 8.30

A BAJADÉR

KÁLMÁN IMRE HIRES OPERETTJE

Jegyek: „Merkur”, tel. 77421 és az előadás estéjén a pénztárnál.

Csillárgyár

keres

MUNKÁSNÖKET

Tel-Aviv, tel. 820917

FRIZURA

SZALON * PIERRE

25.— IL

Tel-Aviv, Balfour utca 11 (Allenbynél)

AKIBA ULPÁN NATANJA

az ivrit nyelv, az izráeli kultúra és országszeret tudományi központja

KÖZOKTATÁSUGYI MINISZTERIUM

felnttek oktatási ügyosztálya

AKIBA ULPÁN

SZABRENÁK

TURISTÁNAK

OLENAK

VÁTIKNAK

A kurzus időtartama Kezdetének időpontjai

IVRIT TURISTÁKNAK ÉS OLENAK

1. TELJES INTENZIV ULPÁN kezdőknek és haladóknak, továbbképzősöknek	4 1/2 hónap	78.2.5 78.4.30
2. TÉLI ÉS TAVASZI KURZUS	10 hét	78.2.5 78.4.30
3. KÖZHASZNÁLATU IVRIT — kezdőknek	3 hét	77.12.18 78.1.15
IVRIT IVRITÜL TUDÓKNAK		
4. EGYHÓNAP TOVÁBBKÉPZÉS és a nyelv javítása	4 hét	78.1.8 78.2.12
5. HELYESIRÁS	4 hét	17.1.8 78.2.12
6. IVRIT OLVASÁS ÉS IRÁS	4 hét	78.1.8 78.2.12

KÖZHASZNÁLATU ARAB (ivritül tudóknak)

7. KÖZHASZNÁLATU ARAB — kezdőknek	3 hét	78.1.8 78.2.5
-----------------------------------	-------	------------------

Általános tudnivalók az összes kurzusokról

A kurzusokat internátusi feltételekkel rendezik a natanjai Háchof Hájárok szobáiban. Natanján és környékén lakókat felvesznek bejáró tanulókként is.

A kurzusokat nagyközönség, főiskolások, felnőttek és családok, nevelők, főtisztviselők, kibuc-tagok, gyári munkások, üzemi bizottságok, stb., számára. A tantervben: intenzív tanulás kis osztályokban, kezdők, haladók és továbbképzősök részére, társadalmi élet, kultúra, élmények, előadások, kirándulások és körutazások.

Az állami szolgáltatások igazgatósága ajánlja az állami dolgozóknak a kurzusokon való részvételt.

VÁGJA KI ÉS KÜLDJE BE

T. Ulpán Akiba, POB. 256, Natanja, (telefon: 053 - 38344)

Kérem, küldjenek címre részletes ívet

a _____ számú kurzusról.

Név: _____

Cím: _____

U. K. 12. 2

Uj oléknak és váतिकoknak

»MONDIAL 2000«

FREDY MARCUSOHN — BACAU

Tel-Aviv, Derech Petách Tikva 9,

(AMCORRAL SZEMBEN), TELEFON: 624901

EGYEDULÁLLÓ ALKALOM!

AZ ALANTI CIKKEK

PÉLDÁTLANUL LESZÁLLITOTT ÁRAKON:

Gáz- és villanykályhák különböző méretekben és fűtőképességögel. • Légszabályozók nyárra és télre, — minden gyártmány:

AMCOR • TADIRAN • PHILCO • ELECTRA Frizsiderek, mosógépek, mosogatógépek, televíziók választéka, az összes híres gyáráktól.

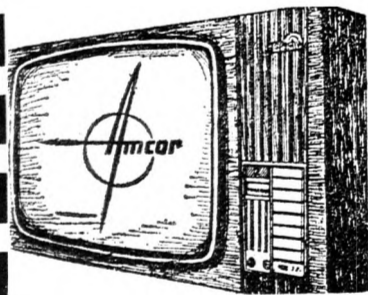
• Vállalunk megrendeléseket izráeli fontért AKAI, GRUNDIG, SCHAUB-LORENZ stereo készülékekre és SCHAUB-LORENZ, GRUNDIG, GRAETZ stb. televíziókra.

UJ! AUTÓRÁDIÓK ÁRUSÍTÁSA IZRÁELI FONTÉRT

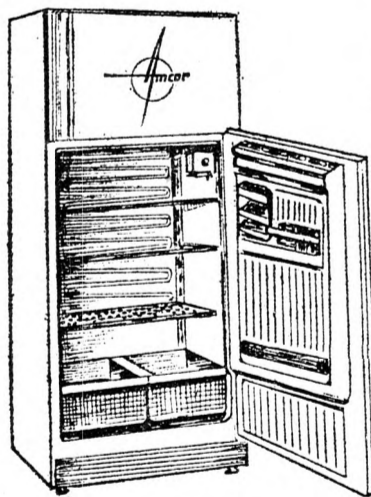
»A M C O R «

GYÁRTMÁNYOK KÉPVISELETE

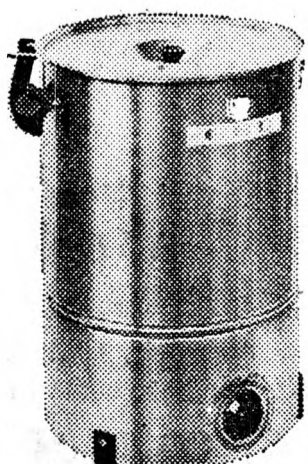
FONTOS ELŐNYÖK UJ OLEKNAK

Árusítás konkurrencia mentes árakon!

Árusítás konkurrencia mentes árakon!

HUSSZEIN UJABB VESSZEDELMEK...

(Folytatás a 3-ik oldalról)

meretek, hiszen azóta vannak a területek izraeli kézben, azóta dul az izraeli-arab viszony a területek miatt, amiatt zajlott le közben a jom-kipur-i háború is, a területek miatt jött el Szádát Jeruzsálembe, s ugyancsak ezek ügyében hívta most meg az érintett feleket, köztük Jordániát is, mely e területekre igényt tart, de most végül is azt jelenti ki, hogy nem óhajt az értekezleten résztvenni.

Bizony, 1967-ben Huszsein kockázatos játszmát kezdett, mert ma már tudjuk, hogy ha annak idején megszívleli az izraeli kormány felszólítását, akkor talán ma egészen más képet látnánk az arab-izraeli viszonyban, mert ha Jordánia nem támad a szolidaritás nevében Izraelre, akkor Judea és Samaria mind a mai napig Jordán kezén van, — sőt még Kelet-Jeruzsálem is az Arab Légiónak kezében lenne, Izrael pedig talán még ma is szorongalmazható a gyenge és kétes erkölcsiségű ENSZ-nél, járjon közbe Jordániánál annak érdekében, hogy az izraeliek a Nyugati Falnál imádkozhassanak.

tekezletet további összejövetelek követik, mint például a genfi, esetleg az a kétes értékű találkozó is, amit most jelentett be az ENSZ főtitkára, mindenesetre olyan találkozások, ahol Jordánia szemtől-szemben ültetne az izraeliekkel, méghozzá a terroristaik, sőt azoknak is távollétében, akik, ha nem is tartoznak hozzájuk, de mindenben azonosulnak velük, márpedig ez olyan alkalom, ami aligha íméllődik meg egyhamar.

Nagy kár, hogy Jordánia nem használta ki a kínálózó alkalmat, mert azt, hogy mit tárgyal a kairói értekezlet, azt mi hamar megtudjuk, de azt még nem tudhatja senki, hogyan és miről tárgyalnak majd Genfben, ahol — ha a konferencia valóban létrejön — részt vesz majd Szíria és a Szovjetunió is, akik az Izraellel megkötendő béke vágyát már akkor meghazudolták, amikor elítélték az egyiptomi elnök bátor lépését, aki azért jött Jeruzsálembe, hogy áttörje a lélektani sorompót, most pedig hallandó közvetlenül tárgyalni az izraeli kiküldöttekkel is, csak hogy a béke ügyét közelebb hozhassa a megoldáshoz.

Aki nem óhajt a békeről tárgyalni, sőt dula-fulva tiltakozik minden, a béke felé tett lépés ellen, az valószínűleg a gyűlölködés tartósságát áhítozza, s ezt köteles felismerni az izraeli — arab viszony minden érdekeltje, de maga a Szovjetunió is.

SÁBTÁJ HIMMELFARB

NAPLÓ

(Folytatás a 3-ik oldalról)

beszédéből világosan kitűnt, hogy Szádát ebben az összefüggésben nemcsak a Szovjetunió, de az Egyesült Államok beavatkozásairól is szívesen lemond.

A felfokozott iram, amelyet Szádát diktál Jeruzsálemben elindított kezdeményezésének, — kairói beszéde, a meghívók azonnali szétküldése a kairói konferenciára, stb — feltűnően zavarba hozta az amerikai kormányzatot, amely kínos habozás után, a zsidó szervezetek nyomására, határozta el részvételét. A New York Times már gunnyal céloz nyíltan a kormányzat meghökkenésére, amelynek sokatmondó hangsúlyt ad a Mondale alelnök és Brzezinski közötti ellentét a kairói konferencián való részvétellel kapcsolatban. A zavar mindenképpen érthető, hiszen a meghívás — önmaga is — irányító, közvetítő elnökből, közönséges résztvevővé degradálja őket. Most már egyáltalán nem tudhatják, hogy Szádát, aki teljesen átvette a kezdeményezést, milyen meglepetéseket tartogat, hol áll majd meg. És egyáltalán, miért hívta össze a kairói konferenciát.

EGYELŐRE EGY KÖZELEBBI ÉS EGY TÁVOLABBI CÉLKITÜZÉS KÖRVONALAI RAJZOLÓDNAK KI Szádát zavaí és tettei mögött. Elsősorban: alibit, morális fedezetet akar teremteni arra az esetre, ha kénytelen lesz különbéket kötni Izraellel. Mert — nem kétséges — erre is elvan szánva. Ő mindent megpróbált, megtejt, hogy az ősszarab ügyet méltóképpen képviselje a jeruzsálemi parlamentben, ahol talán a vendégjoggal is visszaélő erőteljes hangúlyai már-már nyílt vagy burkolt fenyegetéssé hevültek. A szó szoros értelmében vásárra vitte a bőrért és egész politikai karrierjét. Most pedig meghívta mindannyiukat Kairóba, üljenek egy asztalhoz Izraellel, mint ahogy ő is leült és ez nem járt okvetlen elvei feladásával. Ha nem jönnek el, az egyiptomi nép és a világ láthatja, nincs mit kezdeni velük, egyszerűen nem akarnak békét. Ezek után ő, Szádát, kénytelen egymaga cselekedni, a saját népe elemi érdekében, amely pedig igenis békét akar.

Másodszorban: nem is olyan nagyon messze távon — a kai-

rói konferencia esetleges sikereit is kihasználva — talán önálló közelkeleti blokkot akar létrehozni, amely egyetlen nagyhatalom oldalán sem kötelezi el magát, jöllehet — a cselekvési függetlenség megőrzése mellett — politikai éle főképpen a szovjet befolyás és terjeszkedés ellen irányulna. Egy ilyen tömbnek, amely a cselekvési szabadság és el nem kötelezettség koncepciójára épül, elképzelhető esélyesei Egyiptomon és Izraelen kívül — Jordánia, Irán, Libanon, Marokkó és Szaudi-Arábia. Egy ilyen, a „különbözőségben az egység” elvén alapuló csoportosulás nemcsak jelentős politikai erőt, de számottevő és nagyvonalú akcióra képes gazdasági potenciált is képvisel.

Amikor Szádát elhatározta, hogy Izraelbe jön, tudta, hogy legalábbis, ami a vendéglátókat illeti, a siker biztosítva van. (Hiszen a tízezer rendőr, katoná, biztonsági ember nem a zsidóktól, hanem az araboktól védte). Ez persze nem von le semmit a lépés rendkívüliségéből. De még olyan drámai képességekkel megáldott egyéniség, mint Szádát, ő sem vállal olyan kockázatot, hogy a teljes bizonytalanságba induljon anélkül, hogy tudná: a kezdeményezés sikerének alapkitartásait „letétbe helyezték” a közvetítőnél. Így hát, noha késztelen, hogy a folyamat legerősebb állunk, bizonyos tanulságok, nézetem szerint pozitív tanulságok, mégis lesűrítők.

A JERUZSALEMI LÁTOGATÁS UTÁN többé nem lehet elfogadhatni, elhitheti azt a mesét, hogy a zsidókkal való közvetlen tárgyalás kapituláció, vagy az elvek feladását jelenti. Napnál világosabban kiderült, hogy a legcélravezetőbb megoldás a közvetlen érintkezés, leltüni az asztalhoz és civilizált emberek módjára beszélgetni. Szádát a Kneszetben, a tengerbe dobás tervét és a fajvédő állampól szóló jelszavakat leszámítva, az arab államok minden követelését megismételte. Nem a sőhivatal üvegalapjátában vagy az ászuáni gát munkái előtt, hanem Jeruzsálemben. Behízonosodott tehát Izrael érvelésének, hosszú éveken át hangoztatott álláspontjának helyessége az arab államok erkölcsi és politikai bojkottjával szemben. Az összes háborúk együttvéve sem voltak képesek olyan helyzetet teremteni, mint aminőt a közvetlen érintkezés teremtett. Egyik óráról a másikra megcáfolták a hazug és tarthatatlan érv, hogy Izrael idegen test a közelkeleti térségben. Egyáltalán mi az, hogy idegen? A magyarok nem idegenek a Duna-medencében? A szlovákok nem idegenek a csehek számára, noha fajtestvérek? És a németek nem voltak idegenek a franciáknak? Tennessee Williams szerint idegenek vagyunk nemcsak mások, de önmagunk számára is, mert idegenségre és magányosságra vagyunk itélve, amíg csak élünk, magánzárkára a saját bőrünkben, az utolsó lélegzetvételig. De egyének és népek magányosságán, idegenségén képes enyhíteni a kommunikáció a közvetlen érintkezés, a megértés szelleme.

A FORDULAT. AMELY JERUZSALEMBEN BEKÖVETKEZETT, nemcsak Szádát bátorágát, cselekvő képességét bizonyítja, de hatalmas erővel demonstrálta Izrael népének őszinte, maradéktalan békeakarát. Hosszú éveken keresztül militarizmussal vádolták ezt a népet, mert pusztá léteének megvédelméért kénytelen volt pyemekoi száítól megvonni a falatot, hogy puskát vásároljon. Az izraeliek tultették magukat négy háború minden hátán és fátólmán, az arabok hosszú évtizedeken keresztül szított vad gyűlöletén. Már-már önértéket sértő lelkesedéssel előlegezték bizalmat annak a férfúnak, aki négyévszer saját fajtestvéreivel szemben sem tartotta be szavát. Elsőpró erővel nyilvánult meg az izraeli emberek békeakarata, tiszta vágya arra, hogy tengernyi szenvedés és hányódás után végre nyugalomban és biztonságban éljenek azon a földön, amelynek minden rögét vérel, veritékkel termékenyítették meg. A békéért egyik óráról a másikra hajlandók voltak mindent elfelejtetni, mindenen túllenni magukat, mert nem csak a háborúnak és a gyűlölködésnek van belső dinamikája, hanem a békének és a megértésnek is. A folyamat, amely elindult, minden valószínűsége és hihetlensége ellenére, igenis a legtermészetesebb. Az, ami harminc esztendő óta történik a térségben, a gyanakvás és gyűlölködés — az volt természetellenes. Lev Tolsztoj „A háború és béke”-ben azt példázta, hogy a háború és minden, ami vele jár, természetellenes, ellenkezik a természet és az élet alapörvényeivel, ellenkezik az emberi észszerűséggel, értelemmel.

A Szovjetunió, amely harminc esztendeje szervezi a turbékólo békegalambok rekedt kórusát, amely mindig a békeharcos önfelkent pózban tetszeleg — elutasítja a jeruzsálemi fordulatot és szembehelyezkedik vele. A Szovjetunió számára nyilván csak az az igazi béke, amelyet az ő felügyelete és irányítása alatt köbnek. Mert nem is annyira a békét félti, mint sokkal inkább fegyvervásárló klienseit. Különben mi köze lehetne a Szovjetunióknak ahhoz, hogy egy önálló és független ország elnöke mikor, hová látogat? A Szovjetunió mindig a mások ügyeibe való be nem avatkozás szép elvét hirdeti. Milyen erkölcsi alapon avatkozik bele abba, hogy Szádát Jeruzsálembe utazik? Szádát valaha is előírta Brezsnyevnek, hogy mikor, hová utazzon? A Szovjetunió szerint Szádát elárulta az arab országok közös ügyét. De hát egyáltalán létezik ilyen? Az egyik arab ország, teszem azt, továbbra is a Szovjetuniótól vásárolt fegyverre akarja költeni nemzeti jóvedelmét, egy másik állam, Egyiptom, békés építómunkára akarja fordítani. Vajon Iráknak és Szíriának közösek-e az érdekeik? Libanon lerombolásához és elpusztításához vajon egységesen, a közös ügy szellemében viszonyultak az arab államok?

Hasonlóképpen nyilvánvaló, hogy a State Department bizonyos körreit, az olajmágnások és fegyvergyárosok körreit is agasztja a jeruzsálemi fordulat. Az olajbemborgó mumusával ijesztgetik a világot és profitéhségüket hamis erkölcsi jelszavakkal leplezik. Vajon ha az arab országoknak nem lenne kölölajuk, akkor is annyira a szívükön viselnék a sorsukat? Csehszlovákiának sem 1938-ban, sem 1968-ban nem volt kölölaja. Magyarországnak sem volt 1956-ban, nem igen aggódtak a sorsukért. És a zsidóknak sem volt olajuk, amikor Auschwitzba vitték őket... Ha lett volna bizonyára sok minden másképp alakul.

Anélkül, hogy euforisztikus túlzásokba esnénk, mert igenis hajlamosak vagyunk rá, egyik végtelből a másikba hajszol bennünket az évezredek üldözöttség, hányatottság által elnyűtt idegállapotunk: a béke első halovány reménységárának felszillanása mértéket nem ismerő, arányérzék nélküli közérzetet, lelkiállapotot, magatartást idézett elő — mégis, minden fenntartással együtt, hogy még csak az út legelején állunk és még súlyos torlaszok, bonyodalmak támadhatnak ezen az úton, mégis, úgy vélem, minden okunk megvan rá, hogy éberséggel párosuló bizalommal tekintsünk a fordulat fejleményei, a jövő elé.

Rappaport Ottó

VASMEGYEIEK!

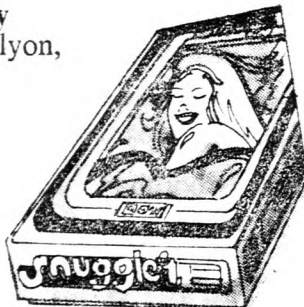
Szedán, december 7-én, közös látogatást teszünk a Jád Vásémnél, ahol tekerceinket őrzik. — Találkozás Jerusolájimban, a Jád Vásém bejáratánál, délután pont kettőkor. Szeretettel várunk.

TÉLI ÁRUSÍTÁS

Chanukakor 4.12 - 16.12

Meleg ágy a hideg télen. Villany takaró-lepedő (egyszemélyes) „Emka” gyártmány a villamosági osztályon, szuterén

405.- IL helyett **330.- IL**

* Csodás ajándék a csecsemőknek külföldi gyártmány kabátka, sapkával, a gyermekosztályon, I. emelet

44.90 IL helyett **34.90 IL**

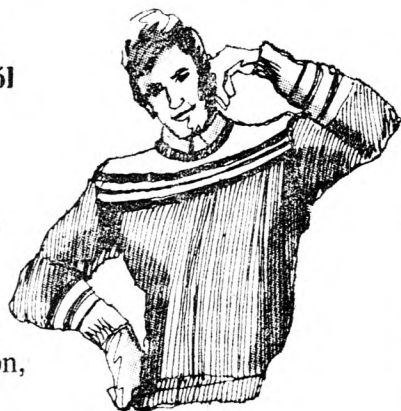
* Gyermekeknek külföldi jeans nadrág (8-14) éveseknek 129.- IL helyett: **79.- IL**

Az egész családnak téli kötött kesztyű Acrilanból 35.- IL helyett **24.50 IL**

A házba — Acrilan takaró csodás színekben külföldi, „Jacquard” 2 x 1.5 360.- IL helyett **295.- IL**

* A Drugstore Shalomban is

Férfiaknak * csodás „Niki” szvetterek külföldi Acrilanból csikos, számos színben

250.- IL helyett **199.- IL**

a férfi-osztályon, a földszinten

Sportosztály Viharkabát szintetikus fonalból, esőálló 240.- IL helyett **190.- IL**

* Nőkneke és fiatal lányoknak ragyogó szvetterek „Jacquard” és „Lambswool” számos szín és modell 125.- IL helyett **94.90 IL**

Női divat, I. emelet

Divatós téli ruhák és kosztümök, angol „Woolsey” gyártmány

20% engedmény

Női divatosztály, I. emelet

A tökéletes neftkályha, „Friedman”, modell 2001

1.115.- IL helyett **890.- IL**

A játékosztályon csodálatos meglepetések a gyermekeknek: fűtülő trendleri, nagy engedménnyel 37.50 IL helyett **27.50 IL**

Ajándék a gyermekeknek minden 50.- fonton felüli vásárlásán!

CSODÁS DIJAK

SORSOLÁSA

REJTVÉNY MEGFEJTOK KÖZT, AKIK 100.- FONTON FELÜLI ÖSSZEGERT VÁSÁROLNAK. FIUKNAK: 25 FUTBALL-LABDA, LÁNYOKNAK: 25 DISZES ALBUM

Kácir államelnök:

EGYIPTOM ÁLLÁSPONTJA DÖNTŐ FONTOSÁGU

„Izrael hajlandó különbékére Egyiptommal” -- Az államelnök tegnap Guatemalába folytatta utját

„Az izraeli kormány hajlandó különbékét kötni Egyiptommal, ha a többi arab állam továbbra is vonakodik tárgyalni Izraellel a közelkeleti konfliktus megoldásáról” -- mondotta tegnap Efrájim Kácir professzor, államelnök San José-ban, a costa-ricai látogatás alkalmából megtartott sajtófogadáson.

Az államelnök hangzott, hogy Egyiptom a legnagyobb és legjelentősebb arab állam az Izraellel konfrontációban lévő arab országok között és így álláspontja központi fontossággal bír.

KÁCIR ELNÖK: Szádát az első...

Kácir elnök emlékeztetett arra, hogy Izrael állam fennállása

Huliganizmus Áskelonban

Az Áskelon körzeti rendőrség a huliganizmus elleni küzdelem során letartóztatott 11 gyanúsítottat, akik javarésze 18 éven aluli. A vád ellenük az, hogy lopott autóbán száguldoztak. Egyikük, egy 17 éves fiú, a múlt héten rálőtt egy moztulajdonosra, és az üldöző rendőrökre is.

Sikkasztással gyanúsítják a volt Chevra Kadisa-titkár

A tel-avivi járásbírószágon eljárást indítottak Zelig Májero- vics, a rámat-hásaroni Chevra Kadisa volt titkára ellen, akit azzal gyanúsítanak, hogy hivatali visszaéléseket követett el.

Jerovics 1972-ben két esetben 1500 fontot vett fel sírhelyekért, a pézt azonban elikkasztotta. Valószínű azonban, hogy több hasonló eset történt. Az ügy kivizsgálása folyik.

A rendőrség megbízottja előadta, hogy a gyanu szerint Májero-

vics 3000 font óvadék ellenében szabaddá helyezte a gyanúsítottat.

FELHÍVÁS ÉLETMENTÉSRE

Pár hónappal ezelőtt vesztette el Jeruzsálem egy legmegbecsültebb tudósát, azt az emelkedett szellemű, szerény bölcsőt, aki egész életét a Mindenható szolgálatának szentelte, akit mindig ébren ért az éjféli a könyvek mellett, mert minden szorultsága ellenére is csak a Tórával és Isten szolgálatával foglalkozott.

Azután jobblétre szenderült, s beteges övegyet, szegény árvákat hagyott maga után, s mondanunk sem kell, mily keserves a sorsa az elárvult családnak, amelyet a gyászon kívül a mindennapi nélkülözések is gyötörnek.

Ezért fordulunk Izrael fiaihoz a kérséssel, hogy könyörüljenek meg ezen a családon, hogy tegye meg mindenki azt, ami tőle telik, avégből, hogy megteremtődjék a család talpraállásának az anyagi alapja és megmentésük lehetősége. Bizonyára felesleges részleteznünk, mekkora mérvű ez, hiszen jótéteményen kívül életmentés is jelent. Isten áldása kísérje mindazokat, akik e nagy mérvűben részt vesznek, mentesüljenek minden gondtól és bajtól és teljesítsék kegyelmesen Isten szívük minden óhaját.

Jozsef Sálom Eljávis, Slomo Zálmán Áverbuch, a Legfelsőbb Vallási Bíróság a Kol-Tóra jesiva vezetője volt tagja

Jákov Jiszráél Káinvszki

Felajánlásokat kérjük a következő jeruzsálemi címekre küldeni: Ráv Ávigdor Nebenzahl, a Jesivat Hákotel és az Óváros rabbija, rehov Bátéj Mácszse 9; R. Ááin Steinsalz, rehov Mose Gászter 5; S. Roten, rehov Rádák 24, volt belügyminisztériumi államtitkár.

Postabank-kontó száma: 4-19925-9

Csökkent

a bankjegyforgalom

A Bank Jiszráél tegnap közölte, hogy a most záruló héten 53 millió 224 ezer fonttal csökkent a bankjegyforgalom és összesen 6 milliárd 933 millió fontot tett ki.

Az arany- és devizafedezet 6 milliárd 933 millió font volt.

Detektívnek kínált hamis órát

Hamis órák eladásának gyanújával letartóztatták Efrájim Szábách hod-hásaroni lakost.

A rendőrség megbízottja elmondta a tel-avivi járásbírószágon, hogy az utóbbi időben gyanúsított hamisított óra került forgalomba Tel Aviv környékén. Az árusok az utcán megállítanak járőreket és ismert japán márkájú órákat kínálnak olcsó áron -- az órák azonban értéktelen hamisítványok. Szábách egy detektívnek akart ilyen órát eladni. Amikor a detektív igazoltatta, Szábách menekülni próbált, de a detektív utolérte. Hétnapos vizsgálati fogságba helyezték.

A fegyencgyilkosság előzményei:

50 EZER FONTOT KÖVETELTEK JEFET NÁGÁRTÓL A BÖRTÖNBEN

Tegnap megkezdtek Jákov Alfron bűnperének tárgyalását -- A hallgatóság megfenyegette a vád első tanuját

A tel-avivi törvényszék tegnap, két nappal a vádirat benyújtása után, megkezdte Jákov Alfron bűnperének tárgyalását. A vád ellene az, hogy megszarolta a fegyházban meggyilkolt Jéfet Nágárt. Az ügy gyors tárgyalását a vádhatóság kérte, azzal a céllal, hogy ezáltal elejét vegyék annak, hogy megfenyegezzék a vád tanuit.

Az ügy érdekessége az, hogy Alfron előzőleg Jéfet Nágár meggyilkolásának vádjával állt a törvény előtt, azonban a názáreti törvényszék bizonyítékok hiányában felmentette. Közvetlenül szab-

badlábra helyezése után azonban ismét eljárás indítottak ellene azzal, hogy a gyilkosság előtt, a kfar-jonai börtönben megfenyegette és megszarolta Nágárt.

Az első tanu Joél Dár volt, aki jelenleg is börtönbüntetését tölti, és annakidején egy cellában volt Nágárral. Dár olyan izgatott volt, hogy néhány percre meg kellett szakítani tanuvalomását, hogy megnyugodjon és idegcsillapítót vegyen be.

A tanu előadta, hogy amikor a tárgyalóterembe lépett, a közönség soraiban néhányan végig húzták kezüket a torkukon, mu-

tatván ezzel, hogy megölik, ha tanuvalomást tesz.

Végül azonban elmondta, hogy Nágárral együtt négyen voltak a cellában, melyet saját védelmük érdekében egész nap nem hagytak el. A gondos őrzés ellenére azonban, egy nap Jákov Alfronnak mégis sikerült megjelenni a cella előtti folyosórészen. Felszólította a cellában lévőket, hallgassák meg, hogy miért van haragban Nágárral.

Azú mondotta, hogy Nágár rokkantá tette fivérét, elcsalt tőle egy utcalányt, aki nekik „dolgozott”, valamint becsapott különböző embereket, akik kábítószert vásároltak tőle. Alfron azt követelte, hogy Nágár adjon neki 50 ezer fontot a börtönben, 100 ezer fontot pedig juttasson el bátyjához a börtönön kívül, további 350 ezer fontot pedig szabadulása után fizessen. A tanu szerint ezután Alfron és Nágár a börtönrácsra keresztül kezét szorított.

A tárgyalást a jövő héten folytatják.

Kábítószert helyett lopott szent képek

A rendőrség kábítószerszállóknak detektívjei, akik tegnap este a Donolo kórház környékén egy romos házban kábítószert kerestek, legnagyobb meglepetésükre -- hat értékes, többszáz éves festményt találtak, melyekről kiderült, hogy mintegy két hónappal ezelőtt az egyik jaffai katolikus templomból lopták.

RABOLT A TREMPELŐ LÁNY

A rendőrség megbízottja előadta, hogy miután a lány elrabolta a 10,500 fontot, leszállt az autóról és felvette egy másik gépjárműt, amely az előre megbeszélthelyen várakozott rá. Megemlítette egy más ügyet is, amikor egy autóból felkerekedő utcai nő kirabolta a kocsisvezetőt. Kiderült, hogy a két rablás teljesen ugyanaz a személy.

A nyomozás eredményeképpen letartóztatták Dina Náchum 20 éves rámat-sároni lányt, akit tegnap állítottak elő a tel-avivi járásbírószágon.

Felejtethetetlen drágánk, aki 4 év után követte a jom-kipuri háborúban hősi halált halt, egyetlen, imádot fiát, --

MOLDOVÁN LIVIA 771

szül. Brettler
Temesvár -- Kirját-Gát
slosimja leteltével
ÁZKÁRAT ÉS SIRKÓAVATÁST
tartunk 1977 december 4-ikén, -- vasárnap délután 3 órakor, a kirját-gáti temetőben.

Gyászolják: férje: Alexander, leánya: Kati, unokája: Erán, anyja: Brettler Mancsi és a kiterjedt rokonság

Felejtethetetlen férjem, apánk, nagyapánk
ALTKORN ALBERT 771

slosimja leteltével
ÁZKÁRAT ÉS SIRKÓAVATÁST
tartunk 1977 dec. 4-én, -- vasárnap délután 1/4-ór, az ásdodi temetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetetlen drága férjem, testvérem
GELIERT CVI (LŐSZLÓ) 771
Mezőkövesd -- Beér-Séva
ÁZKÁRÁJÁT

1977 december 4-én, -- vasárnap délután 2 órakor tartjuk a beér-sévi temetőben.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Ámit közlekedésügyi miniszter:

A karbantartási alkalmazottak ne játsszanak a tűzzel

Mérlegelik a karbantartási munkálatok megosztását az El-Ál és a Repülőgépipari Művek között -- Tetőszervezet létesül a légiforgalmi vállalatok számára -- Tegnap ismét késéssel indultak az El-Ál gépei

Méir Ámit közlekedésügyi miniszter tegnap a Tel-Avivban megtartott sajtókonferencián bejelentette, hogy minisztériuma mérlegeli a légiforgalommal kapcsolatos karbantartási munkálatok átszervezését oly módon, hogy azt részben a Repülőgépipari Művek, részben pedig az El-Ál alkalmazottai végezzék azzal a céllal, hogy megakadályozzák a légiforgalom sztrájkok utján történő megbénítását.

A miniszter azt is közölte, hogy tanulmányoznak egy olyan tervet, melynek értelmében tetőszervezetet létesítenének az izraeli légiforgalmi szolgáltatókkal foglalkozó vállalatok, mint az El Al, az Arkijá, a KAL és a Teset számára.

Ámit egyben figyelmeztetéssel fordult az El Al karbantartási alkalmazottaihoz, hogy „ne játsszanak a tűzzel”, hangoztatva, hogy fennáll az a kormányhatározat, melynek értelmében beszüntetik az El Al tevékenységét, amennyiben sztrájkok és szankciók nem tennék lehetővé a vállalat zavartalan és folyamatos üzemeltetését. A miniszter ezen kijelentésének az adott aktualitást, hogy tegnap az El Al gépei ismét késéssel indultak.

A miniszter rámutatott arra, hogy nehéz pontosan meghatározni, hol a határ, amelyen túl a kormány nem tűri el a szankciókat, azonban „figyelmeztetem az El Al karbantartási alkalmazottait, hogy már nagyon közel vagyunk ehhez a határhoz. Az El Al nagyon fontos, de bezárása nem jelenti a világ végét” -- Mint ismeretes, az El Al karbantartási technikusai már hoz-

szabb ideje folytatnak küzdelmet munkarendjük átszervezéséért és létszámuk kibővítéséért. E küzdelem keretében többször került sor sztrájkokra és sztrájkokra. A tegnapi késések 1-4 órásk voltak és többszáz utasnak okoztak kényelmetlenséget.

Ami az említett tetőszervezettel illeti, ezzel kapcsolatban a miniszter rámutatott arra, hogy még számos kérdést kell felülvizsgálni az ügyben, azonban az alapfelgondolás az, hogy a tetőszervezetet belül a különböző vállalatok maximális önállóságot élveznének, de ugyanakkor lehetővé válna a légiforgalmi szolgáltató gépi berendezés maximális kihasználása.

Hangsúlyozta Ámit, hogy a maga részéről a charter-repülések fokozatos liberalizálásának a híve. Először Európával kell kiépíteni további charter-repülőseket, utána pedig meg kell oldani azokat a problémákat, amelyek az amerikai charter-repüléssel kapcsolatosak. Ezek főleg az Egyesült Államok által létesített korlátozások.

Az Arkijáról szólva, a miniszter úgy nyilatkozott, hogy tekintettel a vállalat üzleti nehézségeire, a kormány első fázisban oly módon segít a helyzetben, hogy forgatókönyvet juttat a vállalatnak, a későbbiek során pedig felülvizsgálják annak a lehetőségét, hogy egyes nemzetközi járatokat az El Al-tól áthelyezzenek az Arkijához, és az Arkijá bonyolítson le különböző szállításokat a hadsereg számára is.

Az El Al szövívője tegnap megerősítette, hogy a késések a karbantartási alkalmazottak által fogantatott szankciók következményei voltak, azonban nem közölte, hogy mi volt a szankciók közvetlen oka.

Ugyanakkor a karbantartási alkalmazottak üzemi bizottságának egyik tagja, Ejtán Rosmann cáfolta, hogy a karbantartási al-

UJ KELET napilap
TEL-AVIV,
Rehov Hárakevet 52.
Telefon: 30011.
Főszerkesztő:
S. HIMMELFARB
Felelős szerkesztő:
D. SCHÖN
Kiadó: Málbá b'ám

neveh simcha

Gyógykezelési és rehabilitációs osztály nyílt kitűnő orvosok vezetés alatt. Felvesznek kezelésre és rehabilitációra szoruló betegeket. Részletek az otthon irodáiban, Szorockin utca 1, telefon: 535171, Jeruzsálem, csak délután 4-7 közt.

UJ KELET
PARTONKIVÜLI NAPILAP
TEL-AVIV, RECHOV HÁRAKEVET 52,
P. O. B. 831 ● TELEFON: 30011

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az olvasóleveleket kérjük lehetőleg írógéppel, de legalább olvashatóan írni és pontos címmel ellátni. Névtelen, vagy személyeskedő, sértőhangú leveleket nem közlünk.

250 IL-t

KAP A RÉGI MATRACÁÉRT

A „Paradise” gyár, amely a „Paradise Super Ortopedy” minőségi matracot gyártja, „TRADE IN” néven cseréket hirdet.

Mindazok, akik megvásárolják a dupla „Paradise Super Ortopedy” matracot, 250 fontot kapnak régi matracukért, aki pedig egyszemélyes

„PARADISE SUPER ORTOPEDY”

MATRACOT VÁSÁROL az, 125 fontot kap.

AZ AKCIO 1977 DECEMBER 30-IG TART.

Részletekkel szolgálnak a „RIM” üzlethálózatban, valamint az ország minden jobb bútortüzetében.